

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

HÀ THỊ ÁNH

ỨNG DỤNG NGHỆ THUẬT TRANG TRÍ
TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA TẠI THÁNH ĐỊA
MỸ SƠN VÀO DẠY HỌC MĨ THUẬT,
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRẦN QUÝ CÁP,
ĐIỆN BÀN, QUẢNG NAM

LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÍ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC BỘ MÔN MĨ THUẬT
Khoá 11 (2021 - 2023)

Hà Nội, 2023

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

HÀ THỊ ÁNH

ỨNG DỤNG NGHỆ THUẬT TRANG TRÍ
TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA TẠI THÁNH ĐỊA
MỸ SƠN VÀO DẠY HỌC MĨ THUẬT
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRẦN QUÝ CÁP,
ĐIỆN BÀN, QUẢNG NAM

LUẬN VĂN THẠC SĨ

Chuyên ngành : Lý luận và Phương pháp dạy học bộ môn Mỹ thuật

Mã số : 8140111

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Trần Thị Biển

Hà Nội, 2023

LỜI CAM ĐOAN

Tác giả xin cam đoan, luận văn “*Ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học Mĩ thuật trường Trung học cơ sở Trần Quý Cáp, Điện Bàn, Quảng Nam*” là công trình nghiên cứu khoa học của cá nhân tác giả luận văn. Các tư liệu và tài liệu trích dẫn trong luận văn là hoàn toàn trung thực, nếu có điều gì trái với lời cam đoan tác giả luận văn xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Hà Nội, ngày tháng năm 2023

Tác giả luận văn



Hà Thị Ánh

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BGD&ĐT	Bộ giáo dục & Đào tạo
BTDKC	Bảo tàng điêu khắc Chăm
CBQL	Cán bộ quản lý
DH	Dạy học
GV	Giáo viên
GVMT	Giáo viên Mỹ thuật
PL	Phụ lục
HS	Học sinh
MT	Mỹ thuật
Nxb	Nhà xuất bản
SGK	Sách giáo khoa
PPDH	Phương pháp dạy học
THCS	Trung học cơ sở
TP	Trang phục
Tr	Trang
TT	Thông tư

DANH MỤC BẢNG, BIỂU ĐỒ

Bảng 1.1. Sĩ số học sinh năm học 2022 - 2023	20
Bảng 1.2. Thời lượng thực hiện chương trình ở các lớp (theo số tiết)	21
Bảng 1.3. Thời lượng dành cho các nội dung giáo dục	20
Bảng 1.4. Thái độ của HS đối với môn Mỹ thuật	23
Bảng 1.5. Việc sử dụng các họa tiết dân tộc vào trong các bài vẽ Mỹ thuật	23
Bảng 3.1. Bảng so sánh kết quả đánh giá phẩm chất bài	75
Bảng 3.2. Bảng so sánh kết quả đánh giá phẩm chất bài	76
Bảng 3.3. Đánh giá các nhóm thực hiện nhiệm vụ	77
Bảng 3.4. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực chung bài	78
Bảng 3.5. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực chung bài	78
Bảng 3.6. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực đặc thù bài “Trang phục trong lễ hội”	82
Bảng 3.7. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực đặc thù bài “Trang trí quạt giấy”	84

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN ĐỀ NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI	
1.1. Các khái niệm sử dụng trong luận văn.....	12
1.1.1. Nghệ thuật trang trí	12
1.1.2. Kiến trúc	12
1.1.3. Họa tiết trang trí	14
1.1.4. Nghệ thuật tạo hình	15
1.1.5. Phương pháp dạy học	16
1.2. Chương trình giáo dục phổ thông mới 2018 về định hướng nội dung giáo dục đối với môn Mỹ thuật.....	17
1.3. Thực trạng giảng dạy môn Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp	18
1.3.1. Khái quát chung về trường THCS Trần Quý Cáp	18
1.3.2. Thực trạng công tác giảng dạy Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp .	21
1.4. Vài nét về kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, Quảng Nam	24
1.4.1. Sơ lược về thánh địa Mỹ Sơn tại Quảng Nam	24
1.4.2. Khái quát về kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn.....	25
1.4.3. Vài nét về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn...	28
Tiểu kết chương 1.....	32
Chương 2: ỨNG DỤNG HỌA TIẾT TRANG TRÍ TIÊU BIỂU TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA TẠI THÁNH ĐỊA MỸ SƠN	33
VÀO DẠY HỌC MỸ THUẬT.....	33
2.1. Nhóm họa tiết tiêu biểu trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn	33
2.1.1. Nhóm họa tiết thực vật.....	34
2.1.2. Nhóm họa tiết động vật.....	39
2.1.3. Nhóm họa tiết hình học	41

2.1.4. Nhóm họa tiết các hiện tượng tự nhiên.....	42
2.1.5. Nhóm đề tài thần linh.....	43
2.2. Vận dụng các phương pháp trải nghiệm sáng tạo để giúp học sinh hứng thú với các tiết học Mĩ thuật.....	44
2.2.1. Vận dụng vào các bài học vẽ tranh	44
2.2.2. Vận dụng vào các bài nặn	46
2.2.3. Vận dụng vào các bài xé/ cắt dán.....	46
2.2.4. Vận dụng vào các bài in/khắc	47
2.3 Vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học Mĩ thuật.....	48
2.3.1. Các hình thức vận dụng.....	48
Tiểu kết chương 2.....	53
Chương 3: BÀI HỌC ỨNG DỤNG VÀ TỔ CHỨC THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM VẬN DỤNG TRANG TRÍ TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA VÀO DẠY HỌC MÔN MĨ THUẬT TẠI TRƯỜNG THCS TRẦN QUÝ CÁP	54
3.1. Các bài học ứng dụng.....	54
3.2. Thực nghiệm sư phạm.....	55
3.2.1. Mục tiêu thực nghiệm	55
3.2.2. Phương pháp thực nghiệm	55
3.2.3. Nội dung thực nghiệm.....	57
3.2.4. Đối tượng thực nghiệm	57
3.2.5. Thời gian thực nghiệm	58
3.2.6. Tổ chức thực nghiệm.....	58
3.2.7. Kết quả thực nghiệm	65
3.3. Tổ chức ngoại khóa, trải nghiệm.....	67
3.3.1. Mục tiêu tổ chức ngoại khóa, trải nghiệm	67
3.3.2. Phương pháp tổ chức.....	67
3.3.3. Cách thức tổ chức.....	69

3.3.4. Kết quả tổ chức	73
3.4. Tổng kết và đánh giá thực nghiệm.....	74
3.4.1. Tổng kết thực nghiệm	74
3.4.2. Đánh giá thực nghiệm	75
Tiểu kết chương 3.....	85
KẾT LUẬN ⁸⁶²	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	89
PHỤ LỤC	93

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa đã tồn tại và phát triển qua hàng thế kỷ trong khu vực Đông Nam Á, đặc biệt là ở lãnh thổ của nước Việt Nam ngày nay. Tính độc đáo và đa dạng của nền văn hóa Champa đã tạo nên những tác phẩm nghệ thuật ấn tượng trên các kiến trúc và di tích, đồng thời để lại những di sản văn hóa vô giá cho dân tộc Việt Nam. Việc khám phá, nghiên cứu và hiểu rõ hơn về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa không chỉ mang tính văn hóa mà có ý nghĩa quan trọng trong việc xác định và quản lý di sản của dân tộc. Thông qua việc tìm hiểu các phong cách, kỹ thuật, nguyên liệu và ý nghĩa văn hóa trong những tác phẩm Champa, chúng ta có thể giữ gìn và truyền bá một khía cạnh không thể thiếu trong quá trình hình thành văn hóa Việt Nam cho các thế hệ tiếp theo. Việc khai thác và thể hiện giá trị văn hóa - nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa truyền thống có vai trò quan trọng trong việc giáo dục nghệ thuật cho học sinh Việt Nam trong tương lai. Trong bối cảnh Việt Nam là một quốc gia phong phú về mặt văn hóa, với sự kết hợp độc đáo của nhiều truyền thống và bản sắc văn hóa đa dạng, việc xây dựng và bảo vệ di sản văn hóa của người Champa để thúc đẩy sự phát triển và duy trì văn hóa này nói chung, cũng như tiếp cận và phát triển khía cạnh nghệ thuật trang trí kiến trúc đền tháp Champa nói riêng, phù hợp với định hướng phát triển của quốc gia.

Nhìn vào hầu hết các di tích kiến trúc đền tháp của người Champa ở Quảng Nam, chúng ta dễ dàng nhận thấy những họa tiết trang trí độc đáo trên các bệ cửa, mí cửa, bệ đá, vòm cửa... điều này làm nổi bật và lạ mắt. Nghệ thuật trang trí đó rất quan trọng, từng họa tiết được lựa chọn kỹ càng và mang vai trò đặc biệt, thể hiện chủ đề, tinh thần cộng đồng và di sản văn hóa riêng của từng dân tộc. Năm 1999, UNESCO đã công nhận Thánh địa Mỹ Sơn, Quảng Nam, Việt Nam là Di sản văn hóa thế giới là một trong những di sản

kiến trúc Champa nổi bật. Quần thể di sản kiến trúc này chứa đựng những giá trị nghệ thuật độc đáo đã được trùng tu và bảo tồn. Thánh địa Mỹ Sơn không chỉ là một điểm đến thu hút rất nhiều nhà nghiên cứu Đông Nam Á và phương Đông, mà còn là biểu tượng không thể thiếu khi nhắc đến nghệ thuật kiến trúc tháp Champa. Trong các đền tháp tại thánh địa Mỹ Sơn có nhiều họa tiết động vật, thực vật như hoa lá, cỏ cây... được thể hiện rất đa dạng với nhiều phong cách nghệ thuật, được chạm khắc tinh xảo, đường nét dứt khoát, uyển chuyển và sinh động, mang lại ý nghĩa nghệ thuật cho các công trình kiến trúc ấy. Nhìn thấy được các giá trị thẩm mỹ đó, học viên thường ưu tiên sử dụng các họa tiết hoa, lá từ kiến trúc Champa vào giảng dạy, nhằm phát huy những giá trị, ý nghĩa của di tích thông qua dạy học môn Mỹ thuật.

Và trong bối cảnh xã hội ngày càng hiện đại hóa, việc bảo tồn và phát huy di sản văn hóa truyền thống đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì và xây dựng nhận thức văn hóa cho thế hệ trẻ. Nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa với tính trừu tượng và tinh tế đã đóng góp đáng kể vào sự hình thành và phát triển nền văn hóa Việt Nam. Việc áp dụng nghệ thuật này vào dạy Mỹ thuật tại trường trung học cơ sở Trần Quý Cáp sẽ giúp giới thiệu và truyền đạt những giá trị nghệ thuật này cho các thế hệ học sinh.

Là một giáo viên giảng dạy tại trường THCS Trần Quý Cáp, xã Điện Phước, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam, địa phương nơi sinh sống của học viên đã là cái nôi của văn hóa Champa, điều này đặc biệt khích lệ học viên trong việc truyền thụ kiến thức Mỹ thuật cho các em học sinh. Học viên hy vọng mang nghệ thuật trang trí kiến trúc Champa đến cho các em, lan tỏa nét đẹp nghệ thuật dân tộc và khuyến khích sự hứng thú, say mê học tập của học sinh với môn học. Trong quá trình giảng dạy, học viên đã nghiên cứu về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, huyện Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam. Từ những yếu tố về họa tiết, giá trị nghệ thuật và tính thẩm mỹ trong điêu khắc Champa, học viên đã áp dụng vào việc dạy

học. Mĩ thuật, nhằm phát triển phẩm chất và năng lực cho học sinh THCS. Những lý do trên đã thúc đẩy học viên chọn đề tài ***“Ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học Mĩ thuật trường Trung học cơ sở Trần Quý Cáp, Điện Bàn, Quảng Nam”*** làm luận văn tốt nghiệp cao học.

2. Tình hình nghiên cứu đề tài

2.1. Tài liệu nghiên cứu trong nước

Từ trước đến nay, đã có một số tài liệu xuất bản quan trọng, được các tác giả nghiên cứu chuyên sâu về văn hóa, lịch sử và nghệ thuật Champa. Ngoài ra, không thiếu các luận văn Thạc sĩ và các khóa luận tốt nghiệp đại học, đề cập đến tình hình thực tế và những biện pháp cải tiến trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập Mĩ thuật. Ở một số trường THCS có ứng dụng các họa tiết Champa hay các bài viết về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn như:

Tài liệu xuất bản:

Cuốn *Thánh địa Mỹ Sơn* của tác giả Ngô Văn Doanh do Nxb Trẻ xuất bản năm 2019 [7] là một tài liệu nghiên cứu chuyên sâu về Di sản văn hóa thế giới Mỹ Sơn, đặc biệt là kiến trúc Champa truyền thống. Tác phẩm giới thiệu sự quan trọng và vị trí độc đáo của Thánh địa Mỹ Sơn trong lịch sử và văn hóa của Việt Nam. Tài liệu đi sâu vào các họa tiết trang trí độc đáo trên các bộ cửa, mí cửa, vòm cửa, và các bộ đá. Tài liệu đã giúp học viên biết thêm về tầm quan trọng của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa và cách những họa tiết này thể hiện những ý nghĩa tâm linh, văn hóa, và tư tưởng đặc trưng của dân tộc Champa để vận dụng vào trong việc nghiên cứu của luận văn. Cuốn sách cũng nghiên cứu và trình bày về sự phát triển và biến đổi của nghệ thuật kiến trúc Champa qua thời gian, từ đầu Công nguyên đến Trung cổ. Đây cũng là nguồn tài liệu được tác giả luận văn tham khảo trong quá trình thực hiện các nội dung chính của luận văn này.

Cuốn *Di sản văn hóa Chăm* của tác giả Nguyễn Văn Kự do Nxb Thế giới xuất bản năm 2019 [12]. Tài liệu tập trung vào việc khám phá và hiểu rõ hơn về văn hóa của người dân Chăm - một dân tộc có lịch sử và văn hóa đặc sắc ở Việt Nam. Tác giả đề cập đến các khía cạnh văn hóa như tôn giáo, truyền thống, nghệ thuật, phong tục, và lối sống của người Chăm. Cuốn sách được tác giả nghiên cứu và biên soạn một cách cẩn thận, sử dụng những tư liệu đáng tin cậy và nguồn thông tin chính thống về văn hóa Chăm. Điều này giúp học viên rất nhiều trong quá trình vận dụng vào việc nghiên cứu về yếu tố tạo hình trên kiến trúc đền tháp tại thánh địa Mỹ Sơn. Cuốn sách không chỉ đóng vai trò nghiên cứu, mà còn góp phần bảo tồn và giới thiệu di sản văn hóa Chăm đến độc giả. Ở lần xuất bản này, được dịch ba thứ tiếng: tiếng Việt, tiếng Anh và tiếng Pháp. Đây là nguồn tài liệu đảm bảo tính khoa học để học viên tham khảo vận dụng vào luận văn trong quá trình nghiên cứu về đặc điểm nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Chăm vận dụng vào dạy học Mĩ thuật cho học sinh THCS.

Cuốn *Điều khắc Chăm* của tác giả Cao Xuân Phổ, Nguyễn Văn Kự, Phạm Ngọc Long do Nxb Thế giới xuất bản năm 1988 [19]. Nội dung sách là hàng trăm tấm ảnh giới thiệu về tài năng của các thế hệ người Chăm “đã xây dựng nên một nền văn hóa riêng rất cao không thua kém bất kỳ nền văn hóa cao đẹp nào thời cổ đại và trung cổ ở Đông Nam Á. Nền văn hóa đó là một thành phần khăng khít của văn hóa Việt Nam ngày nay”. Đây cũng là nguồn tài liệu hình ảnh được tác giả luận văn tham khảo trong quá trình thực hiện các nội dung chính của luận văn này.

Cuốn *Kiến trúc - Điều khắc ở Mỹ Sơn - Di sản văn hóa thế giới* của tác giả Lê Đình Phụng do Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội xuất bản năm 2004 [20]. Khu di tích Chăm, Mỹ Sơn là quần thể kiến trúc tôn giáo lớn, tập trung nhiều loại hình công trình kiến trúc, được khắc tạc trang trí đẹp, nhiều tác phẩm điêu khắc có giá trị văn hóa nghệ thuật cao. Cuốn sách được tác giả

viết về những công trình kiến trúc, điêu khắc, những tài liệu liên quan đến khai quật khảo cổ học, các thành tựu nghiên cứu mới nhất, những giá trị văn hóa vô giá của di tích Mỹ Sơn mà tác giả dày công nghiên cứu. Góp phần hé lộ cánh cửa bí ẩn về những giá trị đích thực của di sản văn hóa thế giới Mỹ Sơn. Đây cũng là nguồn tài liệu được tác giả luận văn tham khảo trong quá trình thực hiện các nội dung chính của luận văn này.

Cuốn *Tượng cổ Champa - Những phát hiện gần đây* của tác giả Ngô Văn Doanh do Nxb Văn hóa - Văn nghệ xuất bản năm 2019 [8]. Cuốn sách là một tác phẩm quan trọng trong lĩnh vực nghiên cứu văn hóa và điêu khắc Champa, cung cấp một cái nhìn sâu sắc và toàn diện về di sản văn hóa Champa, hỗ trợ trong việc tôn vinh và giữ gìn những giá trị văn hóa của một trong những dân tộc đặc biệt của Việt Nam và khu vực Đông Nam Á. Trong quá trình làm luận văn, tài liệu này đã giúp học viên hiểu rõ hơn về những hoa văn trên các pho tượng cổ Champa với những họa tiết vốn cổ như hoa, lá, sóng nước... đặc sắc trên các bộ tượng, chân tượng... có thể ứng dụng vào trong quá trình dạy học một số bài trang trí, vẽ tranh về nhiều đề tài khác nhau cho học sinh THCS.

Tài liệu luận văn, đề tài nghiên cứu khoa học:

Báo cáo kết quả nghiên cứu *Nghiên cứu thực nghiệm về vật liệu và kỹ thuật xây dựng của kiến trúc Chăm tại khu di tích Mỹ Sơn* (Mã số 15043) tại Cục Thông tin Khoa học và Công nghệ Quốc gia của Kiến trúc sư Lê Thành Vinh làm chủ nhiệm [39]. Trong báo cáo trình bày kết quả nghiên cứu sau nhiều năm tiến hành khảo cổ học tại khu di tích Mỹ Sơn, nằm ở Quảng Nam, Việt Nam. Kiến trúc sư Lê Thành Vinh và nhóm nghiên cứu đã tiến hành các thí nghiệm và phân tích mẫu vật liệu từ các công trình kiến trúc Chăm, nhằm hiểu rõ hơn về nguồn gốc và quy trình xây dựng của các công trình này. Thông qua việc nghiên cứu các kỹ thuật truyền thống của kiến trúc Chăm, báo cáo đã đưa ra những thông tin cụ thể về các vật liệu sử dụng trong xây

dụng, bao gồm đá, gạch, gỗ và thạch cao. Nhóm nghiên cứu cũng đã phân tích kỹ thuật xây dựng, từ cách chế tạo các mảng đá cho đến các kỹ thuật nối ghép và hoàn thiện công trình. Kết quả nghiên cứu này giúp bổ sung kiến thức về kiến trúc Chăm và thúc đẩy việc bảo tồn và phát huy di sản văn hóa của dân tộc Chăm. Nghiên cứu này cũng đóng góp vào việc tăng cường nhận thức và hiểu biết về di sản văn hóa và lịch sử của Việt Nam. Đây là nguồn tài liệu đảm bảo tính khoa học để học viên tham khảo vận dụng vào luận văn trong quá trình nghiên cứu về đặc điểm nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Chăm vận dụng vào dạy học Mĩ thuật cho học sinh THCS.

Luận văn của học viên Đoàn Thị Nga, *Ứng dụng họa tiết trang trí của điêu khắc Chăm trong dạy học môn trang trí ngành sư phạm Mĩ thuật trường Đại học Quảng Nam* [16]. Luận văn cung cấp những nội dung nghiên cứu về lí luận, thực trạng giảng dạy bộ môn vẽ trang trí thông qua họa tiết hoa lá của điêu khắc Champa cho sinh viên ngành Sư phạm Mĩ thuật tại Trường Đại học Quảng Nam.

2.2. Tài liệu nghiên cứu nước ngoài

Cuốn *Les Chams de L'Indochine* của tác giả A. Cabaton xuất bản năm 1905 [3]. Tài liệu cho biết về những biến động của lịch sử cùng sự ảnh hưởng qua lại của các nền văn hóa trong khu vực, người Chăm có mặt ở nhiều nước Đông Nam Á như Campuchia, Thái Lan, Lào, Malaysia, Indonexia... [3, tr.321].

Cuốn *Le Cirque de Mỹ Sơn* của tác giả H. Parmentier xuất bản năm 1904 [36]. Cuốn sách là kho tài liệu vô cùng quý giá nghiên cứu về Mỹ Sơn vào những năm 1902 nghiên cứu về di tích Mỹ Sơn thuộc văn hóa Champa tại Việt Nam. Cuốn sách tập trung vào việc khám phá và phân tích về khu di tích Mỹ Sơn, một quần thể di tích kiến trúc của người Champa, nằm ở Quảng Nam, miền Trung Việt Nam. Tác giả H. Parmentier đã tiến hành khảo sát và nghiên cứu tại địa điểm này, tập trung vào những công trình kiến trúc độc

đáo và tầm quan trọng lịch sử của dân tộc Champa. Cuốn sách trình bày những khám phá mới và phân tích về cấu trúc, chất liệu và nghệ thuật xây dựng của các công trình tại Mỹ Sơn. Tác giả cung cấp thông tin về các tượng thần, kiến trúc đền tháp và các tư tưởng tôn giáo của người Champa qua các công trình nghệ thuật này.

2.3. Tài liệu nghiên cứu về dạy học mỹ thuật

Nguyễn Thu Tuấn (2013), *Dạy học Mỹ thuật ở trường Trung học cơ sở dựa vào phương tiện đa chức năng nhằm phát huy sáng tạo của trẻ em*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội [31]. Tài liệu nhấn mạnh vào việc tận dụng phương tiện đa chức năng trong việc dạy học Mỹ thuật, nhằm thúc đẩy sự phát triển sáng tạo và trí tưởng tượng của học sinh. Tác giả trình bày những phương pháp giảng dạy hiện đại, hấp dẫn, và truyền cảm hứng, nhằm tạo ra môi trường học tập tích cực và khuyến khích sự sáng tạo của HS. Mặc dù là viết cho đối tượng học sinh THCS nhưng một số vấn đề vẫn có thể linh hoạt vận dụng cho dạy học ở Tiểu học.

Trần Quốc Toàn (1999) với cuốn sách *Mỹ thuật và phương pháp dạy học Mỹ thuật ở trung học cơ sở* của Nxb Đại học Sư phạm [27]. Tài liệu tập trung vào việc giới thiệu và phân tích một cách chi tiết các khái niệm, nguyên lý cơ bản của nghệ thuật và hướng dẫn cách áp dụng các phương pháp ấy vào việc dạy học Mỹ thuật trong nhà trường. Tác giả thể hiện sự chuyên sâu trong kiến thức nghệ thuật và kỹ năng giảng dạy, giúp giáo viên nắm vững nền tảng chắc chắn để xây dựng những bài học sáng tạo và mang tính ứng dụng cao.

Bộ giáo dục và đào tạo (2015), *Tài liệu dạy học Mỹ thuật dành cho giáo viên trung học cơ sở*, Nxb Giáo dục Việt Nam [2], tài liệu đề cập đến quy trình dạy học Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực ở bậc Trung học cơ sở. Tài liệu cung cấp nhiều nội dung quan trọng trong việc vận dụng các phương pháp, quy trình lên lớp, cách thức tổ chức tiết học trong khi thực

nghiệm sư phạm đối với luận văn.

Đinh Gia Lê, Vương Trọng Đức, Phạm Minh Phong, Phạm Duy Anh (2017), *Giáo dục mỹ thuật phổ thông giai đoạn giáo dục cơ bản*, Nxb Giáo dục [13]. Nội dung tài liệu đề cập đến các vấn đề về giáo dục mỹ thuật phổ thông trong bối cảnh đổi mới căn bản toàn diện. Qua đó bàn luận về xây dựng nội dung trong giáo dục mỹ thuật phổ thông theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học. Tài liệu này giúp học viên có cơ sở khoa học để có thể vận dụng vào việc tổ chức dạy học thực nghiệm tại trường THCS Trần Quý Cáp.

Nhìn chung, những nghiên cứu trên đã phản ánh rõ nét về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn với các họa tiết trang trí tiêu biểu của các nhà nghiên cứu, các nhà khoa học trong và ngoài nước cũng như tình hình nghiên cứu thực tiễn dạy học trong các trường THCS về việc giảng dạy môn Mỹ thuật thông qua các phương pháp những khái niệm để học tốt môn Mỹ thuật với các họa tiết và hình tượng, đồng thời nêu lên được một số phương hướng đổi mới góp phần nâng cao chất lượng môn Mỹ thuật trong các trường học. Tuy vậy, những nghiên cứu khoa học cụ thể, những hội thảo chuyên sâu về môn Mỹ thuật, ứng dụng các họa tiết hoa lá của điêu khắc Champa vào dạy học cho học sinh THCS thì đến nay vẫn chưa có. Chính vì vậy đây sẽ là khoảng trống để học viên tiếp cận, nghiên cứu, tìm hiểu vận dụng vào dạy học Mỹ thuật thông qua nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Tìm hiểu về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, Quảng Nam.

Khai thác yếu tố trang trí, hoa văn trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ

Son để vận dụng vào trong dạy học Mỹ thuật.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Tìm hiểu các hình thức, nguyên tắc trang trí, vẽ tranh trên nhiều chất liệu, cách thức thể hiện các họa tiết trên kiến trúc Champa vào môn học Mỹ thuật nhằm nâng cao khả năng cảm thụ thẩm mỹ, giáo dục nghệ thuật đặc sắc của dân tộc cho học sinh THCS.

Căn cứ từ cơ sở lý luận luận văn thực hiện các công việc:

Tìm hiểu về nghệ thuật trang trí của kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn.

Khảo sát thực trạng và vận dụng hoa văn trang trí trên kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn để dạy học Mỹ thuật ở trường THCS Trần Quý Cáp, Điện Bàn, Quảng Nam.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là các họa tiết trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, tỉnh Quảng Nam trong dạy học môn Mỹ thuật.

Nghiên cứu các một số bài dạy Mỹ thuật trong chương trình Mỹ thuật THCS.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Luận văn tập trung nghiên cứu các họa tiết hoa lá tiêu biểu trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, tỉnh Quảng Nam.

Thực nghiệm lớp 7/1 và 8/1 tại trường THCS Trần Quý Cáp, xã Điện Phước, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam.

- Thời gian thực hiện: 2022 - 2023

5. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng một số phương pháp nghiên cứu chính:

Phương pháp nghiên cứu tài liệu: Từ nhiều nguồn như các phương tiện truyền thông (truyền hình, radio, mạng internet); sách báo, tạp chí. Tổng

hợp hệ thống các tư liệu ảnh.

Phương pháp mỹ thuật học: Dựa vào hệ thống các kiến thức về nghệ thuật tạo hình, phân tích làm rõ những đặc điểm và giá trị nghệ thuật của các họa tiết để vận dụng trong dạy học tại trường THCS Trần Quý Cáp.

Phương pháp khảo sát và thực nghiệm sư phạm: Qua phương pháp này học viên có thể nghiên cứu và đánh giá thực tiễn bằng thực nghiệm và thực hành trên đối tượng và phạm vi đưa ra để nghiên cứu.

Phương pháp điền dã: ghi chép thực tế, minh họa, bản rập, phỏng vấn, chụp ảnh,...

6. Đóng góp khoa học của luận văn

Khẳng định giá trị nghệ thuật trang trí của kiến trúc Champa.

Bổ sung nguồn tài liệu nghiên cứu hệ thống, chuyên sâu, đóng góp thêm nghiên cứu cho giáo viên và học sinh trong các bài học có liên quan.

Rút ra những bài học kinh nghiệm cho việc dạy học phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo của học sinh.

Nghệ thuật trang trí trong kiến trúc có thể cung cấp nguồn cảm hứng không ngừng cho học sinh, khuyến khích học sinh tìm kiếm sự đẹp và sự sáng tạo trong các công trình kiến trúc thực tế.

Hiểu rõ về cách nghệ thuật trang trí trên kiến trúc đã phát triển qua các thời kỳ lịch sử, từ cổ điển đến đương đại, giúp học sinh kết nối lịch sử với các xu hướng hiện đại.

Giúp học sinh vận dụng được vào thực tiễn học tập, tạo sự hứng thú, yêu thích môn học. Đồng thời góp phần nhỏ vào nghiên cứu nghệ thuật dân tộc để hiểu biết rõ được giá trị thẩm mỹ, giá trị nghệ thuật tạo hình trong kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, nội dung của luận văn bao gồm 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận để nghiên cứu đề tài (21 trang).

Chương 2: Ứng dụng họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào giảng dạy Mĩ thuật (20 trang).

Chương 3: Bài học ứng dụng và tổ chức thực nghiệm sư phạm vận dụng trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy môn Mĩ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp (31 trang)

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN ĐỂ NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI

1.1. Các khái niệm sử dụng trong luận văn

1.1.1. Nghệ thuật trang trí

Trang trí là việc sắp xếp các yếu tố thẩm mỹ như màu sắc, hình dáng, chất liệu và không gian để tạo ra một tác phẩm hoặc một không gian có vẻ đẹp và hài hòa. Trang trí không chỉ đơn thuần là việc làm cho một vật phẩm hay không gian trở nên bắt mắt hơn, mà còn là cách thể hiện cá nhân, ý tưởng và cảm xúc của người trang trí. Trang trí là nhu cầu của trí tuệ, nó phản ánh sự phát triển về mặt văn hóa của mỗi con người, mỗi xã hội, mỗi thời đại từ xưa đến nay. Theo Từ điển Mỹ thuật phổ thông thì:

Trang trí: (A. decoratinon; P. décoration) nghệ thuật là đẹp, phục vụ cho đời sống vật chất và tinh thần của con người. Nhờ những yếu tố trang trí các vật dụng vừa có giá trị thẩm mỹ vừa nâng cao được giá trị sử dụng, vì vậy, trang trí nằm trong nghệ thuật ứng dụng (arts appliqués). [17, tr.132].

Nghệ thuật trang trí là việc sử dụng các yếu tố như màu sắc, hình dạng, vật liệu và công nghệ để tạo ra các sản phẩm hoặc không gian có tính thẩm mỹ. Nghệ thuật trang trí được áp dụng trong nhiều lĩnh vực, bao gồm nội thất, thiết kế đồ họa, trang trí đồ handmade, trang trí sân vườn, trang trí thực phẩm, trang trí sự kiện và nhiều lĩnh vực khác.

Như vậy, việc trang trí luôn đứng trong vị trí thiết yếu trong cuộc sống của con người và xã hội. Từ thời xa xưa, việc trang trí đã luôn kết nối sâu sắc với cuộc sống con người. Mọi dân tộc trên thế giới đều có những biểu tượng và phong cách trang trí độc đáo, thể hiện nét đặc trưng riêng của họ.

1.1.2. Kiến trúc

Về thuật ngữ khoa học thì kiến trúc là một lĩnh vực nghệ thuật và khoa học liên quan đến thiết kế, xây dựng và tạo hình các công trình và không gian. Nó bao gồm quy trình sáng tạo, lập kế hoạch, thiết kế, xây dựng và bảo tồn các kiến trúc, bất kể có tính chất chức năng, thương mại, công cộng hay

nghệ thuật.

Theo Từ điển Bách khoa thư Kiến trúc, đồ họa, điêu khắc, nghệ thuật trang trí thì:

Kiến trúc là nghệ thuật thiết kế và xây dựng các công trình tạo thành môi trường không gian cho cuộc sống và hoạt động của con người. Các tác phẩm kiến trúc là nhà cửa, các quần thể cũng như các công trình tổ chức những không gian mở như các tượng đài, sân thượng, đường ven bờ... Quy hoạch và xây dựng những thành phố và các điểm dân cư là một lĩnh vực đặc biệt của nghệ thuật xây dựng - quy hoạch xây dựng đô thị. Những không gian được hình thành bằng cách cải tạo và thống nhất các yếu tố của thiên nhiên là một bộ phận của kiến trúc [17, tr.534].

Dưới đây là một số yếu tố quan trọng trong khái niệm về kiến trúc:

Thiết kế: Kiến trúc đòi hỏi quá trình thiết kế kỹ lưỡng và sáng tạo. Thiết kế kiến trúc không chỉ bao gồm hình dạng bề ngoài mà còn liên quan đến cách mà không gian được sử dụng, ánh sáng, thông gió, và các yếu tố khác tạo ra một trải nghiệm thú vị và hợp lý cho người sử dụng.

Vật liệu và Kỹ thuật: Kiến trúc sử dụng nhiều loại vật liệu khác nhau, từ bê tông đến gỗ, kính và kim loại. Kỹ thuật xây dựng ngày càng phát triển, cho phép các kiến trúc sư và kỹ sư xây dựng những công trình ngày càng phức tạp và độc đáo.

Môi trường và Bền vững: Một yếu tố quan trọng trong kiến trúc hiện đại là sự cân nhắc về môi trường và bền vững. Kiến trúc bền vững đặt ra câu hỏi về việc sử dụng tài nguyên một cách có hiệu quả, giảm lượng chất thải và tối đa hóa hiệu quả năng lượng của các công trình.

Văn hóa và Lịch sử: Kiến trúc thường phản ánh văn hóa và lịch sử của một xã hội. Các kiến trúc truyền thống thường mang trong mình những giá trị và nét đẹp đặc biệt, trong khi kiến trúc đương đại thường thể hiện sự đổi

mới và phản ánh các giá trị hiện đại.

Chức năng và Sử dụng: Một công trình kiến trúc cần phải hợp lý về chức năng. Nó cần đáp ứng các yêu cầu của người sử dụng, cung cấp không gian thoáng đãng, an toàn và tiện nghi.

Nhìn chung, kiến trúc không chỉ là việc xây dựng các công trình vật lý, mà còn là quá trình sáng tạo và nghiên cứu để tạo ra không gian và cấu trúc có ý nghĩa và giá trị trong xã hội.D

1.1.3. Họa tiết trang trí

Họa tiết trang trí là những hình ảnh được sử dụng để trang trí các bề mặt, sản phẩm hoặc không gian. Đây là một phần không thể thiếu trong lĩnh vực nghệ thuật, thiết kế và trang trí, giúp làm đẹp và làm nổi bật các đối tượng, không gian hoặc sản phẩm. Họa tiết trang trí có thể xuất hiện trên nhiều vật liệu và bề mặt khác nhau, bao gồm vải, giấy, gốm sứ, kim loại, gỗ, tường... Nó cũng có thể được áp dụng trong nhiều lĩnh vực như trang phục, nội thất, đồ gia dụng, trang trí nội ngoại thất, hoặc thậm chí là trong kiến trúc.

Theo Từ điển Mỹ thuật phổ thông thì:

Họa tiết trang trí (A. decorative motif; P.motif desco -ratif). Hình vẽ đã được quy thức hóa trong trang trí. Mỗi tác phẩm trang trí (ví dụ một tấm thảm Ba Tư, một hình vuông trang trí ở Đôn Hoàng - Trung Quốc, một hình trang trí trên quần áo váy của người Dao - Việt Nam) là bố cục phong phú kết hợp rất nhiều lớp họa tiết to - nhỏ, đơn giản - phức tạp có nội dung, vị trí khác nhau làm nên vẻ đẹp riêng trong tổng thể [17, tr.75].

Họa tiết trang trí đóng vai trò quan trọng trong việc tạo nên sự phối hợp màu sắc, độc đáo và thẩm mỹ cho một tác phẩm nghệ thuật hoặc sản phẩm trang trí. Nó cũng có thể truyền tải thông điệp, ý nghĩa, và phong cách của người sử dụng hoặc người thiết kế. Sự sử dụng họa tiết trang trí đem lại

sự tươi mới và sự đa dạng cho ngành nghệ thuật và thiết kế, đồng thời làm nổi bật sự cá tính và nét riêng biệt của mỗi tác phẩm, sản phẩm hoặc không gian trang trí.

1.1.4. Nghệ thuật tạo hình

Nghệ thuật tạo hình là một lĩnh vực trong nghệ thuật liên quan đến việc sử dụng các kỹ thuật và phương pháp để tạo ra các tác phẩm nghệ thuật, đặc biệt là các tác phẩm có hình dạng, kết cấu và chiều sâu. Nghệ thuật tạo hình không chỉ bao gồm điêu khắc và hội họa mà còn liên quan đến các kỹ thuật tạo hình khác như đúc, dập, khắc, và sử dụng các vật liệu đa dạng như đất sét, gốm, gỗ, kim loại, đá, thạch anh, và nhiều vật liệu khác.

Trong nghệ thuật tạo hình, nghệ sĩ sử dụng sự sáng tạo và kỹ thuật để biểu hiện ý tưởng, cảm xúc và tưởng tượng của họ thông qua các hình thức và cấu trúc không gian. Nghệ thuật tạo hình không chỉ đòi hỏi kỹ năng kỹ thuật mà còn đòi hỏi sự hiểu biết sâu sắc về hình dạng, tỷ lệ, ánh sáng và bóng, và các nguyên tắc thiết kế.

Nghệ thuật tạo hình có thể được thể hiện trong nhiều dạng, bao gồm:

Điêu khắc: Sử dụng các công cụ và kỹ thuật để tạo ra các hình dạng và cấu trúc từ các vật liệu như đá, gỗ, kim loại, hoặc các chất liệu hiện đại như nhựa, sợi thủy tinh, và composite.

Hội họa: Sử dụng các phương pháp vẽ và sơn để tạo ra các hình ảnh trên bề mặt như giấy, vải, hoặc tường.

Sản xuất đồ họa và thiết kế: Sử dụng công nghệ máy tính để tạo ra hình ảnh và mô phỏng các không gian, sản phẩm và tác phẩm nghệ thuật.

Nghệ thuật tạo hình không chỉ là một hình thức tự nhiên mà còn là một phương tiện sáng tạo mạnh mẽ để thể hiện cá nhân, giao tiếp ý tưởng, và tạo ra trải nghiệm thẩm mỹ cho người xem. Giúp người xem có thể bao quát được không gian đa chiều hoặc một chiều trên sản phẩm và tạo thị hiếu thẩm mỹ cao.

1.1.5. Phương pháp dạy học

Phương pháp dạy học là cách thức, hệ thống, và quy trình mà giáo viên sử dụng để chuyển giao kiến thức, kỹ năng và giá trị cho học sinh. Nó tập trung vào việc truyền đạt kiến thức và hướng dẫn học sinh trong quá trình học tập. Phương pháp dạy học đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng môi trường học tập, giúp học sinh tiếp thu kiến thức một cách hiệu quả và phát triển tối đa khả năng của họ.

Phương pháp dạy học có thể được kết hợp và điều chỉnh phù hợp với từng môi trường học tập và đặc điểm của học sinh. Mục tiêu của phương pháp dạy học là giúp học sinh hiểu bài học, phát triển kỹ năng và kiến thức, và phát huy tiềm năng học tập của mỗi cá nhân.

Tầm quan trọng của Phương pháp dạy học:

Tạo cơ hội cho hiểu biết sâu rộng: Phương pháp dạy học phù hợp có thể tạo cơ hội cho học sinh tiếp cận kiến thức một cách chi tiết và sâu rộng, giúp họ hiểu bài học một cách tốt hơn.

Khuyến khích tư duy sáng tạo: Các phương pháp dạy học định hình không chỉ cách học sinh học, mà còn cách họ suy nghĩ. Phương pháp khuyến khích tư duy sáng tạo và giải quyết vấn đề sẽ tạo điều kiện cho sự phát triển toàn diện.

Tạo động lực học tập: Phương pháp dạy học thú vị và thực tế có thể tạo động lực cho học sinh muốn học hỏi và khám phá thêm kiến thức mới.

Một số Phương pháp Dạy học hiệu quả:

Phương pháp thảo luận: Bằng cách tạo ra môi trường thảo luận, học sinh có cơ hội chia sẻ ý kiến và học từ nhau.

Học tập dựa trên dự án: Phương pháp này khuyến khích học sinh tham gia vào các dự án thực tế, thúc đẩy việc áp dụng kiến thức vào thực tế.

Học hỏi kỹ năng giải quyết vấn đề: Phương pháp này tập trung vào việc phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề và tư duy phản biện.

Học tập bằng trò chơi: Trò chơi giáo dục có thể làm cho việc học trở nên thú vị và giúp học sinh ghi nhớ kiến thức một cách tốt hơn.

Phương pháp dạy học là một thành phần quan trọng không thể thiếu trong quá trình giảng dạy và học tập. Nó không chỉ ảnh hưởng đến cách học sinh tiếp thu thông tin, mà còn tạo cơ hội cho sự phát triển toàn diện. Việc lựa chọn và thực hiện phương pháp dạy học một cách tỉ mỉ và sáng tạo có thể tạo ra một sự khác biệt lớn trong quá trình giáo dục.

1.2. Chương trình giáo dục phổ thông mới 2018 về định hướng nội dung giáo dục đối với môn Mĩ thuật

Theo *Chương trình giáo dục phổ thông* ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT- BGDĐT ngày 26 tháng 2 năm 2018 [43] của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Môn Mĩ thuật. Mĩ thuật là môn học thuộc lĩnh vực giáo dục nghệ thuật. Áp dụng từ định hướng nội dung giáo dục dành cho môn Mĩ thuật, chương trình này đặt ra mục tiêu phát triển toàn diện cho học sinh, khuyến khích sự sáng tạo và phát huy tư duy sáng tạo trong mỗi em học sinh.

Các mục tiêu chính của chương trình giáo dục Mĩ thuật trong Chương trình giáo dục phổ thông mới 2018 bao gồm:

Phát triển khả năng sáng tạo và tư duy nghệ thuật: Chương trình coi trọng việc khuyến khích học sinh tự do sáng tạo, khám phá và phát triển tư duy nghệ thuật của mình. Học sinh được đồng thời hướng dẫn các kỹ thuật cơ bản về vẽ, sơn, tạo hình và các phương pháp sáng tạo khác.

Hiểu biết về văn hóa và lịch sử nghệ thuật: Giáo dục Mĩ thuật cũng nhấn mạnh việc giới thiệu và tìm hiểu về các tác phẩm, truyền thống và trào lưu nghệ thuật từ các nền văn hóa và lịch sử khác nhau. Học sinh sẽ được tiếp cận với các kiến thức cơ bản về lịch sử nghệ thuật, các trường phái nghệ thuật và những tác động của chúng trong lịch sử và xã hội.

Phát triển kỹ năng thẩm mỹ: Giúp học sinh phát triển kỹ năng quan sát, đánh giá và phân tích tác phẩm nghệ thuật. Học sinh sẽ được rèn luyện khả năng tạo ra và biểu đạt cảm xúc, ý tưởng và thông điệp của bản thân thông

qua các dạng nghệ thuật khác nhau.

Học sinh được khuyến khích nghiên cứu và sử dụng yếu tố văn hóa và lịch sử của Việt Nam trong tác phẩm của mình, kết nối giữa nghệ thuật và văn hóa dân gian.

Kết nối nghệ thuật với cuộc sống: Chương trình giáo dục Mỹ thuật cũng nhấn mạnh việc áp dụng nghệ thuật vào cuộc sống hàng ngày. Học sinh được khuyến khích sử dụng những vật liệu có sẵn xung quanh để sáng tác nghệ thuật. Từ những hình ảnh quen thuộc mà học sinh được tiếp xúc hàng ngày để thể hiện ý tưởng, giải quyết vấn đề và thể hiện tư duy sáng tạo của mình trong tác phẩm.

Đánh giá trong môn Mỹ thuật không chỉ dựa trên kỹ năng vẽ mà còn đánh giá khả năng sáng tạo, khả năng hiểu biết về văn hóa và lịch sử nghệ thuật, và khả năng tự chủ trong việc tạo ra các tác phẩm nghệ thuật.

Học sinh được tham khảo sử dụng, thực hành thông qua máy tính, thiết bị di động và các phần mềm nghệ thuật để tạo ra các tác phẩm số, kết hợp giữa nghệ thuật truyền thống và công nghệ hiện đại. Một khía cạnh quan trọng trong chương trình Mỹ thuật mới là định hướng phát triển sự đa dạng và sáng tạo trong việc thể hiện nghệ thuật. Người học được khuyến khích phát triển cá tính và tạo nên những tác phẩm nghệ thuật cá nhân, thể hiện quan điểm và cảm xúc riêng của mình thông qua nghệ thuật.

Chương trình giáo dục Mỹ thuật của Chương trình Giáo dục Phổ thông mới năm 2018 không chỉ chú trọng vào việc phát triển kỹ năng vẽ mà còn tập trung vào việc phát triển tư duy sáng tạo, hiểu biết về văn hóa và lịch sử nghệ thuật, và khả năng làm việc nhóm và trình bày tác phẩm, tạo ra một lộ trình giảng dạy linh hoạt và phù hợp với nhu cầu và khả năng của học sinh.

1.3. Thực trạng giảng dạy môn Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp

1.3.1. Khái quát chung về trường THCS Trần Quý Cáp

Tháng 6/1978 trường Phổ thông cấp 1, 2 số 1 Điện Phước được chính

thức thành lập; nay là trường THCS Trần Quý Cáp, nằm trên địa bàn thôn Nhị Đình 1, xã Điện Phước, huyện Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam. (QĐ thành lập sau ngày tách tỉnh 13/02/1997). Từ ngày thành lập đến nay, nhờ có sự quan tâm sâu sát của UBND huyện Điện Bàn; sự chỉ đạo trực tiếp của Phòng GD-ĐT Điện Bàn; sự lãnh đạo chỉ đạo của Đảng uỷ, HĐND, UBND xã Điện Phước; sự phối hợp đồng bộ giữa các tổ chức đoàn thể xã hội, đặc biệt là Ban đại diện CMHS; cùng với sự nỗ lực phấn đấu không ngừng của các thầy cô giáo thế hệ trước, của lãnh đạo, giáo viên, nhân viên và học sinh nhà trường cũng như các tổ chức Công đoàn, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Đội TNTP Hồ Chí Minh.... Trường THCS Trần Quý Cáp đã từng bước đầu tư xây dựng hoàn thiện cơ sở vật chất trường lớp và trang thiết bị đảm bảo phục vụ cho các hoạt động dạy học. Đến nay, toàn cảnh bức tranh của nhà trường đã được thay đổi đáng kể từ trong ra ngoài với chiều hướng chuẩn hóa, hiện đại hoá theo tinh thần Thông tư số 47/2012/TT - BGD & ĐT ngày 07/12/2012 của Bộ GD&ĐT về việc xây dựng trường chuẩn Quốc gia.

1.3.1.1. Cơ sở vật chất

Trường THCS Trần Quý Cáp đã trở thành một ngôi trường bề thế có quang cảnh luôn “xanh - sạch - đẹp”, có cơ sở vật chất kỹ thuật, trang thiết bị dạy và học khá đầy đủ. Các khối công trình từ phòng học, phòng bộ môn, phòng chức năng, phòng làm việc cho đến các công trình vệ sinh, sân chơi, bãi tập, khu để xe... đều được bố trí một cách hợp lý, khoa học thuận lợi cho việc phát huy hiệu quả giáo dục.

Với diện tích đất của khuôn viên trường là 8.194,8 m²; được xây dựng 12 phòng học, 06 phòng chức năng; có thư viện khang trang, có phòng nghe nhìn, phòng máy vi tính trang bị 40 máy... để giúp thầy cô giáo, học sinh có điều kiện tiếp cận, ứng dụng CNTT vào việc đổi mới phương pháp soạn giảng, cải tiến công tác giảng dạy và học tập tốt hơn.

1.3.1.2. Đội ngũ giáo viên

Trường hiện có 34 giáo viên biên chế và 5 giáo viên hợp đồng. Tất cả giáo viên đều có kinh nghiệm nhiều năm công tác tại trường, đáp ứng được nhu cầu của ngành giáo dục. Nhiều giáo viên luôn tìm tòi nghiên cứu, học chuẩn và nâng chuẩn, phát triển bản thân để phục vụ cho việc giảng dạy. Đội ngũ quản lý của trường có nhiều năm kinh nghiệm, là đội ngũ trẻ, khỏe, làm việc hết sức khoa học và cẩn thận. Trường có bề dày lịch sử với nhiều năm đạt danh hiệu Tập thể lao động tiên tiến, xuất sắc và nhiều hoạt động sôi nổi và lan tỏa đến các trường bạn trong khu vực như thi Vũ điệu khỏe - trẻ cho giáo viên, hội thi Dân vũ cho học sinh, Hội giảng mùa xuân, giao lưu với trường kết nghĩa... để lại nhiều tiếng vang trong lòng phụ huynh. Tập thể giáo viên trường luôn quyết tâm xây dựng một môi trường học tập hạnh phúc cho học sinh trong nhà trường theo đúng chủ trương chủ Bộ giáo dục.

1.3.1.3. Những thành tích cao quý của nhà trường

- Trường nhiều năm liền đạt trường tiên tiến xuất sắc, Chi bộ trong sáng vững mạnh, Công Đoàn vững mạnh xuất sắc; Liên đội từ năm 2004 - 2008 đạt Liên đội xuất sắc dẫn đầu, những năm sau đạt Liên đội xuất sắc.

- Trường được Chủ tịch nước khen tặng Huân chương Lao động hạng Ba năm học 2003 - 2004 và Huân chương Lao động hạng Nhì năm học: 2008 - 2009.

- Trường được kiểm tra và công nhận giữ vững trường Đạt chuẩn Quốc gia mức độ 2 năm 2020; đạt kiểm định chất lượng giáo dục mức độ 3, năm học 2019 - 2020.

Năm học 2022 - 2023 trường có 18 lớp, sĩ số mỗi lớp dao động từ 35 đến 46 học sinh. Giáo viên Mỹ thuật trong trường có 01 giáo viên chuyên trách giảng dạy Mỹ thuật theo chương trình của BGD.

Bảng 1.1. Sĩ số học sinh năm học 2022 - 2023

Khối lớp	Số lớp	Số học sinh	Ghi chú
-----------------	---------------	--------------------	----------------

6	5	213	
7	3	131	
8	6	232	
9	4	184	
Tổng	135	761	

Nguồn: Tác giả (2023)

1.3.2. Thực trạng công tác giảng dạy Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp

1.3.2.1. Chương trình dạy học môn Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp

Trường THCS Trần Quý Cáp thực hiện giảng dạy môn Mỹ thuật theo chương trình của BGD, đối với khối 6, 7 dạy và học theo chương trình giáo dục phổ thông 2018. Khối 6, 7 học bộ sách Chân trời sáng tạo. Khối 8 và 9 học bộ sách hiện hành, bộ sách Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực. Giáo viên soạn giảng kế hoạch bài học theo đúng phân phối chương trình năm học của từng khối học đã được xây dựng từ đầu năm học với thời lượng các tiết học và nội dung học theo đúng quy định của Sở giáo dục tỉnh Quảng Nam mỗi tuần 1 tiết học/ tuần/ lớp.

Bảng 1.2. Thời lượng thực hiện chương trình ở các lớp (theo số tiết)

Lớp 6	Lớp 7	Lớp 8	Lớp 9
35 tiết	35 tiết	35 tiết	18 tiết

Nguồn: Tác giả (2023)

Bảng 1.3. Thời lượng dành cho các nội dung giáo dục

Nội dung	Thời lượng
Lớp 6, lớp 7	
Mỹ thuật tạo hình	50%
Mỹ thuật ứng dụng	40%

Chủ đề hướng nghiệp	0%
Đánh giá định kì	10%
Lớp 8	
21 bài	35 tiết
Lớp 9	
13 bài	18 tiết

Nguồn: Tác giả (2023)

1.3.2.2. Thực trạng công tác giảng dạy Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp

Trong thời đại ngày nay, giáo dục không chỉ đòi hỏi việc truyền đạt kiến thức mà còn chú trọng đến việc phát triển kỹ năng và tư duy sáng tạo của học sinh. Trong bối cảnh đó, việc áp dụng các phương pháp dạy học tích cực trở thành một yếu tố quan trọng trong quá trình giảng dạy ở các trường Trung học Cơ sở (THCS). Tại trường THCS Trần Quý Cáp, việc vận dụng các phương pháp dạy học tích cực vào dạy học diễn ra tại các lớp học với nhiều môn học. Đối với môn Mỹ thuật, học viên ưu tiên sử dụng các phương pháp dạy học như đưa trò chơi vào trong các tiết học, đổi mới hình thức kiểm tra kiến thức, tăng cường các hoạt động khởi động đầu tiết học, cho học sinh tham quan trải nghiệm, tổ chức các câu lạc bộ cho học sinh yêu thích Mỹ thuật, thường xuyên cho học sinh ký họa ngoài trời, ký họa dáng người... Đặc biệt, gần đây nhất học viên thử đưa vốn cổ dân tộc vào trong dạy học Mỹ thuật, giúp học sinh thêm yêu quý hoa văn dân tộc, yêu quý các công trình kiến trúc cổ và vận dụng tốt vào trong các bài vẽ của mình.

Bên cạnh đó, qua thực tế giảng dạy, Mỹ thuật là môn học nghệ thuật, thu hút được rất nhiều học sinh. Năm học 2022-2023 học viên được BGH phân công giảng dạy Mỹ thuật 2 khối lớp: khối 6 và 8. Trong đầu năm học 2022 - 2023, học viên tiến hành khảo sát thái độ học sinh đối với môn học của HS các lớp 6/1, 6/2, 8/1 và 8/2 tại trường THCS Trần Quý Cáp cụ thể

như sau:

Bảng 1.4. Thái độ của HS đối với môn Mĩ thuật

Lớp	Số học sinh	Hứng thú		Bình thường		Không hứng thú	
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%
6/1	43	26	60,4%	15	34,88%	02	4,65%
6/2	43	23	53,48%	15	34,88%	05	11,6%
8/1	38	26	68,4%	10	26,3%	02	5,2%
8/2	39	23	58,97%	10	25,6%	06	15,38%
Tổng	163	98		34		15	

Nguồn: Tác giả (2023)

Bảng 1.5. Việc sử dụng các họa tiết dân tộc vào trong các bài vẽ Mĩ thuật

Lớp	Số học sinh	Có sử dụng		Không sử dụng		Không biết	
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%
6/1	43	7	16,27%	10	23,2%	26	60,4%
6/2	43	10	23,2%	9	20,9%	24	55,8%
8/1	38	5	13,1%	06	15,7%	27	71,1%
8/2	39	9	23,1%	08	20,5%	22	56,4%
Tổng	163	31		33		99	

Nguồn: Tác giả (2023)

Qua phiếu khảo sát về thái độ của học sinh đối với môn Mĩ thuật có thể thấy rằng: Học sinh hứng thú với môn học này, với tỷ lệ chưa cao, tỷ lệ bình thường ở mức thấp hơn, vẫn còn những học sinh không hứng thú với môn học này.

Qua khảo sát, số liệu cụ thể minh chứng cho thấy rằng đa số học sinh đều không biết về các họa tiết của dân tộc mình, và sử dụng vào trong các bài vẽ càng không có. Số lượng học sinh biết chiếm tỷ lệ rất ít.

Thông qua những số liệu, thông tin đã được xử lý ở trên cũng như việc khảo sát tình hình, đặc điểm thực tế tại cấp THCS, học viên đã tổng hợp và xin đưa ra những thuận lợi và khó khăn trong việc dạy học môn MT tại trường như sau:

** Ưu điểm*

Giáo viên tập huấn đầy đủ module 2: “Sử dụng phương pháp dạy học và giáo dục phát triển phẩm chất, năng lực học sinh trung học cơ sở” của Chương trình giáo dục phổ thông 2018 nên được bổ sung và cập nhật nhiều phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực.

Học sinh có đầy đủ sách giáo khoa, vở, dụng cụ học tập.

Nhà trường tạo mọi điều kiện phục vụ cho việc giảng dạy.

** Hạn chế*

Một vấn đề nổi bật trong hạn chế dạy học Mỹ thuật hiện nay đó là thiếu sự đánh giá đúng đắn, đặc biệt là trong việc đánh giá tư duy sáng tạo và ý tưởng nghệ thuật của học sinh. Và thiếu khuyến khích và hỗ trợ từ phía gia đình và xã hội là một hạn chế lớn. Sự hiểu biết và ủng hộ từ gia đình đối với sự lựa chọn nghệ thuật của học sinh là quan trọng, nhưng nhiều học sinh gặp khó khăn khi gia đình không hỗ trợ hoặc không hiểu rõ giá trị của giáo dục Mỹ thuật.

Trong các tiết học Mỹ thuật cần tổ chức ký họa hay đi vẽ ngoài trời, giáo viên chưa tổ chức được cho học sinh thực hiện các hoạt động vẽ ngoài trời, vẽ ký họa thường xuyên.

Mỗi năm cần cho học sinh đi tham quan trải nghiệm 2 lần/ năm học.

Hiện tại nhà trường chưa có phòng học chuyên ngành cho học sinh để thỏa sức sáng tạo và được lưu giữ các bức tranh của mình. (phòng chức năng).

1.4. Vài nét về kiến trúc Champa Mỹ Sơn Quảng Nam

1.4.1. Sơ lược về thánh địa Mỹ Sơn tại Quảng Nam

Thánh địa Mỹ Sơn là một thánh địa cổ xưa nằm ở huyện Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam. Là một trong những di sản văn hóa thế giới của UNESCO có ý nghĩa lịch sử và kiến trúc đặc biệt trong nền văn hóa Champa.

Thánh địa Mỹ Sơn được xây dựng và phát triển từ thế kỷ thứ 4 đến thế kỷ thứ 14 bởi các vương triều Champa, với đỉnh điểm vào thế kỷ 9 đến 13. Nó là nơi thờ cúng các vị thần Hindu, đặc biệt là thần Shiva, và cũng được sử dụng làm nơi tổ chức các lễ hội tôn giáo và hoạt động tín ngưỡng của người Champa. Các công trình kiến trúc tại Mỹ Sơn được xây dựng bằng gạch và đá vôi, chịu ảnh hưởng nặng nề của kiến trúc Champa và kiến trúc Hindu giữa thế kỷ 4 và 14. Những công trình này thể hiện sự tinh tế và tài hoa của người Champa trong xây dựng và trang trí nghệ thuật.

Tuy nhiên, qua các thời kỳ chiến tranh và thảm họa tự nhiên, nhiều công trình tại Mỹ Sơn đã bị phá hủy hoặc tổn thất nghiêm trọng.

Theo tài liệu lịch sử cùng dấu vết vật chất để lại cho biết Di tích thánh địa Mỹ Sơn được người Champa xây dựng khá sớm trong lịch sử (trước thế kỷ IV). Đầu thế kỷ XIV (năm 1306), khi vùng đất phía bắc Thu Bồn được sát nhập vào cộng đồng lãnh thổ chung dân tộc, các công trình kiến trúc ở thánh địa Mỹ Sơn hầu như không được xây thêm nữa. Tấm bia tìm được tại tháp B1 có niên đại 1262, là tấm bia ghi chép cuối cùng về thánh địa Mỹ Sơn.

Khu di tích Thánh địa Mỹ Sơn mang động ý nghĩa vô cùng quan trọng trong lịch sử và nghệ thuật của khu vực Đông Nam Á. Vị trí đặc biệt này đã tạo nên một giá trị vô cùng quý báu cho di sản văn hóa toàn cầu. Vào ngày 4 tháng 12 năm 1999, Thánh địa Mỹ Sơn chính thức được thừa nhận và ghi vào Danh sách Di sản Văn hóa Thế giới, đóng góp vào sự phát triển và vinh danh của nhân loại.

1.4.2. Khái quát về kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn

Thánh địa Mỹ Sơn là một trong những di tích lịch sử và văn hóa nổi tiếng của Việt Nam, được xây dựng bởi người Champa từ thế kỷ 4 đến thế kỷ 14.

Những công trình tại Mỹ Sơn là biểu hiện của nền văn hóa Champa, một dân tộc có truyền thống nghệ thuật và tôn giáo độc đáo tại miền Trung Việt Nam. Đặc trưng của kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn là các tháp (đài tháp)

được xây dựng từ gạch và đá, thường có hình trụ chóp nhọn. Những tháp này thường được xây dựng để thờ thần linh và là nơi diễn ra các nghi lễ tôn giáo. Các công trình ở thánh địa Mỹ Sơn thường được trang trí bằng các hình ảnh điêu khắc tinh xảo của thần thánh Champa, các sinh vật huyền bí và các biểu hiện của đời sống hàng ngày. Các công trình này không chỉ là nơi tôn thờ mà còn là biểu hiện của triết lý và tôn giáo Hindu-Buddha của người Champa.

Thánh địa Mỹ Sơn có tổng cộng hơn 70 tòa tháp, nhưng chỉ còn lại khoảng 20 tòa tháp còn nguyên vẹn và được bảo tồn tốt nhất [PL3, H1.2, tr.118] Các tòa tháp được xây dựng bằng gạch đỏ hoặc đá vôi, được cắt theo từng khối và ghép lại với nhau bằng chất dính từ tự nhiên như tro xỉ hoặc bùn đất. Các họa tiết trên các tòa tháp được chạm trực tiếp trên bề mặt đá, với các công nghệ khắc và chạm khác nhau tùy theo thời kỳ. Họa tiết trên các tòa tháp thường có chủ đề tôn giáo, phản ánh những giá trị tâm linh và văn hóa của người Champa. Các hình ảnh phổ biến nhất bao gồm các hình tượng của Shiva, Vishnu, Brahma và Uma-Maheshvara. Các tòa tháp tại Mỹ Sơn cũng có sự khác biệt về kích thước và chiều cao, từ những tòa tháp nhỏ có chiều cao chỉ khoảng 4-5 mét đến những tòa tháp lớn hơn có chiều cao lên đến hơn 20 mét. Kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn cũng có những đặc trưng riêng biệt phản ánh sự phát triển và thay đổi của nền văn hóa Champa qua các thời kỳ:

Những tòa tháp xây dựng từ thế kỷ 4 đến thế kỷ 8 có kiến trúc đơn giản hơn so với các tòa tháp sau này, với ít họa tiết trang trí hơn và không có cột trụ Shikhara.

Những tòa tháp xây dựng từ thế kỷ 9 đến thế kỷ 13 có kiến trúc phức tạp hơn, với nhiều họa tiết trang trí và cột trụ Shikhara trên đỉnh của mỗi tòa tháp.

Các nhóm tòa tháp khác nhau tại thánh địa Mỹ Sơn có các đặc trưng kiến trúc riêng biệt, từ cách sắp xếp các tòa tháp đến cách trang trí và kích thước của từng tòa tháp.

Các tòa tháp được sắp xếp theo từng nhóm, được phân biệt bằng tên và các đặc trưng kiến trúc riêng biệt. Ví dụ, nhóm tòa tháp A1, A2, A3 có hình

tháp trụ và khá đơn giản trong khi nhóm tòa tháp B1, B2, B3 có cột trụ Shikhara và họa tiết trang trí phức tạp hơn.

Tuy nhiên, hầu hết các tòa tháp tại Mỹ Sơn đã trải qua nhiều lần sửa chữa và phục dựng, bao gồm cả trong thời kỳ của người Việt và người Pháp. Do đó, một số chi tiết kiến trúc có thể đã bị thay đổi hoặc bị mất đi so với ban đầu.

Đặc trưng chung của một ngôi tháp Champa thường thấy, tháp được xây hình khối, bốn mặt kín chỉ mở một cửa vào lòng tháp [PL3, H1.13, tr.124]. Giai đoạn đầu tháp có mặt bằng hình chữ nhật, chiều cao tháp không lớn (nên có người gọi là đền Temple); giai đoạn sau tháp có mặt bằng hình vuông, chiều cao tháp cao vút lên (gọi là tháp Tour). Đây là loại hình phổ biến trong kiến trúc Champa, tháp thờ chính (Kalan) được xây dựng ở trung tâm thường có chiều cao từ 15 m đến 35 m. Cấu trúc tháp thường được chia làm 3 phần chính: đế tháp, thân tháp và mái tháp [PL3, H1.3, tr.119]. Đế tháp xây bề thế vững chãi làm nền cho thân tháp vươn lên. Thân tháp hình khối trụ vuông đứng đỡ bộ mái. Mái tháp thu nhỏ nhiều tầng. Toàn bộ bên ngoài tháp có cấu trúc khối hài hòa hoàn chỉnh lấy tính đăng đối làm chủ đạo. Cửa chính mở vào lòng tháp thường nhô hẳn ra, có thời kỳ kéo dài thành phòng tiền sảnh, ba mặt còn lại là hệ thống cửa giả. Toàn bộ bên ngoài được khắc tạc trang trí như một tác phẩm nghệ thuật. Lòng tháp thường hẹp, vách tường xây thẳng đứng, phía trên thu hẹp dần tạo nên như vòm cuốn trên cao làm cho không gian thờ hẹp tối tăm - bí hiểm của thần linh, chính giữa đặt bệ thờ biểu tượng của thần được thờ.

Tháp là nơi thờ các vị thần nên được xây dựng trang trí theo nội dung tôn giáo và theo nhận thức thẩm mỹ của thời đại.

Trong 8 nhóm kiến trúc hiện cho thấy mỗi nhóm có một công trình kiến trúc trung tâm (Kalan) như các tháp E1; F1; A'1; B1; C1; H1; K1... còn lại là các công trình kiến trúc liên quan. Các nhóm kiến trúc được xây dựng ven bờ suối Khe Thẻ: phía đông suối gồm các nhóm: A; A'; E; F; G. Phía tây bờ suối gồm các nhóm: B; C; D; H và K. Trải qua thời gian, sự can thiệp của tự

nhiên nhất là những lần can thiệp của chiến tranh các công trình kiến trúc ở Mỹ Sơn bị hủy hoại xuống cấp nghiêm trọng. Có thể điem qua hiện trạng thực tế các khu tháp hiện còn:

- Khu tháp A; A' gồm 17 tháp (khu tháp A 13 tháp, khu A' 4 tháp) bị bom Mỹ phá sập năm 1969, A1 ngôi tháp được coi là đẹp nhất kiệt tác của nghệ thuật Chăm bị sụp đổ hoàn toàn.

- Khu tháp E gồm 9 tháp bị bom Mỹ hủy hoại trong tình trạng phế tích. Khu E chỉ còn E7 tương đối nguyên vẹn, các tháp khác hầu như chỉ còn trong dạng phế tích. Các tác phẩm điêu khắc bị bom hất vương vãi khắp nơi.

- Khu tháp F gồm 3 tháp bị bom hủy hoại trầm trọng, tháp F3 bị bom phá hủy hoàn toàn, nền tháp chỉ còn dấu vết hố bom sâu hơn 6m.

- Khu tháp B; C; D (khu B có 14 tháp; khu C có 7 tháp; khu D có 6 tháp), là quần thể kiến trúc có mật độ cao, liên quan mật thiết với nhau, việc chia khu và đánh số chỉ là quy ước của những người nghiên cứu. Đây là những kiến trúc được coi là tương đối nguyên vẹn nhất Mỹ Sơn, ví dụ như tháp C1; C2; C3; B3; B5.

- Khu tháp G có 5 tháp, hầu hết chỉ còn nền móng. Riêng tháp G1 sau khi được dọn dẹp cho thấy phần tường còn khá nguyên vẹn với nhiều họa tiết trang trí. Các tác phẩm điêu khắc vương vãi trên nền kiến trúc trong đó có bia đá, bệ thờ khá đẹp còn tương đối nguyên vẹn.

- Khu tháp H có 4 tháp bị bom phá hủy nặng nề. Sau khi dọn dẹp chỉ còn một góc tường tháp nhô lên, các tác phẩm điêu khắc bị vùi lấp trong hố bom.

- Tháp K có một tháp bị hư hỏng nặng chỉ còn một phần tường tháp với các họa tiết trang trí.

- Tháp L và M hầu như bị sụp đổ hoàn toàn chỉ còn dấu vết với gạch đổ ngổn ngang.

1.4.3. Vài nét về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn

Họa tiết trên kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn là một phần quan trọng của nghệ thuật Champa. Nghệ sĩ Champa đã sử dụng họa tiết trang trí làm đẹp cho hệ thống các cột, trần nhà, tường và các tòa tháp. Những họa tiết này thể

hiện sự pha trộn giữa nhiều nền văn hóa và truyền thống nghệ thuật khác nhau, chẳng hạn như Ấn Độ, Trung Quốc, Campuchia và Đông Dương.

Các kiến trúc đền tháp Champa ở Quảng Nam, ta có thể tìm thấy sự tinh tế và phong phú trong trang trí hoa văn như hình ảnh các vị thần linh, con thú, hoa lá, cỏ cây và cảnh sinh hoạt hàng ngày đều được khắc, tạc tỉ mỉ trên các cột, tường và mặt đá của các đền tháp. Điều này tạo nên sự đồng nhất và hài hòa cho các công trình, gia tăng vẻ đẹp thẩm mỹ và ý nghĩa biểu tượng của kiến trúc Champa. Từ những con vật cưỡi của các thần đến những hình ảnh hoa lá, cỏ cây, tất cả đều được khắc tạc với chủ ý và sáng tạo tinh tế, thể hiện tài hoa nghệ sĩ và lòng tôn kính đối với thiên nhiên và đời sống xung quanh. Những tác phẩm điêu khắc này vẫn còn tồn tại và truyền tụng đến ngày nay, là di sản văn hóa quý giá mà người Champa để lại cho thế hệ sau. Thánh địa Mỹ Sơn, cùng với các di sản văn hóa khác như Hòa Lai, Đồng Dương và Ponagar, mang đến cho chúng ta cái nhìn sâu sắc về nghệ thuật kiến trúc Champa. Bốn phong cách nghệ thuật này đều đại diện cho những nét tiêu biểu và độc đáo trong kiến trúc, điêu khắc của người Champa. Đó là những hình ảnh đẹp đẽ, lối kiến trúc hài hòa và tinh tế, cùng với những câu chuyện thần thoại phong phú đan xen trong từng tác phẩm. Thánh địa Mỹ Sơn và di sản văn hóa Champa là những kho báu văn hóa vô giá, góp phần làm giàu và bảo tồn di sản nghệ thuật của Việt Nam và nhân loại.

Kiến Trúc Tháp Champa: Các đài tháp tại Mỹ Sơn thường được xây dựng từ gạch, với các kỹ thuật chạm khắc và trang trí rất tinh xảo. Những hình ảnh của thần linh, những cây cỏ, và các đối tượng tôn giáo thường được chạm trổ trên bề mặt các công trình này.

Điêu Khắc và Trang Trí: Các đài tháp ở Mỹ Sơn thường có các hình ảnh điêu khắc được tạo thành từ đá, đặc biệt là hình ảnh của thần Shiva, thần Vishnu, và thần Brahma, các thần linh quan trọng trong đạo Hindu.

Nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn không chỉ là một dấu ấn của văn hóa Champa mà còn là một phần không thể tách rời của nghệ thuật kiến trúc và điêu khắc Đông Nam Á.

Điểm đặc biệt nổi bật trong nghệ thuật xây dựng đền tháp Champa là kỹ thuật chạm khắc trực tiếp lên gạch. Người Champa không sử dụng các lớp vữa trang trí ốp vào gạch, thay vào đó họ tinh tế đục và khắc trực tiếp vào bề mặt tường gạch đã được nung chín. Điều này tạo nên những đặc tính độc đáo cho gạch, vừa làm vật liệu xây dựng bền bỉ, vừa trở thành chất liệu lý tưởng cho nghệ thuật điêu khắc. Nhờ vào sự sáng tạo, khéo léo và tỉ mỉ của những nhà điêu khắc Champa cổ, những tác phẩm điêu khắc trên tường gạch trở thành những tuyệt tác nghệ thuật hoàn hảo và độc đáo. Kỹ thuật chạm khắc trực tiếp lên gạch cho phép họ thể hiện chi tiết tinh xảo, từ những họa tiết hoa văn mềm mại, uyển chuyển cho đến hình ảnh các vị thần và nhân vật trong thần thoại Ấn Độ Giáo. Điểm đặc biệt này chính là yếu tố quan trọng làm nên vẻ đẹp và sắc thái riêng biệt của những ngôi tháp Chăm. Các tác phẩm điêu khắc này không chỉ là biểu tượng của nền văn hóa Champa cổ xưa mà còn là di sản nghệ thuật quý giá, góp phần làm giàu và bảo tồn văn hóa đa dạng và độc đáo của người Champa trong lịch sử nghệ thuật Đông Nam Á.

Kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn chứa đựng những họa tiết hoa lá phong phú, được sắp xếp một cách tỉ mỉ và tinh tế, đóng vai trò quan trọng trong việc thể hiện tâm linh và văn hóa tín ngưỡng của người Champa. Những họa tiết trang trí đa dạng và độc đáo này tạo nên một không gian linh thiêng và thần bí trong các công trình kiến trúc. Trong việc trang trí đền thờ, các họa tiết hoa lá được sắp xếp xen kẽ một cách uyển chuyển và tinh tế, thể hiện lòng tôn kính và sự tôn thờ đối với các vị thần và linh hồn tổ tiên. Bố cục họa tiết được sắp xếp một cách nhịp nhàng và tinh tế, tạo nên sự đối xứng và hài hòa trong không gian đền thờ. Các đài thờ và bệ thờ cũng được trang trí bằng những họa tiết hình cánh sen được sắp xếp xen kẽ và chuyển động quanh đài thờ, tạo thành một cảnh quan uyển chuyển và huyền ảo. Sự đối xứng và phối hợp hài hòa của các họa tiết tạo nên tính thẩm mỹ độc đáo và đẹp mắt cho trang trí đền thờ. Không chỉ mang giá trị tôn giáo, nghệ thuật trang trí hoa lá trong kiến trúc Champa còn là một

biểu tượng văn hóa độc đáo của dân tộc Champa cổ xưa. Những họa tiết hoa lá phong phú, sắp xếp tỉ mỉ và tinh tế đã làm cho các công trình kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn trở thành những tác phẩm nghệ thuật hoàn hảo, góp phần làm giàu và bảo tồn văn hóa đa dạng và tinh tế của người Champa trong lịch sử nghệ thuật Đông Nam Á. Nghệ thuật trang trí trên các công trình kiến trúc của người Champa tại thánh địa Mỹ Sơn ghi điểm bởi sự phong phú và đa dạng của các họa tiết hoa văn. Các cột, vách và các bề mặt khác được trang trí với những họa tiết uốn lượn, chủ yếu là hoa văn hình chữ S nổi và các họa tiết được sắp xếp xen kẽ một cách tinh tế. Những họa tiết hoa lá được cách điệu như những trang trí đường diềm uyển chuyển, và dây leo uốn cong trên các thân tháp, tạo nên sự sinh động và duyên dáng. Không chỉ ở cột và vách, trang trí hoa văn còn xuất hiện ở các vòm cửa và chân tháp, tạo nên điểm nhấn thú vị cho kiến trúc. Đặc biệt, trang trí đế tháp được phát triển và sắp xếp tinh tế, với các hình hoa sen, hình cánh sen, hình búp sen có thật. Những họa tiết này được trang trí cách xa nhau và tạo nên một nhịp điệu hài hòa và độc đáo. Trang trí dạng hoa cũng tạo nên sự đặc trưng cho kiến trúc Champa, đưa người ta vào thế giới nghệ thuật phong phú và độc đáo của dân tộc Champa cổ xưa. Các khu đền tháp Champa kéo dài từ Quảng Nam tới Bình Thuận và cho đến ngày nay vẫn còn tồn tại với nhiều di tích cổ động đến ngạc nhiên. Phía trong của những đền tháp cổ kính này, ta tìm thấy những họa tiết trang trí tinh tế và sắc sảo từ thân tháp, đế tháp, đến vòm cửa. Đây là những tác phẩm nghệ thuật độc đáo mang dấu ấn đặc trưng của văn hóa Champa, là di sản vô giá đối với nền văn hóa và kiến trúc của Việt Nam và nhân loại.

Tiểu kết chương 1

Chương 1 được học viên tập trung giải quyết các vấn đề như: Đưa ra các khái niệm về họa tiết trang trí, hoa văn trang trí trên kiến trúc và các khái niệm liên quan đến dạy học mỹ thuật, những vấn đề về chương trình đổi mới trong dạy học Mỹ thuật đối với Chương trình GDPT 2018.

Ngoài ra, học viên còn tìm hiểu về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc

Champa tại thánh địa Mỹ Sơn. Tìm hiểu khái quát về các họa tiết trang trí tiêu biểu trên các công trình kiến trúc tòa tháp của Mỹ Sơn tại Duy Xuyên, Quảng Nam. Thông qua việc nghiên cứu kỹ trường hợp của thánh địa Mỹ Sơn học viên nắm bắt về kỹ thuật, vật liệu, họa tiết, nhóm họa tiết và đề tài tiêu biểu ...

Qua tìm hiểu thực trạng của việc dạy và học môn Mỹ thuật tại trường, học viên nhận thấy các tiết học Mỹ thuật vẫn còn chưa phong phú về nội dung, đồ dùng dạy học. Các tiết học còn nặng về lý thuyết, hình ảnh, video minh họa chưa có nhiều, những nội dung nghiên cứu về văn hóa dân tộc, họa tiết vốn cổ tại địa phương mình, giáo viên chưa nghiên cứu sâu để truyền đạt cho sinh, còn về học sinh thì chưa nhận thức hết được giá trị nghệ thuật đó.

Học sinh của Trường THCS Trần Quý Cáp đang sống trên quê hương của một nơi có di sản văn hóa vô cùng quan trọng. Vì lý do này, việc bảo tồn và gìn giữ di sản văn hóa Champa là một nhiệm vụ thiết yếu và quan trọng. Để đem lại sự đa dạng và màu sắc hơn trong các tiết học Mỹ thuật của nhà trường, học viên đưa ra cơ sở lý luận mong muốn đưa họa tiết hoa lá của điêu khắc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn đến với các em học sinh qua các bài học bằng phương pháp thực hành và trải nghiệm, được khám phá vẻ đẹp của Mỹ Sơn, được vẽ lại các đền tháp, các họa tiết... Việc vận dụng những đặc điểm nghệ thuật trang trí này sẽ được trình bày ở nội dung chương 2 dưới đây.

Chương 2

ỨNG DỤNG HỌA TIẾT TRANG TRÍ TIÊU BIỂU TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA TẠI THÁNH ĐỊA MỸ SƠN VÀO DẠY HỌC MĨ THUẬT

2.1. Nhóm họa tiết tiêu biểu trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn

Trên bề mặt của kiến trúc các đền tháp Champa được tô điểm hay phủ kín các loại hình hoa văn, như hình ảnh các thần, vật cưỡi của các thần, hoa lá, cỏ cây, chim muông hay cảnh sinh hoạt, chiến đấu... Các tác phẩm điêu khắc luôn được tạo ra với một mục đích cụ thể và theo một kiểu dáng tương đối thống nhất trên các đền tháp. Điều này giúp tạo nên sự hài hòa, đối xứng và tăng thêm vẻ đẹp thẩm mỹ cùng tính biểu tượng cho kiến trúc của các đền tháp. Họa tiết trên kiến trúc cũng thể hiện nét đẹp kỳ vĩ, hùng tráng của các nhân vật, nay vẫn còn lưu giữ tại nhiều bảo tàng Champa trên khắp các tỉnh thành của đất nước. Việc nhận định bốn phong cách nghệ thuật kiến trúc Champa từ Mỹ Sơn, Hòa Lai, Đồng Dương đến Panagar là những nét tiêu biểu của kiến trúc, điêu khắc Champa.

Trong việc trang trí các công trình kiến trúc, các nghệ nhân xưa thường quan sát các hình ảnh có trong thiên để làm mẫu trang trí như các họa tiết hoa cúc, hoa sen, hình lá bồ đề, hình học hay hình các con vật... Các họa tiết thường thể hiện được sự đăng đối, lặp lại hay tự do... thể hiện được ý nghĩa trên từng công trình kiến trúc thông qua cách biểu đạt từng nét chạm khắc của các nghệ nhân Champa xưa. Mỗi họa tiết hoa lá đều thể hiện giá trị thẩm mỹ qua sự cân trọng trong cách tạo hình và trang trí trên mỗi bức tượng thần hoặc công trình kiến trúc. Điều này thường được thể hiện thông qua sự cân đối về bố cục, đường nét, sử dụng màu sắc hợp lý, và việc tổ chức các hình mảng một cách khéo léo.. Với lối tạo dáng và sự cách điệu phong phú thẩm mỹ cao nên họa tiết của điêu khắc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn mang

một nét đặc trưng riêng biệt. Mỗi họa tiết mang một ý nghĩa riêng, điều đáng nói đến là tư duy của các nghệ khá đặc sắc, phản ánh được tâm tư, tình cảm, tâm hồn con người thổi vào các hình tượng thông qua đường nét, màu sắc, họa tiết... của người Champa.

2.1.1. Nhóm họa tiết thực vật

Nhìn từ nghệ thuật trang trí trên những kiến trúc tháp của người Champa thường thấy ở các cột, vách, vòm cửa, chân tháp... đa dạng về họa tiết và hoa văn. Đa số là các họa tiết uốn lượn hình chữ S, được tạc nổi trên bề mặt và sắp xếp xen kẽ rất đa dạng. Bên cạnh đó, trang trí trên bệ thờ ở thánh địa Mỹ Sơn được coi là đỉnh cao của nghệ thuật điêu khắc đá Champa, tiêu biểu là tháp E1 tại thánh địa Mỹ Sơn với nội dung thấm đậm tinh thần Ấn Độ giáo, thể hiện kỹ thuật điêu khắc hoàn hảo, đường nét trau chuốt hài hòa, mảng khối sắc xảo. Nhiều họa tiết tinh tế như hoa sen, hoa cúc, hoa dây... phong cách thể hiện sự phóng khoáng tự nhiên.

Trong hệ thống hoa văn của điêu khắc Champa thì các nhóm họa tiết thực vật được các nghệ nhân luôn sử dụng và bắt gặp trên nhiều kiến trúc chân tháp, bệ thờ, vòm cửa... các nhóm họa tiết ấy vừa thể hiện tính trang trí cũng như về tâm linh của người Champa. Các yếu tố tạo hình đẹp mắt và cách sắp xếp bố cục, trang trí hài hòa, phù hợp đã tạo nên sự hài hòa thống nhất trong các mô típ hoa văn.

2.1.1.1. Họa tiết lá nhĩ

Trên kiến trúc tháp E4 ở thánh địa Mỹ Sơn từng được trang trí họa tiết lá nhĩ và hiện vật ấy hiện nay được trưng bày tại Bảo tàng điêu khắc Chăm [PL3, H1.19, tr.127]. Lá nhĩ thể hiện nữ thần Parvati và một mi cửa dài thể hiện cảnh sinh hoạt cung đình. Lá nhĩ thể hiện nữ thần Parvati có mười tay cầm những vật biểu trưng: mũi tên, cây cung, đĩa tròn, tù và... Cùng với những cách thức thể hiện của lá nhĩ, trên mi cửa những nhà điêu khắc thể hiện cảnh sinh hoạt cung đình với nhà vua ngồi trên ngai một tay cầm kiếm, một tay

giơ cao lên ở trung tâm [7, tr.115].

Trên trán cửa tháp C1 cũng được trang trí một số tác phẩm điêu khắc như tấm lá nhĩ [PL 3, H1.21, tr.128]. “Lá nhĩ là một phiến đá hình vòng cung lớn thể hiện cảnh thần Siva đang múa” [7, tr.153].

2.1.1.2. *Họa tiết hoa sen*

Hoa sen trên kiến trúc Champa có một lịch sử đa dạng và dài hạn, gắn liền với sự phát triển của vùng đất này từ thế kỷ 4 đến thế kỷ 15. Trải qua nhiều giai đoạn lịch sử, kiến trúc Champa đã thay đổi và phát triển theo thời gian, và họa tiết hoa sen đã trở thành một phần quan trọng của nó. Ban đầu, họa tiết hoa sen có thể đã xuất hiện trong kiến trúc Champa với tính chất tôn thờ hoặc tôn vinh sự tinh khôi của hoa sen trong Phật giáo. Sau đó, qua nhiều thế kỷ, nó đã trở thành một phần của văn hóa và nghệ thuật Champa, thể hiện trong các công trình kiến trúc và điêu khắc, từ đền tháp đến tượng Phật.

Hoa sen là một trong những họa tiết quan trọng và phổ biến trong nghệ thuật trang trí của nhiều nền văn hóa và dân tộc, đặc biệt là trong nghệ thuật trang trí của các dân tộc Champa và Khmer ở Đông Nam Á.

Sự phát triển của họa tiết hoa sen trên kiến trúc Champa đã trải qua nhiều giai đoạn biến đổi. Ban đầu, nó có thể được thể hiện dưới dạng những hình ảnh đơn giản và tối giản, nhưng sau đó đã phát triển thành những họa tiết phức tạp và tinh xảo hơn. Nó đã được tích hợp vào các công trình kiến trúc lớn như các đền tháp vùng đất Mỹ Sơn, nơi mà hoa sen trở thành một yếu tố tôn thờ quan trọng. Sự phát triển của họa tiết hoa sen cũng có thể phản ánh sự thay đổi trong triều đại và văn hóa Champa. Điều này có thể thấy qua sự biến đổi về màu sắc, hình dáng, và ý nghĩa của họa tiết này qua các giai đoạn lịch sử khác nhau.

Họa tiết hoa sen trên kiến trúc Champa có nhiều điểm tương đồng với họa tiết hoa sen trong nghệ thuật Á Đông, đặc biệt là trong nghệ thuật Phật giáo. Cả hai đều sử dụng hoa sen như một biểu tượng của sự thanh khiết và

sự giác ngộ. Tuy nhiên, kiến trúc Champa đem lại một cảm giác thú vị với sự đan xen giữa vẻ đẹp tôn nghiêm của hoa sen và sự tự do của thiết kế kiến trúc.

Trên thực tế, trong quá trình giao lưu, tiếp xúc giữa các nền văn hóa, hoa sen đã trở thành một đối tượng trang trí mang nhiều ý nghĩa biểu tượng khác nhau. Thể hiện sự sáng tạo nghệ thuật và tinh thần tiếp thu, truyền thống văn hóa và tôn giáo, người Chăm xem biểu tượng hoa sen với những đóng góp đáng kể cho nền nghệ thuật dân tộc và văn hóa của họ. Trong tác phẩm Đản sinh thần Brama ở phòng Mỹ Sơn, thể hiện thần Visnu cầm một cây sen đang nở, phía trên hoa đã nở xoè với nhiều cánh, thần Brama ngồi trên các cánh hoa sen được cách điệu [PL3, H1.20, tr.127]. Và trên bậc cửa tháp F1 vẫn còn dấu tích chạm khắc trang trí về đề tài những dải diềm khắc tạc hoa văn cánh sen thể hiện xuôi xuống hoặc hướng lên. Và kết thúc bậc cấp là một phiến đá hình mũi cánh sen, trên mặt có tạc hình nửa bông sen với cánh mảnh dài [7, tr.96].

Ngoài ra, trên mi cửa Mỹ Sơn E1 (Bảo tàng điêu khắc Chăm ký hiệu 17-8), thần Brahma sinh ra trên đóa sen mọc lên từ rốn thần Visnus Trên đóa sen mọc từ rốn thần Visnu, vị thần sáng tạo Brahma ba mặt ngồi trong tư thế xếp bằng với tay phải cầm chuỗi tràng hạt và tay trái cầm chiếc bình. Đóa sen được chạm khắc tinh xảo, đối xứng nhau qua trục, các cánh hoa mỏng uốn lượn hướng lên phía trên làm bệ đỡ cho thần Visnu [7, tr.99].

Phần chân tháp A1 là cấu trúc cao hai tầng, được trang trí bằng những đóa sen cách điệu và những ô hình chữ nhật. Phần chân của tháp được trang trí, được chạm khắc thành những con sư tử và voi duyên dáng đứng trước những tòa sen [7, tr.98]. Họa tiết hoa sen trên kiến trúc Champa không chỉ là một sự sắp xếp của các cánh hoa và màu sắc. Nó là một bức tranh sống động về sự nở rộ và sự tươi mới của cuộc sống. Cánh hoa sen như những bàn tay xếp chồng lên nhau theo thứ tự từ trước ra sau và nhất quán rất độc đáo.

Thông qua những đóng góp quan trọng từ người Chăm, chúng ta có thể nhận thấy rằng họa tiết hoa sen đã được thể hiện rộng rãi trong kiến trúc Chăm.

2.1.1.3. *Họa tiết hoa cúc*

Ở Việt Nam nói riêng và những nước Á Đông nói chung, những tác phẩm hội họa nổi tiếng với chủ đề là hoa cúc đã xuất hiện hàng ngàn năm nay. Hoa cúc thể hiện ý nghĩa tinh thần rất lớn đối với vẻ đẹp và khí chất con người. Hoa cúc đại diện cho mùa thu, khi mà các loài hoa khác đã héo tàn, hoa cúc mới bắt đầu bung nở giữa sương lạnh. Và ngay cả đến khi héo tàn, hoa và lá hoa cúc không rụng xuống mà vẫn gắn bó trên cây. Tại các kiến trúc cổ như đình, chùa, nhà cổ... hầu như đều sẽ có các họa tiết trang trí hay phù điêu xuất hiện hình ảnh hoa cúc. Tiêu biểu như: chạm trổ họa tiết hoa cúc trên các phù điêu trang trí, trên cửa ra vào, vách ngăn hay các bức tranh gỗ treo tường chạm nổi hoa cúc...

Và họa tiết hoa cúc cũng được người Chăm đưa vào trong trang trí kiến trúc, điêu khắc, thể hiện nhiều trong các đền tháp, mi cửa, bệ thờ... và được nhắc đến nhiều trong đài thờ Mỹ Sơn E1 [7, tr.102] (thế kỷ VII - VIII), ở tại Bảo tàng điêu khắc Chăm Đà Nẵng. Có thể thấy, tất cả các đường viền chung quanh phần trên đài thờ, bệ thờ là những dải hoa cúc, lá và hoa được cách điệu khá tinh tế, hoa thường thể hiện 4 cánh, chính giữa có nhị hoa. Cho dù đã qua nhiều thời gian và quá trình lâu dài, nhưng các nét chạm khắc vẫn rất tinh tế thể hiện rõ và không phai mờ, như vậy chứng tỏ việc chạm khắc rất cẩn thận và có kỹ thuật điêu luyện [PL3, H1.15, tr.125].

Trên các vòm cửa một cửa tháp tại nhóm tháp Mỹ Sơn A1 (thế kỷ X), dải hoa cúc được khắc tạo một cách tinh tế. Hoa cúc có hình tròn, bao quanh là các lá và cành cây được trang trí một cách tinh tế và mềm mại, tạo nên một sự đối xứng duyên rũ. Ở trung tâm của hoa có nhị hoa và nhiều cánh hoa gần nhau, giống như hoa đang trong giai đoạn búp mới sẽ sớm nở rộ. Cách

thể hiện hoa cúc này thể hiện tính nghệ thuật cao cấp trong việc tạo hình và sự tinh tế trong việc điêu khắc, tạo nên một hệ thống hoa văn đẹp mắt có thể được áp dụng trong trang trí và nghệ thuật vẽ tranh.

2.1.1.4. *Họa tiết hoa dây*

Họa tiết hoa dây trên kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn là một trong những điểm nổi bật của nghệ thuật kiến trúc Champa. Họa tiết này thể hiện sự tôn vinh đối với thiên nhiên và có ý nghĩa sâu sắc trong văn hóa và tôn giáo Champa. Hoa dây thường xuất hiện trên các công trình thánh địa Mỹ Sơn như một biểu tượng của sự sống và sự thịnh vượng. Trong tôn giáo Champa, hoa dây có thể đại diện cho sự kết nối giữa con người và thiên nhiên. Các họa tiết hoa dây trên kiến trúc Mỹ Sơn thường được điêu khắc với sự tỉ mỉ và tinh tế. Các chi tiết nhỏ như cánh hoa, lá, và mô-típ hoa dây được thể hiện một cách chính xác và tinh xảo, cho thấy sự khéo léo và nghệ thuật của người nghệ nhân Champa.

Họa tiết hoa dây được khắc chạm khá nhiều trên các đền tháp, kể cả trên gạch và trên đá, cũng như trong các tác phẩm điêu khắc lớn nhỏ [PL3, H1.7, tr.121]. Hoa dây thường thể hiện trên các trụ cửa và thể hiện trên các tháp ở Khương Mỹ. Các họa tiết này được phân bố nhịp nhàng, hàng lối, sắp xếp có nhịp điệu theo toàn thân của tháp. Gọi là hoa dây vì hoa, lá và thân hoà quyện vào với nhau rất khó phân biệt, các nét chạm khá sắc sảo, tinh tế tạo thành một dải dài từ trên thân tháp xuống đến chân đế tháp, hoặc từ trên xuống dưới của một trụ cửa. Các hoa, lá, thân (loại dây leo), được cách điệu khá cao, tạo nên những áng hoa văn đạt trình độ cao về nghệ thuật chạm trổ [36, tr.96].

Họa tiết hoa dây trên kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn không chỉ là một phần của di sản nghệ thuật kiến trúc Champa, mà còn là một biểu tượng của sự kết nối giữa con người và tự nhiên, sự tôn vinh đối với cuộc sống của con người Champa.

2.1.2. Nhóm họa tiết động vật

2.1.2.1. Họa tiết hình rắn

Trong nghệ thuật trang trí Champa, một trong những đề tài tượng trưng phổ biến và đặc biệt là rắn. Hình ảnh con rắn không chỉ là một yếu tố trang trí, mà còn mang trong mình những ý nghĩa linh thiêng và tượng trưng sâu sắc. Trong văn hóa Champa, rắn thường được liên kết với tôn giáo và tâm linh. Chúng đại diện cho sự linh thiêng, quyền năng, và sự bảo vệ. Sự hiện diện của rắn trong nghệ thuật trang trí là cách thể hiện lòng tôn kính đối với thế giới tâm linh. Rắn thường được điêu khắc với sự tập trung vào chi tiết, thể hiện vẻ đẹp và mạnh mẽ của loài rắn. Các đường vảy, đôi mắt, và cái đầu của rắn thường được thể hiện một cách đặc biệt để tạo ra sự ấn tượng và quyền năng. Rắn thường xuất hiện trong các chi tiết trang trí, như các mô-típ hoa văn trên cột trụ, tường, và cửa chính của các công trình. Một số hình ảnh con vật được trang trí trên kiến trúc như con rắn Sesa bảy đầu ở mi cửa E1 [7, tr.99].

Bức phù điêu trên trán tiền sảnh đền thờ Mỹ Sơn E1 là một trong những tác phẩm nghệ thuật ấn tượng của nghệ thuật Champa và nó thể hiện nét đẹp và sự tinh tế của nghệ thuật này. Bức phù điêu này diễn tả thần Vishnu nằm nghiêng trên lưng con rắn thần Sésa với 7 đầu, bông bênh trên biển vũ trụ Ananta. Đây là đề tài quen thuộc trong thần thoại Ấn Độ giáo, được gọi là "Đản sinh Brahama" [38].

Phù điêu hình lá đề đang trưng bày tại BTĐKC Đà Nẵng, ký hiệu 18.4, thể hiện Vishnu ngồi trên lưng rắn Naga, tìm thấy tại Trà Kiệu, được làm bằng sa thạch xám, phù điêu cao 140cm, thể hiện thần Vishnu có 4 tay, ngồi xếp bằng trên thân rắn Naga cuộn tròn 9 khúc, 13 chiếc đầu rắn vươn lên phía sau thân và xòe ra như một chiếc tán để bảo vệ cho Thần [38].

Tại BTĐKC ở Đà Nẵng còn có phù điêu ký hiệu 17.3, được làm bằng sa thạch xám, hình vuông, kích thước 75cmX75cm, được tìm thấy tại Phong

Lệ (Hòa Vang, Đà Nẵng) thể hiện thần Vishnu ngồi theo kiểu Java trên một chiếc bệ, giữa 2 nhóm rắn Naga, mỗi con rắn có 3 đầu, mặt trước của chiếc bệ chạm 5 đầu rắn Naga. Naga còn được thể hiện chung với hình tượng chim thần Garuda [38].

Rắn trong nghệ thuật trang trí Champa không chỉ là một phần quan trọng của văn hóa và tôn giáo của dân tộc này mà còn thể hiện sự sáng tạo và tài năng của người nghệ sĩ Champa. Sự tượng trưng và linh thiêng của rắn thể hiện sự kết nối giữa con người và thế giới tâm linh, và vẻ đẹp của chúng đã để lại dấu ấn trong di sản nghệ thuật và kiến trúc của miền trung Việt Nam.

2.1.2.2. *Họa tiết con sâu*

Ở phong cách Đồng Dương trong chuỗi nghệ thuật trang trí của Champa. Trang trí không thể lẫn bất kỳ một phong cách nào trước và sau nó: đó là kiểu trang trí giống hình con sâu. Các cửa vòm nhỏ có trang trí đặc biệt cho phép nhận ra ngay phong cách Đồng Dương: trang trí gồm một chét hoa ở trên đỉnh và hai phần cong bên dưới uốn lên ở mỗi bên thành những chét hoa và những chét hoa hoàn toàn được tạo thành bằng những đường nét trang trí hình con sâu. Ngoài ra, toàn bộ bề mặt tháp A10 được phủ bằng những hoa văn hình sâu và kiểu trang trí hình sâu của phong cách Đồng Dương đã được cường điệu và mang tính nghệ thuật cao. Hình thức thể hiện ở họa tiết này thường được sắp xếp theo kiểu hình quạt, hình tam giác hay hình Sin, với bố cục cân đối trên những mảng trang trí lớn như hoa sen, hoa cúc...

Họa tiết con sâu là một nét nghệ thuật đặc sắc riêng được trang trí hầu hết trên bề mặt nhiều công trình kiến trúc tháp Chăm. Nó là một phần của giá trị nghệ thuật Chăm, bởi các dải họa tiết ấy luôn được nhắc đi nhắc lại nhiều lần trên một công trình kiến trúc và có thể ứng dụng rộng rãi trong việc dạy các bài học Mỹ thuật THCS.

2.1.2.3. *Họa tiết con voi*

Nền văn hóa Chăm thể hiện sự ảnh hưởng mạnh mẽ của văn hóa truyền

thống Ấn Độ. Các tác phẩm điêu khắc Chăm thường mang tính tôn giáo cao, thường được tạo hình dựa trên những câu chuyện và thần thoại Ấn Độ. Phong cách điêu khắc Chăm thuộc phong cách Bình Định thường có các tác phẩm với khối lớn, và nghệ thuật tạo hình thường tập trung vào các hình tượng thú vật xuất hiện trong huyền thoại, trong đó hình tượng con voi là một trong những biểu tượng phổ biến và đặc trưng. Hình tượng của con voi trong văn hóa Chăm không chỉ đơn thuần là biểu tượng tôn thờ theo giáo lý tôn giáo, mà còn là biểu tượng của sự kết nối, tương tác và ân nhân đối với con người. Với người Chăm, voi không chỉ là một thần thú, mà còn là bạn đồng hành của con người. Chính vì điều này, hình tượng của voi trong nghệ thuật Chăm được thể hiện rất phong phú và đa dạng, với nhiều tư thế khác nhau. Khi tượng thực, hình ảnh voi được khắc tạc một cách sống động và chi tiết, giống như con vật thật trong cuộc sống hàng ngày. Khi thể hiện linh hóa, voi thường có nhiều đầu, lăm ngà, trang sức rực rỡ, mang ý nghĩa tôn giáo và thần thánh.

Trong nghệ thuật điêu khắc Chăm, voi thường được thể hiện cùng với thần Indra hoặc độc lập, có thể thấy trong các tượng, phù điêu, và trang trí đất nung. Những tượng voi thường được tạo ra với tính độc lập và hình mảng mạnh mẽ, thể hiện sự uy nghi và quyền uy. Người Chăm thường khắc tạo hình voi dưới nhiều hình thức khác nhau, bao gồm tượng, phù điêu, và trang trí đất nung, tạo nên một sự đa dạng và phong phú trong nghệ thuật Chăm.

2.1.3. Nhóm họa tiết hình học

Các hình học như hình tam giác, hình thoi, hình vuông, hình chữ nhật, và hình viên bi (hình tròn) thường được sử dụng là các hoa văn viền xung quanh các tác phẩm điêu khắc Chăm. Mặc dù chúng không thường xuất hiện ở trung tâm của các tác phẩm, nhưng các họa tiết hình học này đã đóng góp một cách quan trọng để làm cho các tác phẩm trở nên sống động và phong cách hơn. Chúng tạo nên sự đa dạng và phong phú trong nghệ thuật Chăm,

tô điểm và làm nổi bật các tác phẩm điêu khắc, tạo ra những yếu tố nghệ thuật độc đáo và độc lạ. Những họa tiết hình học này thể hiện tinh thần sáng tạo và sự phức tạp trong nghệ thuật trang trí kiến trúc Champa. Chúng tạo ra một thế giới thẩm mỹ độc đáo, phản ánh tư duy, truyền thống và tôn giáo của người Champa.

2.1.4. Nhóm các hiện tượng tự nhiên

Hình tượng ngọn lửa trong nghệ thuật điêu khắc Chăm mang theo nhiều ý nghĩa biểu trưng quan trọng. Nó không chỉ biểu thị sự hủy diệt và sáng tạo, mà còn thể hiện sự chuyển hóa và tái sinh. Đặc biệt, ngọn lửa trong văn hóa Chăm còn có ý nghĩa tượng trưng cho thần thánh, sự giác ngộ, và sự thức tỉnh của con người trong cuộc sống xã hội. Hình tượng này thường được sử dụng để thể hiện sự tôn vinh và tôn thờ các giá trị tâm linh và tôn giáo trong văn hóa Chăm. Qua diễn biến tạo hình đã khiến các họa tiết hình lá có những thay đổi từ dạng xoắn có nhịp điệu, chuyển thành dạng khỏe khoắn, và được lược giản, đôi khi lại quy thành hình chiếc lá hay ngọn lửa có rãnh sâu; mô típ dạng mũi giáo biểu tượng cho dương vật, lửa hoặc mặt trời... chúng ta có thể bắt gặp các họa tiết này ở các tác phẩm điêu khắc và các kiến trúc thuộc phong cách nghệ thuật Tháp Mẫm. Chúng thường thể hiện ở dạng ngọn lửa đang cháy, một đợt sóng ào ạt, thể hiện sức mạnh, sức sống tràn trề, mang tính cách mạnh mẽ... đây cũng là hình ảnh các hoa và lá cũng như thân cây được cách điệu khá đặc biệt, không mềm mại như ở phong cách Mỹ Sơn hay Khương Mỹ, không rời rắm như ở phong cách Đồng Dương, mà lại thô ráp, to bè, nhìn trông giống như hình một ngọn lửa đang cháy hay hình một đợt sóng cuộn lên ào ạt, thể hiện sức mạnh, sức sống tràn trề, mang tính cách mạnh mẽ [1, tr.79].

Trong nghệ thuật điêu khắc và kiến trúc phong cách Tháp Mẫm (thế kỷ XII - XIV), ta thường thấy các họa tiết hình sóng nước hoặc ngọn lửa xuất hiện phổ biến. Trên các lanh tô của các đền tháp ở Tháp Mẫm, Bình Định,

các diềm trang trí thường thể hiện các hình ảnh hình ngọn lửa hoặc sóng nước, xen kẽ với chúng là hình ảnh các mặt nạ Kala hoặc các con khỉ. Thực tế, những hình ảnh này cũng có thể được hiểu như biểu tượng của các loài hoa, lá cây và thân cây, nhưng được biểu đạt một cách đặc biệt và mạnh mẽ. Chúng không mềm mại như trong phong cách nghệ thuật Mỹ Sơn hoặc Khương Mỹ, không rối rắm như trong phong cách Đồng Dương, mà thường mang vẻ thô ráp, to bè, giống như hình ngọn lửa đang bùng cháy hoặc hình sóng biển cuộn trào mạnh, thể hiện sức mạnh và sự sống đầy nhiệt huyết.

Nhìn chung, nghệ thuật trang trí trên kiến trúc đền tháp và các tác phẩm điêu khắc Chăm thường lấy cảm hứng từ thần thoại Ấn Độ Giáo, kể lại các câu chuyện về các vị thần huyền thoại. Nghệ sĩ Chăm và những nhà điêu khắc tài ba của họ đã thể hiện khả năng sáng tạo và tư duy xuất sắc trong những tác phẩm điêu khắc, sử dụng những họa tiết hoa văn phong phú đạt đến đỉnh cao nghệ thuật tạo hình. Người Chăm đã khéo léo sử dụng những yếu tố từ thiên nhiên như hình ảnh các loài hoa, động vật, đường gấp khúc và hình lượn sóng để trang trí trong nghệ thuật điêu khắc. Họ biến những yếu tố này thành những họa tiết tinh tế và uyển chuyển, đồng thời cũng mạnh mẽ, làm nổi bật nghệ thuật tạo hình Champa đến đỉnh cao, không thua kém bất kỳ nền nghệ thuật nào trong khu vực Đông Nam Á. Nghệ thuật của dân tộc Champa không chỉ đơn thuần là sao chép mà họ còn học tập và tiếp thu kinh nghiệm từ các nền văn hóa trong khu vực. Họ có sự sáng tạo riêng và không giống với bất kỳ nền nghệ thuật nào khác trong khu vực này. Điều này chứng tỏ bản lĩnh và trí tuệ của họ trong việc sáng tác nghệ thuật và tiếp thu văn hóa độc đáo của dân tộc Champa.

2.1.5. Nhóm các đề tài thần linh

Kiến trúc Champa không chỉ là một dấu ấn của nền văn hóa cổ đại Việt Nam mà còn là một biểu hiện tuyệt vời về sự kết hợp giữa nghệ thuật kiến trúc và tâm linh. Trong trang trí kiến trúc Champa, thần linh đóng một

vai trò quan trọng, là nguồn cảm hứng không ngừng cho các kiến trúc sư và nghệ nhân. Các đền tháp Champa thường được trang trí với các hình ảnh của các vị thần và thần linh trong đạo Hindu và Phật giáo, như Shiva, Vishnu, Brahma và các vị Phật. Những hình ảnh này không chỉ làm cho các công trình trở nên huyền bí mà còn thể hiện niềm tin sâu sắc của người Champa trong việc tạo dựng một liên kết vững chắc giữa con người và thế giới tâm linh. Các tượng thần linh trong trang trí kiến trúc Champa không chỉ là hình ảnh tượng trưng mà còn là biểu hiện của nghệ thuật tinh xảo. Các chi tiết nhỏ như diễn đạt khuôn mặt, trang phục và đồ trang sức của thần linh thường được chế tác với sự tỉ mỉ và tôn trọng đặc biệt. Điều này chứng tỏ sự tôn kính của người Champa đối với thần linh và lòng hướng thiện trong việc tạo dựng các tác phẩm nghệ thuật của họ. Ngoài ra, việc sử dụng đề tài thần linh trong kiến trúc Champa cũng là cách thể hiện sự kỳ diệu của văn hóa và tư duy tôn thờ tâm linh của người dân Champa. Những công trình kiến trúc này không chỉ là nơi thờ phượng mà còn là những bảo tàng nghệ thuật độc đáo, là nguồn cảm hứng vô tận cho thế hệ sau về sự hòa quyện giữa con người, thiên nhiên và thần linh

2.2. Vận dụng các phương pháp trải nghiệm sáng tạo để giúp học sinh hứng thú với các tiết học Mĩ thuật

2.2.1. Vận dụng vào các bài học vẽ tranh

Trong các bài vẽ tranh, vẽ theo mẫu hay vẽ trang trí ở các sách giáo khoa trước đây hay việc học Mĩ thuật theo các chủ đề ở các bộ sách giáo khoa hiện hành. Việc vận dụng yếu tố tạo hình, sử dụng các họa tiết vốn có vào trong dạy học cho học sinh ở các trường THCS là hầu như không có. Vì thế những họa tiết ấy thường dần bị lãng quên trong đời sống xã hội hiện đại, nếu không có sự can thiệp của các cá nhân tổ chức liên quan trong việc bảo tồn và phát huy văn hóa dân tộc. Đối với các họa tiết được trang trí trên nghệ thuật kiến trúc Champa, là những họa tiết vô cùng đặc sắc và đẹp mắt. Nếu

biết cách khai thác vào trong dạy học Mĩ thuật sẽ phát huy hết tác dụng của một kho tàng nghệ thuật Champa xưa. Với các họa tiết nổi bật như hoa sen, hoa cúc... có thể dùng trong việc trang trí các lọ hoa, chậu cảnh, tạo dáng áo quần, túi xách thời trang... gần gũi với các bài học của học sinh cấp THCS mà cách thể hiện lại vô cùng đơn giản, đó là vận dụng yếu tố nét trong các bài vẽ.

Trong nghệ thuật điêu khắc Champa, đường nét đóng góp một vai trò quan trọng trong việc tạo nên hình mảng và các họa tiết. Họa tiết hoa lá trong điêu khắc Champa thường được tạo ra với đường nét phong phú và uyển chuyển, thể hiện một vẻ đẹp mộc mạc và gần gũi với thiên nhiên và con người.

Ví dụ, khi sử dụng nhóm họa tiết hoa dây vào dạy học, phải vận dụng phương pháp gì để học sinh hiểu được việc đưa nhóm họa tiết này vào trong bài học cho hiệu quả. Sử dụng kỹ thuật tách nhóm họa tiết ra, cho học sinh chép lại từ các bảng dập sừ tầm được. Sau đó, học sinh sử dụng bài chép đó đưa vào trong bài vẽ của mình. Như bài trang trí thời trang, trang trí chậu cảnh, trang trí quạt giấy...

Đối với nhóm họa tiết hoa lá như với họa tiết hoa sen khi đưa vào ứng dụng trong dạy học Mĩ thuật, với đường nét và mảng khối của hoa sen để tạo nên sự chuyển động, có thể làm mảng chính, dùng quy tắc nhắc lại hay xen kẽ. Ví dụ: trong khi tạo dáng và trang trí lọ hoa, trang trí quạt giấy hay tạo dáng chậu cảnh. Học sinh có thể ứng dụng nét vẽ, cách sử dụng nét đậm, nét nhạt để trang trí. Có thể trang trí theo bố cục đường diềm phân chân, cổ lọ hoa hay ở chậu cảnh, quạt giấy cũng tương tự như vậy. Hoặc có thể dùng hoa sen ở vị trí trọng tâm của lọ hoa, chậu cảnh, quạt giấy... để tạo điểm nhấn cho bài vẽ thêm sinh động. Hoặc với các bài tạo dáng trang trí thời trang về trang phục hay túi xách, có thể vận dụng những họa tiết đặc trưng để làm nổi bật sản phẩm cần trang trí như họa tiết động vật, thực vật...

Từ đó, có thể lưu giữ và phát huy các giá trị yếu tố nghệ thuật Champa cũng như giúp học sinh thêm hiểu biết về các loại hình nghệ thuật của dân tộc.

Bên cạnh đó, có thể ứng dụng thêm cách sử dụng gam màu để vận dụng vào các bài Mỹ thuật như những gam màu nâu, trầm, cổ kính rêu phong. Trong các bài tập ứng dụng, có thể chọn gam màu trầm sử dụng làm nền trong các bài trang trí, hoặc là sử dụng để làm tông màu kết hợp với mảng màu họa tiết đã được cách điệu.

2.2.2. Vận dụng vào các bài nặn

Trong các bài học tạo hình với đất nặn, học sinh ưu tiên sử dụng phương pháp quan sát. Cho học sinh xem các hình ảnh, các video về nghệ thuật tạo hình về các họa tiết trang trí đặc trưng trên kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn. Khi học sinh quan sát, giáo viên gợi mở, đặt câu hỏi về cách tạo hình các họa tiết đặc trưng đó như họa tiết về vũ nữ Champa, các họa tiết về động vật, thực vật.

Vì thế đối với các tiết Mỹ thuật yêu cầu sử dụng đất nặn để tạo hình con vật, cây cối hay hình tượng con người. Giáo viên có thể hướng dẫn học sinh sử dụng đất nặn để tạo hình các bức phù điêu với nhiều chủ đề khác nhau trong cuộc sống nhưng vẫn liên quan đến bài học và ứng dụng các họa tiết vốn có của nghệ thuật Champa như họa tiết hoa sen, hoa cúc, hình rắn, con voi... Vận dụng và phát triển bài học bằng hình thức khác như tạo hình bằng đất nặn, in ấn, mô hình... hoặc hình thức nghệ thuật khác như video art, hình ảnh, đưa hình ảnh vào trang trí ứng dụng, vận dụng và sáng tạo trong học tập với các môn học khác như Lịch sử, địa lý, văn học, GDCD, sinh học...

2.2.3. Vận dụng vào các bài xé/ cắt dán

Với các bài học về cắt, xé dán theo mạch chủ đề các bài học Mỹ thuật cấp THCS, việc đưa họa tiết Champa vào trong các bài học này cũng khá dễ dàng. Giáo viên cần chuẩn bị kỹ lưỡng các họa tiết để học sinh có thể sao chép và vận dụng vào trong bài học.

Ví dụ: So sánh bức tranh vẽ và tranh xé, cắt dán thì tranh vẽ có thể sử dụng màu chồng chéo hoặc chuyển màu theo cảm xúc rất sinh động, còn tranh xé, cắt dán chỉ là ghép các màu hợp nhau dựa trên cơ sở các mảng màu bệt có sẵn. Vì vậy sức truyền cảm trực tiếp bị hạn chế hơn nhiều.

Một số cách tạo hình cơ bản:

- Tạo hình theo dạng họa tiết hình hình học: Cách tạo hình này là quy tất cả các đối tượng ở tự nhiên như: nhà, cây, núi, nhân vật, con vật... vào các dạng hình hình học: hình vuông, hình tròn, chữ nhật, hình trụ, hình chóp, hình chóp cụt, hình e-líp, hình đa giác... Có nghĩa là đối tượng đã được khái quát về dạng đơn giản và thông dụng nhất mà ai cũng có thể tạo hình ra được. Từ đó học sinh vận dụng các họa tiết hình học tiêu biểu được trang trí trên thánh địa Mỹ Sơn vào trong sản phẩm của mình

- Tạo hình theo dạng mô phỏng tự nhiên: Cách tạo hình này là sao chép lại đối tượng theo kiểu hình đồng dạng, có nghĩa là hình tự nhiên như thế nào ta thể hiện lại giống như thế nhưng lược bỏ các chi tiết nhỏ, vụn vặt, rườm rà không cần thiết. Ở đây cần quan sát khá chính xác hình dạng đối tượng để tìm ra cách thể hiện sao cho rõ, có nhịp điệu sáng tối. Học sinh quan sát mẫu thật tại thánh địa Mỹ Sơn như về Chân dung Apsara bằng đá tại phòng trưng bày Mỹ Sơn, hay các con vật được coi là thần linh tại các đền tháp... sau đó học sinh làm việc theo nhóm và tạo hình cắt dán tạo nên sản phẩm.

- Tạo hình theo dạng ấn tượng: Cách tạo hình này khó hơn hai cách tạo hình trên, đòi hỏi người sáng tạo phải có trí tưởng tượng phong phú và cách nhìn mang tính biểu tượng, được thể hiện bằng một trong hai cách.

2.2.4. Vận dụng vào các bài in/khắc

Trong quá trình nghiên cứu về đề tài này. Học viên đã nhiều lần đến đây tìm hiểu và nghiên cứu về các họa tiết tiêu biểu ở thánh địa Mỹ Sơn.

Càng tìm hiểu càng thấy được những giá trị nghệ thuật to lớn mà Champa đã để lại cho đất nước ta. Thông qua các giờ học trên lớp, giáo viên trình chiếu về lịch sử hình thành, đặc điểm, giá trị nghệ thuật, kỹ thuật xây dựng... tại thánh địa Mỹ Sơn cho học sinh biết.

Với các tiết học in khắc, học viên cho học sinh thực hành in trên giấy bóng về phong cảnh kiến trúc của thánh địa Mỹ Sơn, có thể làm việc theo nhóm hay cá nhân. Sử dụng phương pháp in từng mảng lớn, sau đó đến in chi tiết, in từng lớp màu mỏng, đến lớp màu dày, in từ nhạt đến đậm... để cho tranh thêm đẹp và sinh động hơn.

Với các bài in, khắc... giáo viên có thể vận dụng một số bài dạy trong chương trình Mỹ thuật THCS để dạy học. Đưa nghệ thuật trang trí Champa vào trong việc in, khắc. Học sinh có thể in một số họa tiết như họa tiết hoa dây, con sấu, lá cây... sau đó trang trí trên các sản phẩm mỹ thuật mà mình tạo ra.

Việc đưa tranh in vào trong các bài học Mỹ thuật ở trường THCS là điều vô cùng cần thiết. Tranh in góp phần quan trọng trong việc xây dựng một tác phẩm nghệ thuật, thiết kế một sản phẩm đồ họa ứng dụng. Tranh in sẽ luôn và sẽ được vận dụng tích cực trong dạy học mỹ thuật, làm giàu thêm bản sắc văn hóa nghệ thuật nước nhà trong bối cảnh toàn cầu hóa.

2.3. Vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học Mỹ thuật

Vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học Mỹ thuật có thể giúp cho học sinh có thêm kinh nghiệm và kiến thức về nghệ thuật và văn hóa Champa, đồng thời phát triển khả năng sáng tạo và truyền cảm hứng cho các em.

2.3.1. Các hình thức vận dụng

2.3.1.1. Vận dụng yếu tố nét vào dạy học Mỹ thuật THCS

Yếu tố nét trong nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa ở thánh địa Mỹ Sơn thường được thể hiện qua các đường nét mảnh mai, tinh tế và chính xác. Các họa tiết và hoa văn trên kiến trúc Champa thường được khắc hoặc chạm trổ rất kỹ lưỡng bằng tay bởi các nghệ nhân, tạo ra các đường nét rất tinh tế và chính xác. Nét trong nghệ thuật kiến trúc Champa cũng có tính tượng trưng cao. Ví dụ, các họa tiết của Champa thường có các đường nét mảnh mai và liên tục, tượng trưng cho sự liên kết và sự đoàn kết trong cộng đồng dân tộc Champa. Nét cũng thể hiện sự kết hợp giữa nghệ thuật và kỹ thuật trong kiến trúc Champa, vì đòi hỏi các nghệ nhân phải có kỹ năng khắc hoặc chạm trổ tinh xảo. Việc tìm hiểu và vận dụng yếu tố nét của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn có thể giúp giáo viên và học sinh cấp THCS hiểu sâu hơn về cách thức sử dụng đường nét và các kỹ thuật khắc hoặc chạm trổ để tạo ra các họa tiết và hoa văn trên các tác phẩm nghệ thuật trang trí.

Trong kiến trúc Champa, yếu tố nét thường được thể hiện thông qua các bức khắc trên cột, tường, cửa của các tháp. Các đường nét chạm khắc thường mang tính tự do và tượng trưng cho các đặc điểm văn hóa, tôn giáo và lịch sử của người Champa. Ngoài ra, yếu tố nét thường được kết hợp một cách khoa học với các yếu tố khác như màu sắc và họa tiết. Màu sắc được sử dụng để làm nổi bật các chi tiết và các vùng ánh sáng - bóng trên các bức chạm khắc, trong khi họa tiết tạo ra bối cảnh và nền cho các đường nét.

Giáo viên có thể hướng dẫn học sinh tập trung vào cách vẽ nét, đặc biệt là các nét chấm, nét xiên, nét tròn, nét thẳng... của các họa tiết hình học được trang trí nhiều trên chân tháp A1. Sử dụng các nhóm nét cơ bản như nét đậm, nét nhạt để vẽ các họa tiết cho thật sinh động.

Học sinh có thể tập vẽ các loại nét này trên giấy hoặc trên bề mặt khác như đất sét, gỗ hay tấm xốp để cải thiện kỹ năng vẽ của mình. Khi tạo được

các nét học sinh có thể in các nét vừa tạo được trên giấy vẽ bằng cách sử dụng nhiều màu khác nhau trên cùng một bảng nét.

Bên cạnh đó, học sinh có thể tạo ra các tác phẩm nghệ thuật như tranh vẽ, bức tượng nhỏ hoặc mô hình mini về các công trình kiến trúc Champa. Học sinh có thể áp dụng yếu tố nét để thể hiện sự sáng tạo của mình và tạo nên các chi tiết và họa tiết phức tạp.

2.3.1.2. Vận dụng yếu tố bố cục vào dạy học Mỹ thuật THCS

Bố cục trong kiến trúc Champa thường được tạo ra bằng cách sắp xếp các yếu tố tạo hình theo các hình thức bố cục phổ biến như bố cục trung tâm, bố cục đối xứng, bố cục theo hình tam giác, hay bố cục theo hình vuông. Tùy vào từng tác phẩm và mục đích sử dụng, các hình thức bố cục này được áp dụng để tạo ra sự cân đối và hài hòa cho tác phẩm.

Trong kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, các yếu tố tạo hình và bố cục được sắp xếp và kết hợp với nhau một cách tỉ mỉ để tạo nên những công trình kiến trúc độc đáo và đẹp mắt. Giáo viên có thể giới thiệu với học sinh các hình thức bố cục phổ biến trong nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại Mỹ Sơn, như bố cục trung tâm, bố cục đối xứng, bố cục theo hình tam giác, hay bố cục theo hình vuông. Học sinh có thể áp dụng các hình thức này vào các bài tập vẽ, tô màu, hay xây dựng các mô hình kiến trúc.

Cụ thể, yếu tố tạo hình trong kiến trúc Champa thường được biểu hiện thông qua các hình dạng, đường nét, chi tiết trang trí như khắc hoa văn, tượng đài, hình ảnh thần linh và vật thể trong thiên nhiên. Các yếu tố này được sắp xếp và phối hợp một cách hài hòa, tạo ra những hình ảnh độc đáo và ấn tượng cho tác phẩm. Vì vậy, khi áp dụng yếu tố tạo hình và bố cục trong dạy học mỹ thuật cấp THCS, giáo viên có thể giới thiệu cho học sinh về các yếu tố này, cũng như các phương pháp và kỹ thuật để tạo bố cục đẹp và hài hòa cho các tác phẩm nghệ thuật của mình. Học sinh có thể thực hành và áp dụng các kiến thức này vào các bài tập vẽ, tô màu, hay xây dựng các mô hình kiến trúc

để phát triển kỹ năng của mình.

2.3.1.3. Vận dụng đề tài trang trí vào dạy học Mỹ thuật THCS

Đề tài cũng là một yếu tố quan trọng trong nghệ thuật và được sử dụng rộng rãi trong kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn. Đề tài trang trí trên kiến trúc Champa thường là hình ảnh con người, động vật, thần linh, cuộc sống sinh hoạt hằng ngày, họa tiết hình học... được thể hiện qua các hình ảnh, biểu tượng và các tương mạo của các vật thể trong tác phẩm.

Ví dụ, trong kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, đề tài thường là chân dung của các vật thể như nữ thần, thần linh, động vật, cây cối và các đối tượng trong cuộc sống. Các đề tài này được thể hiện qua các hình thức như tượng đài, khắc hoa văn, họa tiết, trang trí các vật dụng và các tòa tháp, mang lại cho kiến trúc Champa một nét đặc trưng và độc đáo.

Trong dạy học mỹ thuật cấp THCS, giáo viên có thể giới thiệu các đề tài phổ biến trong kiến trúc Champa như các nhóm họa tiết quen thuộc.

Ví dụ: Đối với nhóm họa tiết hoa cúc, học sinh tập chép các nhóm họa tiết ấy ra giấy, sau đó dưới sự gợi ý của giáo viên học sinh có thể tách các nhóm thành đơn giản hơn và học cách vận dụng chúng trang trí ở đâu, như thế nào. Học sinh tập thói quen làm việc theo nhóm, tập đặt ra các câu hỏi để tìm hiểu về kiến thức. Ngoài ra, học sinh có thể sử dụng các đề tài này để thực hành và tạo ra các tác phẩm nghệ thuật, từ đó phát triển khả năng tư duy sáng tạo và khả năng biểu đạt ý tưởng của mình. Ngoài ra, giáo viên cũng có thể hướng dẫn học sinh tìm hiểu thêm về lịch sử và văn hóa Champa để hiểu rõ hơn về nguồn gốc và ý nghĩa của các đề tài trong kiến trúc Champa.

Tiểu kết chương 2

Dân tộc Champa trong quá trình phát triển đã đạt được một sự phức tạp và tổ chức xã hội cao, và họ đã thể hiện sự giao lưu rộng rãi và đa chiều với nhiều dân tộc và vùng lãnh thổ khác trên cả lục địa và hải đảo châu Á. Từ nguồn gốc bản địa, họ đã sáng tạo và cải biến yếu tố từ bên ngoài để xây

dựng một nền văn hóa độc đáo và đa dạng.

Trong lĩnh vực nghệ thuật tạo hình, Champa đã để lại một di sản quý báu, bao gồm kiến trúc đền tháp đồ sộ và các tác phẩm điêu khắc có giá trị nghệ thuật cao. Những đền tháp Champa được xem là một biểu tượng của sự phát triển kiến trúc và tôn giáo của dân tộc này, và các tác phẩm điêu khắc thể hiện tài năng và sự sáng tạo của các nghệ sĩ Champa trong việc tạo hình các hình ảnh tôn thờ và câu chuyện thần thoại. Ngày nay, di sản nghệ thuật của Champa vẫn được coi trọng và đánh giá cao trong lĩnh vực nghệ thuật và văn hóa của khu vực.. Dân tộc Champa đã có một nền kiến trúc phát triển rực rỡ trong lịch sử với những tác phẩm trang trí được khắc họa trên các công trình kiến trúc, đặc biệt là trên các đền tháp. Những họa tiết trang trí này thường có những đường nét cong vòng, những hình ảnh thú vật hoặc hoa lá đơn giản nhưng tinh tế và đầy ý nghĩa.

Việc đưa những họa tiết tiêu biểu này vào giảng dạy Mĩ thuật sẽ giúp cho học sinh hiểu rõ hơn về văn hóa và nghệ thuật của dân tộc Champa, đồng thời giúp các em phát triển khả năng sáng tạo và trang trí. Các em có thể học cách vẽ các đường cong vòng, hình ảnh thú vật và hoa lá đơn giản, từ đó tạo ra những tác phẩm trang trí độc đáo và đầy sáng tạo. Vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn có thể được áp dụng để giúp học sinh cấp THCS hiểu về các nguyên tắc tạo hình trong nghệ thuật kiến trúc và trang trí. Giáo viên có thể sử dụng các gợi ý trên để thiết kế các hoạt động và bài tập mĩ thuật thú vị và sáng tạo, giúp học sinh phát triển khả năng tư duy sáng tạo và truyền đạt thông điệp qua nghệ thuật.

Ngoài ra, việc giới thiệu những họa tiết tiêu biểu trong nghệ thuật trang trí kiến trúc của dân tộc Champa cũng giúp cho học sinh hiểu thêm về ý nghĩa của trang trí trong kiến trúc, như là cách để truyền tải thông điệp và thể hiện sự tôn trọng đối với văn hóa và lịch sử của một dân tộc.

Việc sử dụng các họa tiết tiêu biểu trong nghệ thuật trang trí trên kiến trúc của dân tộc Champa là một cách thú vị để giới thiệu văn hóa và nghệ thuật của dân tộc này vào giảng dạy Mỹ thuật ở các trường THCS, đồng thời giúp các em phát triển khả năng sáng tạo và trang trí.

Chương 3

BÀI HỌC ỨNG DỤNG VÀ TỔ CHỨC THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM VẬN DỤNG TRANG TRÍ TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA VÀO DẠY HỌC MÔN MĨ THUẬT TẠI TRƯỜNG THCS TRẦN QUÝ CÁP

3.1. Các bài học ứng dụng

Dựa vào tính phù hợp với mục tiêu từng bài dạy trong chương trình dạy học mỹ thuật cấp THCS, học viên lựa chọn một số bài dạy học có thể ứng dụng họa tiết trang trí của kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn.

Chương trình môn Mỹ thuật 6 bộ sách Chân trời sáng tạo

Chủ đề 1: Bài 3 Tranh in hoa, lá

Chủ đề 2: Bài 2 Trang phục trong lễ hội

Chủ đề 3 : Bài 2 Họa tiết trống Đờng

Chương trình môn Mỹ thuật 7 bộ sách Chân trời sáng tạo

Chủ đề 4: Bài 8 Thiên nhiên trong tranh in

Chương trình môn Mỹ thuật lớp 8 (Bộ sách hiện hành)

Bài 1: Trang trí quạt giấy

Chương trình môn Mỹ thuật lớp 9 (Bộ sách hiện hành)

Bài 5: Vẽ tranh: Đề tài phong cảnh quê hương

Bài 13: Thường thức Mỹ thuật: Sơ lược về các dân tộc ít người ở Việt Nam

Trong quá trình nghiên cứu các bài học có thể ứng dụng được các họa tiết tiêu biểu về Champa, học viên nhận thấy các nét tương đồng trong các bài học này đó là thể hiện được những sản phẩm thời trang bằng tranh in, hay trang trí trên một vật dụng bất kỳ... Thông qua các sản phẩm Mỹ thuật của học sinh, giáo viên giáo dục tình yêu quê hương đất nước, thêm hiểu biết về các loại hình nghệ thuật của dân tộc như chạm khắc trên gạch, trên đá. Hay sử dụng các đề tài quen thuộc gắn gũi với con người như hoa lá, con vật, thiên nhiên. Trong khi vận dụng, tôi giúp học sinh nhận ra vẻ đẹp của các họa tiết, hướng dẫn học sinh tách nhóm họa tiết, từ các nhóm học tiết phức

tạp, nhiều đường nét, nhiều hoa văn, học sinh biết cách vẽ những họa tiết nhỏ. Học sinh có thể lên sáng tối cho họa tiết mình vừa chép hoặc có thể vẽ màu lên họa tiết đó. Chia sẻ trong nhóm với nhau về các họa tiết đã được vẽ. Tiếp theo, học viên hướng dẫn học sinh trang trí các họa tiết đó lên trên sản phẩm như lọ hoa, chậu cảnh, quạt giấy hay các sản phẩm thời trang mà mình vẽ được.

3.2. Thực nghiệm sư phạm

Trong các phương pháp vận dụng yếu tố tạo hình trên kiến trúc Champa vào dạy học môn Mỹ thuật tại Trường THCS Trần Quý Cáp, học viên xin lựa chọn phương pháp thực hành dạy học làm cơ sở nghiên cứu thực nghiệm sư phạm của luận văn này.

3.2.1. Mục tiêu thực nghiệm

Nhằm triển khai, đánh giá tính hiệu quả, khả thi khi vận dụng yếu tố tạo hình trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học Mỹ thuật trường THCS Trần Quý Cáp.

Là căn cứ để đánh giá phẩm chất, năng lực học sinh. Lấy số liệu so sánh trước và sau khi thực nghiệm.

Đánh giá rõ hơn về ưu và khuyết điểm của nội dung bài dạy và các phương pháp vận dụng, rút bài học kinh nghiệm, điều chỉnh bổ sung vào nghiên cứu. Hoàn thiện nghiên cứu và vận dụng hiệu quả cao hơn nữa vào dạy học chính khóa cũng như chương trình hè hay các hoạt động giáo dục.

Dạy học cho học sinh biết cách vận dụng các họa tiết được trang trí trên kiến trúc vào bài vẽ tranh, trang trí ứng dụng.

3.2.2. Phương pháp thực nghiệm

- Phương pháp thực nghiệm (tại lớp học)

Bài giảng lý thuyết kết hợp với bài tập thực hành: Trong bài giảng, giáo viên có thể giải thích các khái niệm và kỹ thuật nghệ thuật, và sau đó giới thiệu bài tập để học sinh thực hành những gì đã học.

Hướng dẫn từng học sinh một cách riêng lẻ: Hướng dẫn từng học sinh theo nhu cầu và khả năng của họ. Những học sinh có kỹ năng vẽ tốt hơn có thể được giới thiệu các kỹ thuật khó hơn, trong khi những học sinh mới chỉ bắt đầu có thể được hướng dẫn các kỹ thuật cơ bản hơn.

Tổ chức các hoạt động nhóm: Tổ chức các hoạt động nhóm để học sinh có thể học tập và chia sẻ kinh nghiệm với nhau. Học sinh có thể tạo ra các tác phẩm nghệ thuật cá nhân hoặc thực hiện các tác phẩm nghệ thuật nhóm.

Sử dụng phương tiện đa phương tiện: Sử dụng các phương tiện đa phương tiện như hình ảnh, video và âm thanh để giới thiệu và giải thích các khái niệm nghệ thuật và kỹ thuật vẽ.

Thực hành bằng cách sử dụng các mô hình trực quan: Sử dụng các mô hình trực quan để giúp học sinh hiểu rõ hơn về cấu trúc và chi tiết của các tác phẩm nghệ thuật.

Giám sát tiến độ của học sinh: Giám sát tiến độ của từng học sinh và cung cấp phản hồi để giúp họ cải thiện và phát triển kỹ năng nghệ thuật của mình.

- Phương pháp trải nghiệm sáng tạo (tại thánh địa Mỹ Sơn)

Sử dụng cảnh quan tự nhiên để tạo nguồn cảm hứng: Khi học sinh vẽ ngoài trời, họ có thể sử dụng cảnh quan tự nhiên như đồi núi, sông suối, hoặc cây cối để tạo nguồn cảm hứng cho tác phẩm của mình.

Sử dụng các công cụ vẽ mới lạ: Học sinh có thể sử dụng các công cụ vẽ mới lạ như bút chì màu, cọ vẽ, hoặc nước màu để tạo ra những tác phẩm nghệ thuật độc đáo.

Tập trung vào ánh sáng và bóng đổ: Học sinh có thể tập trung vào ánh sáng và bóng đổ để tạo ra một tác phẩm vẽ sáng tạo và độc đáo.

Sử dụng các kỹ thuật khác nhau để tạo hiệu ứng động: Học sinh có thể sử dụng các kỹ thuật như mờ, lớp bóng, và phun sương để tạo ra hiệu ứng động trên tác phẩm của mình.

Tạo ra một tác phẩm lớn: Học sinh có thể tạo ra một tác phẩm nghệ thuật lớn bằng cách sử dụng bảng vẽ hoặc các tấm vẽ lớn, đặt trên một bục hoặc trên mặt đất.

Sử dụng các vật liệu tự nhiên: Học sinh có thể sử dụng các vật liệu tự nhiên như cát, lá, cỏ hoặc đá để tạo ra các tác phẩm nghệ thuật sáng tạo và độc đáo.

3.2.3. Nội dung thực nghiệm

Học viên tiến hành thực nghiệm theo nội dung sau:

- Xem xét điều kiện cơ sở vật chất tại trường THCS Trần Quý Cáp để thấy được những khó khăn, thuận lợi khi tiến hành thực nghiệm để từ đó có sự chuẩn bị tốt nhất trong quá trình thực nghiệm.

- Nghiên cứu đặc điểm tâm lý học sinh THCS.

- Nghiên cứu phân phối chương trình MT cấp THCS để lựa chọn bài dạy phù hợp có thể vận dụng.

- Nghiên cứu nghệ thuật trang trí trên kiến trúc của dân tộc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn về đề tài, màu sắc, nét, bố cục để xây dựng đồ dùng trực quan và lựa chọn phương pháp phù hợp để tiến hành thực nghiệm.

- Xem xét thời gian, địa điểm tiến hành thực nghiệm.

- Soạn kế hoạch dạy học, dặn dò học sinh và chuẩn bị đầy đủ giáo cụ trực quan, những vật liệu sẵn có của trường để hỗ trợ học sinh trong quá trình thực nghiệm.

- Tiến hành thực nghiệm.

- Đánh giá kết quả thực nghiệm.

- Rút kinh nghiệm bài dạy.

3.2.4. Đối tượng thực nghiệm

Đối tượng thực nghiệm là học sinh lớp 7 và 8, trường THCS Trần Quý Cáp như sau:

Tên bài thực nghiệm	Lớp	Thời gian
Chủ đề 2: Bài 2 Trang phục trong lễ hội (02 tiết)	6/1	03/4/2023 và 07/4/2023
	6/2	10/4/2023 và 14/4/2023
Bài 1: Vẽ trang trí: Trang trí quạt giấy (01 tiết)	8/1	04/4/2023 và 08/4/2023
	8/2	17/4/2023 và 21/4/2023

Nguồn: Tác giả (2023)

Lý do học viên chọn các lớp này tiến hành thực nghiệm và đối chứng vì:

- Các lớp có sĩ số tương đương nhau, trình độ nhận thức của HS đồng đều sẽ làm tăng hiệu quả đánh giá của thực nghiệm.

- Tỷ lệ học sinh hứng thú với môn học Mĩ thuật khi khảo sát đầu năm học, giữa các cặp lớp thực nghiệm và đối chứng là tương đương nhau.

3.2.5. Thời gian thực nghiệm

Thực hiện trong năm học 2022-2023.

3.2.6. Tổ chức thực nghiệm

3.2.6.1 Vận dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học bài “Trang phục trong lễ hội” cho học sinh lớp 6.

Dựa vào kế hoạch giáo dục năm học; nội dung sách Mĩ thuật Chân trời sáng tạo; kế hoạch dạy học của khối lớp 6; đặc điểm về đề tài, màu sắc, đường nét, bố cục... của các yếu tố tạo hình trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn cùng với việc tìm hiểu đặc điểm lứa tuổi học sinh lớp 6, học viên nhận thấy việc đưa những họa tiết được trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học bài “Trang phục trong lễ hội” Mĩ thuật lớp 6 là hợp lý. Học sinh lớp 6 có thể nhận thức nhanh vẻ đẹp của các họa tiết cây cối, con vật... được trang trí trên các đền, tháp tại thánh địa Mỹ Sơn và có thể vận dụng vào các bài học Trang phục trong lễ hội. Với bài này các em được tự do trong việc thể hiện bài từ các chất liệu giấy màu, vải, bao nilong... hay có thể vẽ trực tiếp các họa tiết lên trên các trang phục mà các em yêu

thích. Học viên đã tổ chức dạy thực nghiệm bài này ở 2 lớp 6/1 và 6/2 thực hành vẽ trang phục trong lễ hội với các hình ảnh chính là họa tiết hoa lá, đường diềm hay hình ảnh động vật bằng các vật liệu do hs chuẩn bị và của trường sẵn có trong 4 buổi học: Lớp 6/1 vào ngày 03/4/2023 và 07/4/2023, lớp 6/2 vào ngày 10/4/2023 và 14/4/2023.

Tiết dạy thực nghiệm được tiến hành dựa trên mục tiêu của bài học, đó là giới thiệu về kiến trúc của dân tộc Champa và nghệ thuật trang trí trên đền tháp tại thánh địa Mỹ Sơn, nhằm giúp các học sinh nắm bắt rõ hơn về lịch sử hình thành cũng như vẻ đẹp của kiến trúc tại thánh địa. Tìm hiểu về những họa tiết và hoa văn trang trí trên kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn, để áp dụng vào trang trí thiết kế trang phục trong các lễ hội của người Việt Nam. Giúp các học sinh có thể sáng tạo và tạo ra những trang phục độc đáo, phù hợp với tinh thần và ý nghĩa của các lễ hội Việt Nam. Khuyến khích sự đa dạng và sáng tạo trong trang phục, tạo nên sự phong phú và đặc trưng của văn hóa Việt Nam. Tăng cường ý thức bảo tồn và phát huy giá trị của kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn, đồng thời khuyến khích các học sinh thể hiện tình yêu và tôn trọng văn hóa của đất nước. Bên cạnh đó, còn giúp học sinh chủ động tìm tòi khám phá kiến thức khi được giao nhiệm vụ trong nhóm, biết cách làm việc theo nhóm, sử dụng được các kiến thức ngoài xã hội áp dụng trong bài học của mình, cùng bạn trao đổi chia sẻ ý kiến để thực hiện được một bộ trang phục trong lễ hội có vận dụng các yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn. Thông qua bài học này, các em biết vận dụng linh hoạt nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào các bài học khác, cũng như hiểu biết được giá trị, vai trò của trang trí trang phục trong đời sống.

Học viên triển khai bài dạy theo 2 tiết. Để tạo hứng thú cho HS mở đầu tiết học thứ nhất, GV cho HS khởi động bằng trò chơi “Ai nhanh nhất”

các đội chơi thi đua ghép hình các trang phục lễ hội được giáo viên chuẩn bị sẵn, qua đó dẫn dắt vào bài mới. Ở hoạt động đầu tiên khám phá nội dung bài học, giáo viên cho học sinh xem một video ngắn về thánh địa Mỹ Sơn và các họa tiết, hoa văn tiêu biểu được trang trí trên các đền tháp tại thánh địa Mỹ Sơn, sau đó cho cả lớp thảo luận.

Thảo luận nhóm: Chia lớp làm 5 nhóm và thảo luận về các họa tiết tiêu biểu được trang trí trên kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn, bao gồm hoa sen, hoa cúc, con voi, com rắn hay các hình học cơ bản... Học sinh sẽ phân tích các đặc điểm của từng họa tiết và áp dụng chúng vào trang trí trang phục trong lễ hội. Nội dung như sau:

- Hãy liệt kê một số họa tiết tiêu biểu được trang trí trên các đền tháp tại thánh địa Mỹ Sơn.

- Đề tài được trang trí trên kiến trúc là gì ?

- Nhận xét về màu sắc của các họa tiết ấy?

- Kỹ thuật thể hiện như thế nào?

Học sinh thảo luận và trả lời các câu hỏi trên. Mỗi nhóm cử thành viên trả lời lần lượt các câu hỏi. Sau đó các nhóm khác bổ sung hoặc đơ tay trả lời. GV tổng hợp, củng cố lại nội dung bằng trò chơi trắc nghiệm để học sinh nắm được đặc điểm đề tài chính trong nghệ thuật trang trí trên kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn gồm họa tiết về hoa lá và con vật; một số đề tài chủ yếu, đặc điểm màu sắc, đặc điểm về đường nét được tạc khắc trên gạch, trên đá, chất liệu, kỹ thuật khi xây dựng các đền tháp... Hoạt động này rất hiệu quả vì giúp HS cô đọng lại kiến thức nền tảng và nhớ lâu hơn để vận dụng vào bài Trang phục trong lễ hội cho thêm sinh động, đặc biệt là cách lựa chọn vật liệu khi thực hành.

GV cho các nhóm hình dung nội dung nhóm sẽ thực hiện, đề xuất ý tưởng các hình ảnh nhóm dự định trang trí và mô tả các bước trang trí trên trang phục và cách xử lý, lựa chọn vật vật liệu: như giấy màu, lá cây, vải hay

bao ni lông. GV tổng hợp, định hướng và góp ý cho từng nhóm để các nhóm hoàn thành phác thảo (bản nét), yêu cầu trưởng nhóm phân công nhiệm vụ cho các thành viên chuẩn bị vào tiết học sau, để các thành viên có sự chủ động và hợp tác với nhau trong nhiệm vụ chung.

Ở đầu tiết 2, GV cho mỗi nhóm quan sát một số họa tiết về hoa lá, động vật... được trang trí trên các công trình kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn đã được vẽ GV mô phỏng lại. Nhằm giúp học sinh quan sát rõ hơn về đường nét, màu sắc cũng như đề tài cụ thể. Thực hành: Học sinh được yêu cầu tạo một mẫu trang phục sử dụng các họa tiết được phân tích trong cuộc thảo luận. Học sinh có thể sử dụng giấy, bút vẽ hoặc các vật liệu trang trí khác để tạo ra mẫu trang phục.

Bài tập cá nhân: Học sinh sẽ được yêu cầu tạo một trang phục sử dụng các họa tiết đã phân tích và áp dụng vào mẫu trang phục của mình. Học sinh có thể sử dụng các vật liệu như vải, len, giấy, bao... để tạo ra trang phục. HS thực hành theo nhóm (3-4 HS)/sản phẩm như đã phân công ở tiết trước, các nhóm chia thành các nhóm nhỏ hơn (1-2 HS) tiến hành thiết kế các bộ trang phục trong lễ hội trước, sau đó vẽ các họa tiết phù hợp. Việc này nhằm tránh HS tập trung đông trên trên 1 bài làm nhỏ, giúp các em có trách nhiệm chung, mỗi thành viên trong nhóm đều có sự đóng góp trong bài học. Các thành viên trong nhóm vừa thực hành, quan sát, góp ý lẫn nhau về màu sắc, vật liệu, kỹ thuật sau đó các nhóm nhỏ dán ghép lại các mảng bộ phận tạo thành sản phẩm của nhóm. Các nhóm trưng bày, thuyết trình giới thiệu sản phẩm về ý tưởng tạo hình, cách vận dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào sản phẩm, hoạt động này giúp HS tự tin chia sẻ cảm nhận, trao đổi thông tin hơn, GV xây dựng “phiếu đánh giá các nhóm thực hiện nhiệm vụ” theo các tiêu chí xuyên suốt trong quá trình làm bài để các nhóm tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng, hoạt động đã thực sự lôi cuốn HS thể hiện quan điểm cá nhân, tạo không khí học tập tích cực, mang lại hiệu quả cao. GV tổng hợp nhận xét bài trên từng nhóm và sử dụng dụng “phiếu

tiêu chí đánh giá sản phẩm” trao đổi cùng HS để đánh giá mức độ hoàn thành của bài thực hành, GV củng cố, mở rộng bằng phương pháp vấn đáp để HS thấy được nét đẹp của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn có thể ứng dụng trên các bài học khác, trên các sản phẩm gia dụng và trên các công trình mà các em thấy được trong đời sống hằng ngày.

Kết thúc bài dạy thực nghiệm học sinh thấy rằng đã đạt được những kết quả bước đầu khả quan vì các em thật sự hứng thú khám phá kiến thức mới, sôi nổi xây dựng bài, cùng chung tay giải quyết vấn đề của nhóm và đã tạo ra các sản phẩm khá đồng đều.

3.2.6.2. Vận dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học bài “Trang trí quạt giấy” cho học sinh lớp 8

Dựa vào nghiên cứu, phân tích đặc điểm lứa tuổi lớp 8 cũng như kế hoạch dạy học của khối lớp 8, tôi nhận thấy việc vận dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học bài “Trang trí quạt giấy” chương trình học Mĩ thuật lớp 8 là hợp lý. Học sinh lớp 8 có kĩ năng quan sát, kĩ năng thực hành tương đối tốt. Đây là một bài học tuy dễ nhưng lại đòi hỏi nhiều khả năng sáng tạo để các bài vẽ không bị giống nhau. Với bài này các em được tự do trong việc thể hiện bài từ các chất liệu sếp, dạ, màu nước hoặc những chất liệu khác như giấy, vải... Tác giả đã đề xuất tiến hành thực nghiệm chủ đề này ở khối lớp 8 và chọn ra 2 lớp 8/1 và 8/2 thực hành “Trang trí quạt giấy”. Cả 2 lớp này có sĩ số học sinh cũng như năng lực học tập ngang nhau. Sau khi lên kế hoạch chuẩn bị kĩ cho buổi thực nghiệm, học viên đã tiến hành thực nghiệm trong 4 buổi học: Lớp 8/1 vào ngày 04/4/2023 và 08/4/2023 lớp 8/2 vào ngày 17/4/2023 và 21/4/2023. Buổi thực nghiệm được tiến hành dựa trên mục tiêu giúp học sinh hiểu về cách sắp xếp các họa tiết trang trí, đặc điểm của quạt giấy, vẽ được họa tiết được trang trí trên kiến trúc Champa và sử dụng họa tiết bài này để trang trí cho các bài trang trí khác, phát huy trí tưởng tượng, giới thiệu, nhận xét và nêu

được cảm nhận về sản phẩm của mình, nhóm mình, nhóm bạn. Thông qua bài học này, các em cũng sẽ hiểu biết giá trị của bài vẽ của mình tạo ra, giữ gìn cẩn thận tiếp tục trang trí cho bài học sau. Bài học sẽ giúp học sinh nhận biết và chia sẻ được ý tưởng, cách vẽ họa tiết, cách tô màu qua các bài vẽ, xé dán về nội dung chủ đề “Trang trí quạt giấy”, nêu được nội dung các họa tiết đó khiến các em liên tưởng đến những hình ảnh nào trong cuộc sống, thấy được sự tương đồng giữa bài học và họa tiết trên kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn, biết vận dụng sự hiểu biết về các hình cơ bản như hình vuông, hình chữ nhật, sắp xếp bố cục và nội dung hợp lý, màu sắc hài hòa. Học viên triển khai bài dạy theo 2 tiết. Ở tiết học thứ nhất, giới thiệu và hướng dẫn vẽ các họa tiết được trang trí trên kiến trúc Champa. Giáo viên sẽ giới thiệu với học sinh quan sát các họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn cũng như hướng dẫn các em có thể vẽ và sáng tạo được họa tiết tiêu biểu như hoa sen, hoa cúc, mây, sóng nước, lửa... đặc biệt chú trọng họa tiết hoa sen vì giống với họa tiết nghiên cứu. Để khởi động giờ học, giáo viên cho học sinh tham gia trò chơi: "Tìm họa tiết". Giáo viên chuẩn bị một tấm bảng vẽ và vẽ lên đó một số họa tiết trang trí đơn giản được lấy cảm hứng từ kiến trúc Champa hoặc các họa tiết mà học sinh sẽ sử dụng để trang trí quạt giấy. Sau đó, giáo viên đưa cho học sinh một danh sách các họa tiết đó và yêu cầu học sinh tìm và kết hợp các họa tiết đó với nhau để tạo thành một bức tranh hoàn chỉnh. Học sinh sẽ được chia thành các nhóm và thực hiện tìm kiếm và kết hợp họa tiết trên bảng vẽ theo yêu cầu. Nhóm nào hoàn thành nhanh và chính xác nhất sẽ là nhóm thắng cuộc. Trò chơi này sẽ giúp học sinh tìm hiểu và nhận biết các họa tiết trang trí kiến trúc Champa và khơi gợi trí tưởng tượng và sáng tạo của học sinh. Bên cạnh đó, trò chơi còn giúp tạo không khí sôi động và tăng tính tham gia của học sinh trong tiết học. Tiếp theo, giáo viên bắt đầu bài học bằng cách giới thiệu về chủ đề của buổi học, giáo viên trao đổi về kiến trúc Champa và các họa tiết trang trí đặc trưng

của nó. Giáo viên sử dụng hình ảnh để minh họa cho học sinh hiểu rõ hơn về kiến trúc Champa.

Sau khi giới thiệu bài học, giáo viên giới thiệu chi tiết về kiến trúc Champa và các họa tiết trang trí đặc trưng của nó. Các họa tiết này thường được sử dụng để trang trí các tháp, bệ thờ, vòm cửa... và các công trình kiến trúc khác của người Champa. Các vật liệu cần thiết để vẽ họa tiết trên quạt giấy, bao gồm bút chì, bút lông, bảng phấn, màu nước, giấy vẽ và quạt giấy. Giáo viên cũng có thể giới thiệu một số kỹ thuật vẽ đơn giản như vẽ bằng nét đậm và nhẹ, hoặc tô màu để học sinh dễ dàng làm quen và hướng dẫn cách vẽ các họa tiết trên kiến trúc Champa trên quạt giấy như vẽ các họa tiết trên quạt giấy. Đầu tiên, có thể bắt đầu bằng cách vẽ các họa tiết đơn giản trên bảng phấn và yêu cầu học sinh là sao chép lại các họa tiết đó lên quạt giấy. Sau đó, có thể hướng dẫn học sinh sử dụng màu nước để tô màu cho các họa tiết đó. Giáo viên có thể giới thiệu thêm một số kỹ thuật vẽ và tô màu khác để giúp học sinh hoàn thành quạt giấy của mình một cách tốt nhất như tô đậm, tô nhạt, tô theo kiểu vờn hay tô theo các màu nóng lạnh... Cuối tiết, giáo viên đặt câu hỏi để kiểm tra hiểu biết của học sinh về kiến trúc Champa và các họa tiết trang trí trên đó. Đầu tiết học 2, bắt đầu tiết học với nội dung kiểm tra kiến thức của học sinh về các họa tiết và kiến trúc Champa thông qua một số câu hỏi kiểm tra ngắn. Một số câu hỏi ngắn này sẽ giúp giáo viên đánh giá được hiểu biết của học sinh về chủ đề bài học, từ đó giáo viên có thể điều chỉnh phương pháp giảng dạy phù hợp hơn. Một số câu hỏi như sau:

- Các họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa thường được vẽ bằng màu gì?

- Trong kiến trúc Champa, các tòa tháp được xây dựng từ vật liệu gì?

- Các họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa thường được lấy cảm hứng từ điều gì?

- Quạt giấy là một sản phẩm trang trí phổ biến trong văn hóa dân gian

Việt Nam. Em có thể sử dụng các họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa để trang trí cho quạt giấy được không?

Sau khi học sinh trả lời, giáo viên tóm tắt lại nội dung của tiết học này, cho học sinh tiếp tục tạo họa tiết cho quạt giấy và sử dụng các họa tiết trang trí kiến trúc Champa để hoàn thành sản phẩm của mình. Tiếp theo giáo viên hướng dẫn học sinh tạo một mẫu quạt giấy và hướng dẫn các bước cụ thể để tạo nên một quạt giấy hoàn chỉnh. Sau đó, hướng dẫn học sinh cách sử dụng các họa tiết trang trí kiến trúc Champa để trang trí cho quạt giấy của mình.

Thực hành: Cho học sinh thực hành tự tạo quạt giấy và trang trí các họa tiết trên đó. Trong suốt quá trình này, theo dõi và hỗ trợ học sinh trong việc tạo quạt giấy và sử dụng các họa tiết trang trí. Chú ý sử dụng màu sắc hài hòa phù hợp với nội dung các họa tiết và cách sắp xếp các họa tiết ấy trên quạt giấy. Tổng kết: Giáo viên cho học sinh chia sẻ và trình bày quạt giấy của mình trước lớp và đánh giá sản phẩm.

Sau buổi học các em cũng tạo ra được những chiếc quạt giấy xinh xắn có thể có thể sử dụng làm quạt mát, trang trí góc học tập hoặc tặng bạn bè người thân. Sau các buổi thực nghiệm, các em hứng thú hơn trong các giờ học Mĩ Thuật, biết cách tạo hình, trang trí đồ vật đẹp, phong phú hơn. Vì vậy, đây là một thành công mở đầu vì bài học đã thu được những hiệu quả tích cực.

3.2.7. Kết quả thực nghiệm

Giúp học sinh hiểu rõ hơn về quá trình tạo ra các họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, từ đó áp dụng các kỹ thuật đó vào trang trí trong các bài học Mĩ thuật cho các sản phẩm của mình. Ngoài ra, học sinh còn được rèn luyện kỹ năng thực hành, sáng tạo, nâng cao tính cẩn thận và tập trung, và học được cách tương tác và làm việc nhóm.

Kết quả của việc dạy học thực nghiệm có thể đạt được như: sản phẩm là trang phục thời trang, các lọ hoa, quạt giấy hoặc tranh in được tạo ra bởi

học sinh có sử dụng các họa tiết trang trí Champa độc đáo và sáng tạo, cũng như sự hiểu biết thêm về nghệ thuật trang trí kiến trúc và trang phục của người Champa.

- Nâng cao kỹ năng vẽ và sử dụng các họa tiết trên trang phục và tranh in theo phong cách Champa.

- Tăng cường khả năng phân tích, tìm hiểu và ứng dụng các họa tiết trên các kiến trúc Champa vào trang phục và tranh in.

- Phát triển khả năng sáng tạo và tự do trong việc thiết kế và trang trí.

- Tăng cường kỹ năng làm việc nhóm và trao đổi ý tưởng với nhau để tạo ra sản phẩm tốt nhất.

- Hiểu rõ hơn về nghệ thuật trang trí truyền thống của người Champa và giữ gìn và phát triển di sản văn hóa của đất nước.

Việc dạy học thực nghiệm đem lại nhiều lợi ích cho học sinh, bao gồm:

- Nâng cao kỹ năng thực hành: Học sinh sẽ có cơ hội tiếp cận trực tiếp với các kỹ thuật thực tế để tạo ra sản phẩm mỹ thuật, giúp phát triển kỹ năng thực hành của họ.

- Khám phá và trải nghiệm: Học sinh sẽ được khám phá và trải nghiệm với các kỹ thuật trang trí trên các kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, giúp họ hiểu rõ hơn về các họa tiết và phong cách trang trí của văn hóa Champa.

- Tăng cường sáng tạo: Thực hành trực tiếp sẽ giúp học sinh phát triển khả năng sáng tạo của mình, khám phá những ý tưởng mới và áp dụng chúng vào sản phẩm của mình.

- Phát triển tư duy logic: Học sinh cần phải suy nghĩ và lập kế hoạch để thiết kế và thực hiện sản phẩm mỹ thuật, điều này giúp phát triển tư duy logic của họ.

- Tăng cường khả năng hợp tác: Việc học tập thực nghiệm đòi hỏi sự hợp tác và giao tiếp giữa các học sinh, giúp phát triển kỹ năng làm việc nhóm

và giải quyết vấn đề.

- Tăng cường tự tin: Thực hiện thành công các sản phẩm mỹ thuật sẽ giúp học sinh tăng cường tự tin và tự hào về khả năng của mình.

Tóm lại, việc tổ chức tiết dạy thực nghiệm trong môn Mỹ thuật sẽ mang lại nhiều lợi ích cho học sinh, giúp họ phát triển kỹ năng và tăng cường kiến thức về mỹ thuật và văn hóa Champa.

3.3. Tổ chức ngoại khóa, trải nghiệm

3.3.1. Mục tiêu tổ chức ngoại khóa, trải nghiệm

- Nâng cao kiến thức về nghệ thuật kiến trúc của văn hóa Chăm, đặc biệt là trang trí trên các công trình kiến trúc.

- Giúp học sinh hiểu rõ hơn về lịch sử, văn hóa và truyền thống của văn hóa Champa.

- Phát triển kỹ năng quan sát, phân tích và đánh giá của học sinh thông qua việc quan sát các đặc điểm nghệ thuật trên các công trình kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn.

- Khuyến khích học sinh phát triển sự tò mò, sáng tạo và cảm nhận nghệ thuật, góp phần vào việc phát triển khả năng tư duy sáng tạo và trí tuệ của học sinh.

- Giao lưu, kết nối với các bạn học sinh khác, cũng như các chuyên gia, nhà nghiên cứu, giáo viên để trao đổi kiến thức, kinh nghiệm và đam mê về nghệ thuật kiến trúc và văn hóa.

3.3.2. Phương pháp tổ chức

Phương pháp tổ chức ngoại khóa thường bao gồm việc đưa các học sinh ra khỏi môi trường học tập thông thường và đưa học sinh đến một môi trường hoàn toàn mới, như một địa điểm du lịch hay một địa điểm liên quan đến chủ đề học tập của họ. Ngoại khóa thường được tổ chức trong một ngày hoặc một khoảng thời gian ngắn, nhưng cũng có thể kéo dài vài ngày hoặc thậm chí là vài tuần.

Tham quan trải nghiệm là một phương pháp giáo dục phổ biến, trong đó học sinh được đưa đến những địa điểm hoặc hoạt động để tìm hiểu và trải nghiệm những khía cạnh liên quan đến chủ đề học tập của họ. Tham quan trải nghiệm có thể bao gồm việc đến thăm một công trình kiến trúc, một bảo tàng, một khu vực ngoại ô, hoặc tham gia các hoạt động ngoài trời như đi bộ đường dài, leo núi, hay các hoạt động thể thao khác. Khi kết hợp cả hai phương pháp này, tổ chức ngoại khóa tham quan trải nghiệm sẽ đưa học sinh đến một địa điểm ngoài trời và cho phép học sinh tham gia các hoạt động trải nghiệm liên quan đến chủ đề học tập. Việc kết hợp các hoạt động ngoài trời và trải nghiệm giúp tăng cường sự hứng thú và khả năng ghi nhớ của học sinh, đồng thời giúp tạo ra những kỷ niệm và trải nghiệm tuyệt vời cho họ.

Phương pháp tổ chức ngoại khóa, tham quan trải nghiệm thường được gọi là phương pháp học bằng trải nghiệm

Có nhiều phương pháp và kỹ thuật mà giáo viên và nhà trường có thể sử dụng để giúp học sinh có những trải nghiệm tham quan tại thánh địa Mỹ Sơn một cách hiệu quả, trong đó có thể kể đến:

- Hướng dẫn viên du lịch: Sử dụng dịch vụ của một hướng dẫn viên du lịch chuyên nghiệp để giúp học sinh hiểu rõ hơn về lịch sử, văn hóa và kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn.

- Hoạt động tương tác: Tổ chức các hoạt động tương tác như trò chơi, phỏng vấn hoặc hỏi đáp để giúp học sinh tham gia tích cực và tương tác với nhau.

- Giáo án thực tế: Xây dựng giáo án thực tế, áp dụng các kỹ thuật học tập tích cực để giúp học sinh học tập và tìm hiểu tốt hơn về các kiến thức liên quan đến thánh địa Mỹ Sơn.

- Kết hợp các hoạt động: Kết hợp các hoạt động khác như vẽ tranh, chụp ảnh, quay phim để học sinh có thể thể hiện và chia sẻ trải nghiệm

của mình.

- Sử dụng công nghệ: Sử dụng công nghệ như trang web, ứng dụng, video để giới thiệu thánh địa Mỹ Sơn và giúp học sinh có thể tìm hiểu thêm sau khi kết thúc chuyến đi.

3.3.3. Cách thức tổ chức

3.3.3.1: Tổ chức cuộc thi vẽ tranh với chủ đề nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa:

Kế hoạch tổ chức cuộc thi vẽ tranh với chủ đề nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa.

Chuẩn bị

- Chọn chủ đề: Nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa.
- Lên kế hoạch chi tiết cho cuộc thi, bao gồm: thời gian diễn ra, địa điểm, quy định tham gia, cách thức đăng ký tham gia, quy trình đánh giá và chọn thắng cảnh, giải thưởng, vv.

Thực hiện: Quy định tham gia:

Bước 1: Đăng ký tham gia miễn phí

- Mỗi thí sinh chỉ được nộp 1 bức tranh.
- Thí sinh được tự do sáng tác, tuy nhiên cần phải thể hiện được chủ đề của cuộc thi.

- Thời hạn nộp bài và cách thức nộp bài sẽ được công bố trên trang web của trường hoặc thông qua nhà trường.

Bước 2: Quy trình đánh giá và chọn thắng cảnh:

+ Hội đồng giám khảo sẽ bao gồm các giáo viên Mỹ thuật và chuyên gia nghệ thuật.

+ Bảng đánh giá sẽ được sử dụng để đánh giá các bức tranh theo các tiêu chí như: độ sáng tạo, cách phối màu, kỹ thuật vẽ, sự thể hiện chủ đề,...

+ Tùy vào số lượng bức tranh nộp, cuộc thi có thể được chia thành

nhiều vòng để chọn ra bức tranh đoạt giải.

Bước 3: Quyết định giải thưởng phù hợp với quy mô cuộc thi và ngân sách của trường

- Chọn ban giám khảo có nhiều kinh nghiệm và chuyên môn về nghệ thuật, bao gồm cả giáo viên mỹ thuật trong trường và các nghệ sĩ, nhà thiết kế địa phương.

+ Có thể thiết lập nhiều giải thưởng như giải nhất, giải nhì, giải ba...

+ Giải thưởng có thể là tiền mặt, chứng nhận, hoặc các phần quà khác.

+ Bức tranh đoạt giải sẽ được trưng bày tại trường để ghi nhận thành tích của thí sinh.

Bước 4: Tổ chức buổi triển lãm và trao giải

- Tổ chức triển lãm các tác phẩm của học sinh, bao gồm cả các bức tranh được chọn và không được chọn

- Tổ chức lễ trao giải cho các tác phẩm đạt giải, tặng giấy khen cho các tác phẩm khác đáng chú ý và triển khai các hoạt động thưởng cho tất cả các học sinh tham gia.

Khi tổ chức triển lãm cần chú ý:

- Chọn địa điểm: Lựa chọn địa điểm trưng bày tranh phù hợp, đảm bảo không gian rộng rãi, sáng và thoáng mát.

- Chuẩn bị hình ảnh: Trình bày tranh một cách trang trọng và chuyên nghiệp. Nên sắp xếp tranh theo chủ đề hoặc loại tranh, kèm theo tên tác giả, tên tác phẩm và lớp học.

- Tạo không gian thân thiện với khách tham quan: Cần có những biển thông báo dễ hiểu, thân thiện giúp khách tham quan dễ dàng tìm hiểu và đánh giá các tác phẩm. Ngoài ra, cần cung cấp các thông tin bổ sung về đề tài, kỹ thuật vẽ, tâm trạng của tác giả khi thực hiện các tác phẩm.

- Tạo không khí thú vị: Tổ chức các hoạt động kết hợp với buổi triển lãm như biểu diễn, chia sẻ kinh nghiệm của các tác giả, trò chơi, quà tặng...

sẽ giúp tạo ra một không khí thú vị và hấp dẫn hơn cho buổi triển lãm.

- Quản lý tác phẩm: Nên quản lý chặt chẽ các tác phẩm, tránh mất mát hoặc hư hỏng. Nếu có các tác phẩm được bán hoặc trao giải, cần thực hiện theo quy định, tránh gây phiền hà cho khách tham quan hoặc các tác giả khác.

- Đánh giá và phát triển: Sau buổi triển lãm, nên tổ chức cuộc họp đánh giá với các tác giả để họ có thể nhận được phản hồi từ các giáo viên và khách tham quan. Ngoài ra, cần khuyến khích các tác giả tiếp tục phát triển khả năng vẽ tranh của mình thông qua các lớp học, cuộc thi hoặc tham gia các hoạt động vẽ tranh khác.

Bước 5: Tổ chức các hoạt động liên quan

- Tổ chức các hoạt động liên quan đến chủ đề nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Chăm, như thăm quan các địa điểm kiến trúc Chăm, dạy vẽ tranh, trang trí đồ dùng, tổ chức buổi triển lãm nghệ thuật và thuyết trình về các tác phẩm tranh.

Bước 6: Đánh giá và đánh giá lại

- Tổ chức cuộc họp sau cuộc thi để đánh giá kết quả và những điểm cần cải thiện cho những lần tiếp theo.

- Thảo luận về những kế hoạch phát triển trong tương lai, bao gồm cả sự mở rộng của cuộc thi và những hoạt động liên quan đến chủ đề nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Chăm.

Kết thúc

- Công bố kết quả và trao giải thưởng cho các thí sinh đoạt giải.

- Công bố bức tranh đoạt giải trên trang web của trường hoặc các phương tiện truyền thông khác.

- Cuộc thi này sẽ giúp học sinh rèn luyện kỹ năng vẽ, sáng tạo và trau dồi kiến thức về nghệ thuật trang trí.

3.3.3.2. Tổ chức lớp học thủ công với chủ đề nghệ thuật trang trí kiến trúc Chăm

Học sinh có thể học cách tạo ra các họa tiết trang trí kiến trúc Champa bằng các kỹ thuật thủ công như vẽ, cắt dán, đan móc hoặc thêu. Việc thực

hành này sẽ giúp học sinh rèn luyện kỹ năng thủ công và trau dồi kiến thức về nghệ thuật trang trí.

3.3.3.3. Tổ chức chuyến đi thực tế đến Mỹ Sơn

Mục tiêu của chuyến đi thực tế đến Mỹ Sơn cho học sinh có thể bao gồm những mục tiêu sau đây:

- Khám phá và hiểu rõ hơn về lịch sử và văn hóa của dân tộc Chăm và những đóng góp của họ vào di sản văn hóa thế giới.

- Tăng cường kiến thức và kỹ năng về nghệ thuật trang trí kiến trúc Chăm và các họa tiết truyền thống.

- Phát triển khả năng quan sát, tư duy sáng tạo và kỹ năng vẽ tranh, thiết kế trang phục và trang trí.

- Xây dựng kỹ năng giao tiếp và tương tác xã hội của học sinh thông qua việc tham gia các hoạt động nhóm và giao tiếp với đồng đội, giáo viên hướng dẫn và người dân địa phương.

- Khuyến khích học sinh trở nên tự tin và độc lập trong quá trình học tập và khám phá.

- Tạo ra một trải nghiệm đáng nhớ và thú vị cho học sinh và giúp họ có thể kết nối hơn với di sản văn hóa của đất nước mình.

- Xác định mục đích chuyến đi: Trong trường hợp này, mục đích của chuyến đi là để giúp học sinh hiểu hơn về văn hóa và nghệ thuật trang trí kiến trúc Chăm tại thánh địa Mỹ Sơn.

- Xác định số lượng học sinh tham gia: Tùy thuộc vào số lượng học sinh và điều kiện tài chính của trường, bạn có thể quyết định cho một số lớp học đi cùng nhau hoặc chỉ cho một lớp đi.

- Lên kế hoạch tài chính: Xác định chi phí cho chuyến đi, bao gồm vé xe, vé vào cổng, ăn uống, nghỉ đêm (nếu cần) và các chi phí khác. Sau đó, tính toán ngân sách dự kiến và xem có cần tìm kiếm nguồn tài trợ hay không.

- Lên lịch trình chuyến đi: Lên kế hoạch cho những hoạt động và địa điểm mà học sinh sẽ đến, bao gồm việc tham quan các kiến trúc Chăm, tìm

hiểu lịch sử và nghệ thuật trang trí Chăm, và các hoạt động giải trí khác tùy thuộc vào mục đích chuyến đi.

- Chọn các giáo viên phụ trách: Chọn giáo viên phụ trách cho chuyến đi và xác định nhiệm vụ và trách nhiệm của họ. Điều này đảm bảo rằng có người luôn sẵn sàng để giúp đỡ học sinh và xử lý bất kỳ vấn đề gì xảy ra.

- Điều chỉnh chương trình học tập: Nếu bạn dự định tổ chức chuyến đi trong một ngày học bình thường, hãy điều chỉnh chương trình học tập để học sinh không bị mất quá nhiều nội dung học tập. Bạn có thể chuyển các bài học sang các ngày khác hoặc sắp xếp các bài học khác để đảm bảo rằng học sinh không bị gián đoạn trong việc học tập của mình.

- Thực hiện các biện pháp an toàn: Đảm bảo rằng tất cả các học sinh và giáo viên phải tuân thủ các quy tắc an toàn khi tham gia

Có thể tổ chức chuyến đi thực tế đến thánh địa Mỹ Sơn cho học sinh, giúp họ trực tiếp quan sát các công trình kiến trúc Chăm và nghiên cứu về nghệ thuật trang trí trên các công trình này. Trong chuyến đi này, giáo viên có thể tổ chức các hoạt động như tìm hiểu lịch sử, văn hóa của dân tộc Champa và tham gia các hoạt động trải nghiệm để giúp học sinh hiểu rõ hơn về nghệ thuật trang trí kiến trúc Champa.

3.3.4. Kết quả tổ chức

- Tăng cường kiến thức về lịch sử, văn hóa, nghệ thuật kiến trúc của dân tộc Chăm, giúp học sinh hiểu và yêu thích văn hóa đa dạng của Việt Nam.

- Phát triển kỹ năng tư duy, khả năng quan sát và cảm nhận, giúp học sinh hiểu rõ hơn về tác động của nghệ thuật đến cuộc sống và tâm hồn của con người.

- Tăng cường kỹ năng giao tiếp, phát triển tinh thần đoàn kết, sáng tạo và trách nhiệm trong công việc nhóm.

- Mở rộng tầm hiểu biết của học sinh về các công trình kiến trúc nổi tiếng của Việt Nam, đặc biệt là công trình kiến trúc của dân tộc Chăm.

- Giúp học sinh có những trải nghiệm mới mẻ, thú vị và độc đáo, giúp học sinh phát triển tâm hồn và sự tò mò, đam mê khám phá.

3.4. Tổng kết và đánh giá thực nghiệm

3.4.1. Tổng kết thực nghiệm

3.4.1.1. Kết quả thực nghiệm khối lớp 6 và 8

Qua việc áp dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào thực nghiệm vào các bài học MT ở khối lớp 6 và khối lớp 8 tại trường THCS Trần Quý Cáp, học viên đã thu được những kết quả khả quan và thông qua việc đối chứng kết quả trước và sau khi dạy học thực nghiệm, học viên cũng khẳng định được hiệu quả của việc áp dụng đề tài “Ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học Mĩ thuật, trường trung học cơ sở Trần Quý Cáp, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam”. Việc đánh giá hiệu quả dạy học không chỉ dựa trên những tiêu chí cơ bản theo đặc trưng bộ môn như đề tài, bố cục, màu sắc, chất liệu... mà còn trên cơ sở phát triển phẩm chất và năng lực cho học sinh. Đó là năng lực quan sát và nhận thức thẩm mĩ, sáng tạo và ứng dụng thẩm mĩ, phân tích và đánh giá thẩm mĩ cùng với năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác. Học sinh đã phát huy được vai trò là trung tâm trong các tiết học, phát huy được khả năng sáng tạo trong thực hành, hiểu biết thêm về vẻ đẹp của nghệ thuật tranh ghép trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn về đề tài, màu sắc cũng như chất liệu và kĩ thuật... biết vận dụng vào trong một số nội dung bài học và lan tỏa vẻ đẹp đó trong cuộc sống.

3.4.1.2. Kết quả thực nghiệm trải nghiệm sáng tạo

Việc tổ chức cho học sinh đi tham quan trải nghiệm và vẽ tranh tại thánh địa Mỹ Sơn có thể đem lại nhiều kết quả tích cực cho các em:

Trước tiên, việc tham quan thánh địa Mỹ Sơn giúp các em hiểu hơn về lịch sử và văn hóa của đất nước, đặc biệt là về những di sản văn hóa của dân tộc Chăm. Điều này giúp các em có cơ hội học hỏi, khám phá, tìm hiểu

tập, vật liệu theo sự phân công của nhóm.										
2. Tích cực tham gia các hoạt động học tập.	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ
3. Nghiêm túc đánh giá sản phẩm của nhóm mình và nhóm bạn.	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ

Nguồn: Tác giả (2023)

Căn cứ vào mục tiêu bài dạy, yêu cầu cần đạt về phẩm chất của bài dạy thực nghiệm: Áp dụng nghệ thuật trang trí tranh ghép mảnh Byzantine vào dạy học bài “*Trang trí quạt giấy*” cho học sinh 2 lớp 8/1 và 8/2. Học sinh cần đạt phẩm chất là trách nhiệm, chăm chỉ và trung thực nên học viên xây dựng các tiêu chí (Bảng 3.2) để các nhóm đánh giá, GV nhận xét, tổng kết. Kết quả như sau:

Bảng 3.2. Bảng so sánh kết quả đánh giá phẩm chất bài “Trang trí quạt giấy”

Tiêu chí	Lớp thực nghiệm 8/1					Lớp đối chứng 8/2				
	N1	N2	N3	N4	N5	N1	N2	N3	N4	N5
1. Chuẩn bị đồ dùng học tập, vật liệu theo sự phân công của nhóm.	Đ	CD	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	CD
2. Tích cực tham gia các hoạt động học tập.	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ
3. Nghiêm túc đánh giá sản phẩm của nhóm mình và nhóm bạn.	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ	Đ

Nguồn: Tác giả (2023)

Thông qua quan sát ghi chép lại và bảng kết quả đánh giá phẩm chất

giữa các lớp thực nghiệm và đối chứng, học viên thấy rằng khi vận dụng nghệ thuật tranh ghép mảnh Byzantine vào dạy học cùng với việc đổi mới phương pháp dạy học tích cực lấy HS làm trung tâm, GV là người định hướng đã thay đổi phẩm chất HS rõ rệt, trước hết là tinh thần trách nhiệm ở HS trong việc chuẩn bị bài học; tích cực tham gia các hoạt động học tập; nghiêm túc nhận xét, đánh giá sản phẩm học tập. Dù có những nhóm HS chưa chuẩn bị tốt cho bài học nhưng GV đã nhắc nhở và kêu gọi tinh thần chia sẻ của lớp, để làm được điều đó GV cần xác định rõ mục tiêu bài dạy rõ ràng, có sự phân công, dặn dò kĩ cho HS ở những tiết học trước với phương châm thái độ của GV với bài dạy tỉ lệ thuận với thái độ của HS với bài học.

3.4.2.2. Đánh giá năng lực chung

Để đánh giá năng lực chung (năng lực tự chủ và tự học; năng lực giao tiếp và hợp tác; năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo) học viên sử dụng phương pháp đánh giá qua sản phẩm học tập, bằng công cụ bảng kiểm sau:

Bảng 3.3. ĐÁNH GIÁ CÁC NHÓM THỰC HIỆN NHIỆM VỤ

Các tiêu chí	Có	Không
1. Nhận nhiệm vụ được GV giao: Mọi thành viên trong nhóm sẵn sàng nhận nhiệm vụ		
2. Tham gia xây dựng kế hoạch hoạt động của nhóm: Mọi thành viên trong nhóm biết bày tỏ ý kiến, tham gia xây dựng kế hoạch hoạt động của nhóm Mọi thành viên trong nhóm biết lắng nghe, tôn trọng, xem xét các ý kiến, quan điểm của nhau		
3. Thực hiện nhiệm vụ và hỗ trợ, giúp đỡ các thành viên khác: Mọi thành viên trong nhóm cố gắng, nỗ lực hoàn thành nhiệm vụ của bản thân. Các thành viên trong nhóm có sự hỗ trợ nhau để hoàn thành nhiệm vụ chung		

4. Tôn trọng quyết định chung: Mọi thành viên trong nhóm đều tôn trọng quyết định chung của cả nhóm		
5. Kết quả làm việc: Có đủ sản phẩm theo yêu cầu của GV		
6. Trách nhiệm với kết quả làm việc chung: Mọi thành viên có ý thức chịu trách nhiệm về sản phẩm chung của cả nhóm		

Nguồn: Tác giả (2023)

Thang đánh giá

- Mức A: Đạt 6 tiêu chí
- Mức B: Đạt 5 tiêu chí (trong đó phải đạt tiêu chí 2 và 3)
- Mức C: Đạt 4 tiêu chí (trong đó phải đạt tiêu chí 2 và 3)
- Mức D: Đạt 3 tiêu chí trở xuống

Kết quả học viên đã thống kê, so sánh sau thực nghiệm:

**Bảng 3.4. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực chung bài
“Trang phục trong lễ hội”**

(Học viên thống kê bảng kiểm các nhóm)

Lớp	Nhóm	Mức
Lớp thực nghiệm 6/1	1	B
	2	A
	3	B
	4	C
	5	B
Lớp đối chứng 6/2	1	B
	2	B
	3	A
	4	B
	5	B

Nguồn: Tác giả (2023)

**Bảng 3.5. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực chung bài
“Trang trí quạt giấy”**

(Học viên thống kê bảng kiểm các nhóm)

Lớp	Nhóm	Mức
Lớp thực nghiệm 8/1	1	B
	2	C
	3	B
	4	C
	5	B
Lớp đối chứng 8/2	1	B
	2	C
	3	A
	4	B
	5	B

Nguồn: Tác giả (2023)

Thông qua quan sát, ghi chép các sự kiện thường nhật và bảng kiểm “đánh giá các nhóm thực hiện nhiệm vụ” được so sánh giữa các lớp thực nghiệm và đối chứng, học viên thấy rằng dưới sự đôn đốc của giáo viên chủ nhiệm, dẫn dắt của GV ở tiết học trước, hình thức phương pháp tổ chức tiết học theo hướng phát triển năng lực, đặc điểm lứa tuổi của HS khối 8 các em dần ý thức, rèn luyện thói quen năng lực tự chủ và tự học ; năng lực giao tiếp và hợp tác; năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo. Dù vẫn còn một vài HS chưa chuẩn bị tốt cho bài học, chưa tập trung trong vài hoạt động nhưng khi đưa vào các hoạt động nhóm các em được sự nâng đỡ, chia sẻ của các HS khác nên dần ý thức và cởi mở hơn.

3.4.2.3. Đánh giá năng lực đặc thù

Nhằm đánh giá năng lực đặc thù môn Mỹ thuật (quan sát và nhận thức thẩm mỹ, sáng tạo và ứng dụng thẩm mỹ, phân tích và đánh giá thẩm mỹ) dựa trên nội dung và tiến trình bài dạy, học viên sử dụng phương pháp đánh giá qua sản phẩm học tập, bảng bảng câu hỏi và phiếu đánh giá theo các tiêu chí (Rubrics) sau:

Phiếu 1. BẢNG CÂU HỎI

Nội dung câu hỏi	Ghi chú
1. Hãy kể tên 1 số họa tiết được trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn?	
2. Nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn có đề tài gì nổi bật?	
3. Màu sắc của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn có gì đặc biệt?	
4. Em biết gì về yếu tố nét trong nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn	
5. Có thể áp dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào các bài vẽ trang trí như thế nào?	
6. Mô tả các bước thực hiện vẽ các họa tiết trang trí?	

Nguồn: Tác giả (2023)

Thang đánh giá

- Mức Đạt (Đ): Nhóm trả lời được 4 câu hỏi trở lên.
- Mức Chưa đạt (CĐ): Nhóm trả lời dưới 4 câu hỏi

Phiếu 2. PHIẾU TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ SẢN PHẨM (RUBRICS)

Tiêu chí	Mức độ			
	A	B	C	D

<p>1. Chuẩn bị, lựa chọn vật liệu, vẽ hình nội dung/ tạo dáng thời trang/vẽ hình (30đ)</p>	<p>Chuẩn bị và lựa chọn được nhiều vật liệu phong phú, hình đẹp có chính phụ rõ ràng/ tạo dáng thời trang đẹp/ vẽ hình có bố cục đẹp (30đ)</p>	<p>Chuẩn bị và lựa chọn được nhiều vật liệu, tạo dáng phù hợp / vẽ hình có bố chính, phụ (20đ)</p>	<p>Chuẩn bị và lựa chọn vật liệu chưa phong phú, vẽ hình có hình ảnh chính phụ / tạo dáng phù hợp / vẽ hình có bố chính, phụ (10đ)</p>	<p>Chuẩn bị và lựa chọn vật liệu ít, chưa phong phú, tạo dáng còn hạn chế / vẽ hình có bố cục chưa rõ chính, phụ (5đ)</p>
<p>2. Trang trí họa tiết thời trang / Trang trí quạt giấy (40đ)</p>	<p>Lựa chọn được màu sắc và họa tiết / hình ảnh, phối hợp được nhiều vật liệu để sản phẩm đẹp (40đ)</p>	<p>Lựa chọn được màu sắc và họa tiết / hình ảnh phù hợp với sản phẩm (30đ)</p>	<p>Lựa chọn được màu sắc và họa tiết / hình ảnh tương đối phù hợp với sản phẩm (20đ)</p>	<p>Chưa lựa chọn được màu sắc và họa tiết / hình ảnh phù hợp với sản phẩm (10đ)</p>
<p>3. Vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc</p>	<p>Bài thực hành có vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên</p>	<p>Bài thực hành có vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên</p>	<p>Bài thực hành có vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang trí trên</p>	<p>Bài thực hành chưa vận dụng yếu tố tạo hình của nghệ thuật trang</p>

Champa vào bài (20đ)	kiến trúc Champa cao (20đ)	kiến trúc Champa (15đ)	kiến trúc Champa nhưng còn hạn chế (10đ)	trí trên kiến trúc Champa (5đ)
4. Trình bày, giới thiệu sản phẩm (10đ)	Trình bày, giới thiệu sản phẩm mạch lạc, các thành viên bổ sung, hỗ trợ nhiệt tình (10đ)	Trình bày, giới thiệu sản phẩm mạch lạc, các thành viên chưa bổ sung, hỗ trợ (8đ)	Trình bày, giới thiệu sản phẩm chưa mạch lạc, các thành viên chưa bổ sung, hỗ trợ (10đ)	Chưa trình bày, giới thiệu sản phẩm (0đ)

Nguồn: Tác giả (2023)

Thang đánh giá

- Mức A: Từ 81 đến 100 điểm
- Mức B: Từ 71 đến 80 điểm
- Mức C: Từ 51 đến 70 điểm
- Mức D: 50 điểm trở xuống

Kết quả học viên đã tổng thống kê, so sánh sau thực nghiệm:

Bảng 3.6. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực đặc thù bài

“Trang phục trong lễ hội”

(Học viên thống kê bảng câu hỏi và Rubrics các nhóm)

Lớp	Nhóm	Kết quả Phiếu câu hỏi	Kết quả Rubrics
Lớp thực nghiệm 6/1	1	Đ	B

	2	Đ	A
	3	Đ	B
	4	Đ	A
	5	Đ	B
	Lớp đối chứng 6/2	1	Đ
2		Đ	B
3		Đ	A
4		Đ	B
5		Đ	B

Nguồn: Tác giả (2023)

**Bảng 3.7. Bảng so sánh kết quả đánh giá năng lực đặc thù bài
“Trang trí quạt giấy”**

(Học viên thống kê bảng câu hỏi và Rubrics các nhóm)

Lớp	Nhóm	Kết quả Phiếu câu hỏi	Kết quả Rubrics
Lớp thực nghiệm 8/1	1	Đ	A
	2	Đ	B
	3	Đ	B
	4	Đ	A
	5	Đ	B
Lớp đối chứng 8/2	1	Đ	B
	2	Đ	B
	3	Đ	B
	4	Đ	A
	5	Đ	A

Nguồn: Tác giả (2023)

Trong dạy học môn Mỹ thuật, sản phẩm là minh chứng rõ ràng nhất về năng lực cá nhân hoặc nhóm. Sản phẩm được tạo ra theo yêu cầu chứa đựng những yếu tố của năng lực cần đánh giá. Thông qua kết quả thống kê kết quả bảng câu hỏi và phiếu tiêu chí đánh giá sản phẩm của các nhóm và được so sánh giữa các lớp thực nghiệm và đối chứng đã thể hiện rằng hầu hết các HS đã nắm, hiểu được đặc điểm nghệ thuật trang trí trên kiến trúc thánh địa Mỹ Sơn và vận dụng vào thực hành các bài học hiệu quả, 100% các bài thực hành nhóm đều ở mức Đạt. Đây cũng là kết quả đem lại nguồn động lực giúp học viên phát triển nghiên cứu đề tài sâu rộng hơn nữa, tạo hiệu quả tích cực hơn trong việc giảng dạy môn Mỹ thuật.

Tiểu kết chương 3

Sau khi tiến hành ứng dụng và tổ chức thực nghiệm sư phạm vận dụng trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học môn Mĩ thuật tại trường THCS, chúng ta có thể đánh giá được hiệu quả và tính khả thi của việc ứng dụng này.

Về mặt hiệu quả, chương trình dạy học được thiết kế dựa trên việc áp dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa, mang lại nhiều lợi ích cho học sinh. Đây là một phương pháp học tập mới mẻ và thú vị, giúp học sinh phát triển tư duy sáng tạo, kỹ năng thẩm mỹ, kỹ năng vẽ, tạo hình, chọn màu sắc và sắp đặt vật liệu trang trí để tạo ra các tác phẩm nghệ thuật đẹp và độc đáo. Ngoài ra, việc áp dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa còn giúp học sinh hiểu rõ hơn về văn hóa và lịch sử đất nước, góp phần xây dựng tinh thần yêu nước, tình yêu văn hóa dân tộc trong lòng học sinh.

Về mặt tính khả thi, việc áp dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học môn Mĩ thuật tại trường THCS là hoàn toàn khả thi. Các công cụ, vật liệu trang trí dễ dàng mua được trên thị trường, đồng thời cũng không quá tốn kém. Các kỹ năng về trang trí và thiết kế cũng dễ dàng học hỏi và thực hành, không yêu cầu quá nhiều kinh nghiệm hay trình độ chuyên môn cao. Việc thực hiện chương trình này cũng không cần đầu tư quá nhiều thời gian và công sức, chỉ cần lên kế hoạch cụ thể, phân chia công việc đúng mức và có kế hoạch phát triển lâu dài thì chương trình này sẽ đem lại hiệu quả cao.

KẾT LUẬN

Trong luận văn này, học viên đã nghiên cứu ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học Mỹ thuật tại trường THCS. Học viên đã thực hiện tổng hợp các cơ sở lý luận về Mỹ thuật, kiến trúc và trang trí, và tiến hành phân tích và đánh giá các nét đặc trưng của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa. Học viên đã thực hiện thử nghiệm và đánh giá hiệu quả của phương pháp này trong việc giảng dạy môn Mỹ thuật tại trường THCS Trần Quý Cáp. Kết quả cho thấy học sinh đã có những bước tiến đáng kể trong việc hiểu sâu hơn về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa, khám phá và phát triển kỹ năng sáng tạo của mình.

1. Học tiết được trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn, tỉnh Quảng Nam được học viên đưa vào ứng dụng dạy học môn Mỹ thuật là làm sao giúp học sinh hiểu được cái hay, cái đẹp trong nghệ thuật trang trí và chủ động hơn trong tìm đến với môn nghệ thuật này.

2. Việc phát triển nghệ thuật trang trí họa tiết cổ của dân tộc Champa không chỉ là việc bảo tồn di tích lịch sử, mà còn là việc lưu giữ và truyền đạt những giá trị quý báu của nghệ thuật điêu khắc điêu luyện. Điều này cung cấp cơ hội cho các học viên học hỏi và ứng dụng những kỹ thuật và tạo hình đặc trưng của nghệ thuật Champa trong các bài học của họ.

Việc tiếp tục phát triển và truyền dạy nghệ thuật trang trí họa tiết cổ của Champa không chỉ giúp duy trì di sản văn hóa quý báu mà còn khuyến khích sự sáng tạo và phát triển của nghệ thuật trong tương lai. Nó cũng giúp thế hệ trẻ hiểu rõ hơn về lịch sử và văn hóa của dân tộc Champa và có cơ hội thể hiện sự đoàn kết và tình yêu đối với di sản văn hóa của họ. Để đạt được hiệu quả và chất lượng trong việc dạy và học về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại Thánh địa Mỹ Sơn, cần áp dụng các phương pháp đặc biệt. Phương pháp thực hành của học sinh là một khía cạnh quan trọng cần được khai thác một cách tối ưu. Người giảng dạy môn Mỹ thuật cần cung cấp kiến

thức và kỹ năng liên quan đến họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa tại Thánh địa Mỹ Sơn một cách chân thực và hấp dẫn. Bằng cách này, họ có thể giúp học viên phát triển khả năng vẽ và tạo ra những sản phẩm nghệ thuật đẹp, đồng thời bảo tồn giá trị nghệ thuật truyền thống của dân tộc Champa.

3. Học viên đã tiến hành khảo sát ý kiến của GV trong nhà trường và kết quả là đa số đồng tình với những nội dung đưa ra. Ngoài ra, việc ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học môn Mĩ thuật còn giúp cho học sinh phát triển khả năng tư duy sáng tạo và khả năng trình bày ý tưởng. Khi tham gia vào quá trình thiết kế và trang trí, học sinh sẽ được khuyến khích để tìm ra những ý tưởng mới và đưa chúng vào thực tế thông qua các bản vẽ, mô hình hay sản phẩm trang trí. Đây chính là một trong những kỹ năng rất quan trọng trong tương lai, đặc biệt là khi các công việc cần phải đóng góp ý tưởng và sáng tạo ngày càng được đánh giá cao. Trên cơ sở đó, có thể khẳng định rằng việc ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học môn Mĩ thuật tại trường THCS là một phương pháp hiệu quả và khả thi. Nó giúp cho học sinh hiểu hơn về nền văn hóa Champa, phát triển kỹ năng trang trí và tư duy sáng tạo, cải thiện khả năng trình bày ý tưởng và đồng thời giúp các em có niềm đam mê với môn học. Tuy nhiên, việc triển khai phương pháp này cần được thực hiện một cách hợp lý và đúng đắn, phù hợp với đặc thù và khả năng của từng trường và từng lớp học.

4. Sau khi triển khai chương 1, kết quả cho thấy rằng để hiểu được sự ứng dụng của nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa vào dạy học Mĩ thuật, cần có kiến thức cơ bản về lý luận và phương pháp dạy học Mĩ thuật. Nghiên cứu này đã trình bày những cơ sở lý luận và khái niệm cơ bản về Mĩ thuật, nghệ thuật trang trí, kiến trúc Champa và phương pháp dạy học Mĩ thuật. Những kiến thức này cung cấp nền tảng cho việc triển khai ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học

môn Mĩ thuật ở trường THCS Trần Quý Cáp.

5. Trong chương 2, kết quả cũng cho thấy rằng việc áp dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy học Mĩ thuật là một phương pháp hữu hiệu để giúp học sinh hiểu sâu hơn về các yếu tố Mĩ thuật như hình thức, màu sắc, sự cân bằng và tạo động lực cho học sinh phát triển khả năng sáng tạo. Chương này đã trình bày các phương pháp và kỹ thuật để ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy và học Mĩ thuật, qua đó giúp học sinh hiểu rõ hơn về lịch sử, văn hóa, các họa tiết tiêu biểu trong nghệ thuật trang trí trên kiến trúc của Champa tại thánh địa Mỹ Sơn và đồng thời rèn luyện khả năng tư duy sáng tạo của học sinh.

6. Đối với chương 3, kết quả cho thấy rằng sự tổ chức thực nghiệm đã giúp học sinh có được kinh nghiệm thực tiễn trong việc ứng dụng những kiến thức đã học vào thực tế bài học. Những bài học và kinh nghiệm thu được từ thực nghiệm này có thể giúp các giáo viên Mĩ thuật tại các trường học khác, triển khai dạy học Mĩ thuật một cách sáng tạo hơn và đa dạng hơn. Cũng như giúp học sinh biết cách vận dụng các yếu tố tạo hình vào nhiều bài học Mĩ thuật khác nhau, với nhiều hình thức, chất liệu, kỹ thuật khác nhau. Nghiên cứu này cũng đề xuất thêm các phương pháp và kỹ thuật hoạt động trải nghiệm, ngoại khóa mới cho học sinh để phát triển nhiều kỹ năng hơn trong hoạt động và học tập.

Tóm lại, luận văn đã chứng minh được rằng việc ứng dụng nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào dạy và học Mĩ thuật trong trường THCS là vô cùng cần thiết và đáng được phát triển. Hy vọng rằng kết quả nghiên cứu của học viên sẽ đóng góp một phần nhỏ vào việc nâng cao chất lượng giáo dục và giáo dục nghệ thuật ở Việt Nam và trên thế giới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục Đào tạo (2004), *Tâm lý học lứa tuổi và tâm lý học sư phạm*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
2. Bộ giáo dục và đào tạo (2015), *Tài liệu dạy học Mỹ thuật dành cho giáo viên trung học cơ sở*, Nxb Giáo dục Việt Nam
3. Nguyễn Du Chi (2002), *Hoa văn Việt Nam*, Nxb Mỹ thuật, Hà Nội.
4. Ngô Văn Doanh (1994), *Văn hóa Chăm pa*, Nxb Văn hóa thông tin, Hà Nội.
5. Ngô Văn Doanh (1995), *Tháp Cổ Chăm pa sự thật và huyền thoại*, Nxb văn hóa thông tin, Hà Nội.
6. Ngô Văn Doanh (2002), *Văn hóa cổ Chăm pa*, Nxb Văn hóa dân tộc.
7. Ngô Văn Doanh (2019), *Thánh địa Mỹ Sơn*, Nxb Trẻ, Hà Nội.
8. Ngô Văn Doanh (2019), *Tượng cổ Champa - Những phát hiện gần đây*, Nxb Văn hóa - Văn nghệ.
9. Nguyễn Thị Hiên (2005), *Giáo trình điêu khắc*, Nxb Đại học sư phạm, Hà Nội.
10. Nguyễn Thế Hùng, Nguyễn Thị Nhung (2007), *Giáo trình trang trí*, Nxb Văn hóa thông tin, Hà Nội.
11. Nguyễn Văn Huy (Chủ biên) (1997), *Bức tranh văn hóa các dân tộc Việt Nam*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
12. Nguyễn Văn Kự (2019), *Di sản văn hóa Chăm*, Nxb Thế giới, Hà Nội.
13. Đinh Gia Lê, Vương Trọng Đức, Phạm Minh Phong, Phạm Duy Anh (2017), *Giáo dục mỹ thuật phổ thông giai đoạn giáo dục cơ bản*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
14. Đàm Luyện - Bạch Ngọc Diệp - Nguyễn Quốc Toàn (2005), *Một số vấn đề đổi mới phương pháp dạy học môn Mỹ thuật THCS*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
15. Nguyễn Thị Nga (2018), *Ứng dụng họa tiết trang trí của điêu khắc Chăm trong dạy học môn trang trí ngành sư phạm Mỹ thuật trường Đại học Quảng Nam, Luận văn thạc sĩ LL & PPDH Bộ môn Mỹ thuật, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW.*
16. Đặng Thị Bích Ngân (2012), *Từ điển Mỹ thuật phổ thông*, Nxb Mỹ thuật,

Hà Nội.

17. Nhiều tác giả (2006) *Hoa sen trong Mỹ thuật Lý-Trần, Lưu giữ hương sắc trong tâm thức dân tộc*, Kỷ yếu hội thảo khoa học Trường ĐH Sư phạm Nghệ Thuật Trung ương, Hà Nội.
18. Cao Xuân Phổ, Nguyễn Văn Kỵ, Phạm Ngọc Long (1988), *Điều khắc Chăm*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
19. Lê Đình Phụng (2004), *Kiến trúc điêu khắc ở Mỹ Sơn, Di sản văn hóa thế giới*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
20. Thích Chân Quang (2004), *Ý nghĩa của hoa sen*, Nxb Tôn giáo, Hà Nội.
21. Lê Phục Quốc (2010), *Bách khoa thư Kiến trúc, Hội họa, Điêu khắc, Đồ họa, Nghệ thuật trang trí*, Nxb Xây dựng, Hà Nội.
22. Tạ Phương Thảo (2004), *Giáo trình trang trí*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
23. Trần Ngọc Thêm (2007), *Tìm hiểu bản sắc văn hóa Việt Nam*, Nxb Tổng hợp, TP Hồ Chí Minh.
24. Lưu Trần Tiêu - Ngô Văn Doanh-Nguyễn Quốc Hùng (2000), *Giữ gìn những kiệt tác kiến trúc trong nền văn hóa Chăm*, Nxb Văn hóa dân tộc, Hà Nội.
25. Chu Quang Trứ (2002), *Mỹ thuật Lý - Trần - Mỹ thuật Phật giáo*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
26. Nguyễn Quốc Toàn, Triệu Khắc Lễ, Nguyễn Lăng Bình (1998), *Mỹ thuật và phương pháp dạy học (Tập 2,3)*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
27. Nguyễn Quốc Toàn (1998), *Phương pháp giảng dạy Mỹ thuật*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
28. Phạm Ngọc Tới (2007), *Giáo trình trang trí tập 2*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
29. Nguyễn Thu Tuấn (2015), *Phương pháp nghiên cứu khoa học giáo dục Mỹ thuật*, Nxb Đại học sư phạm, Hà Nội.
30. Nguyễn Thu Tuấn (2013) với nghiên cứu *Dạy học Mỹ thuật ở trường Trung học cơ sở dựa vào phương tiện đa chức năng nhằm phát huy tính sáng tạo của trẻ em*.

31. Nguyễn Văn Ty (1983), *Bước đầu học vẽ*, Nxb Văn hóa, Hà Nội.
32. Trần Quốc Vượng (1998), *Cơ sở văn hóa Việt Nam*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
33. My Son-The World Heritaye (2001), *Tạp chí văn hóa nghệ thuật*.
34. A. Cabaton (1905), *Les Chams de L'Indochine*, Nxb Revue Coloniale.
35. H. Parmentier (1904), *Le Cirque de Mĩ Sơn*, Hà Nội.
36. Lê Chính, *Sự du nhập, phát triển và suy vong của Phật giáo Chăm pa*
<http://vntime.com.vn>
37. Hoàng Sơn, Huy Đạt, *Những người đánh thức Mỹ Sơn: Khám phá thánh địa trong rừng thẳm*
<https://thanhvien.vn/nhung-nguoi-danh-thuc-my-son-kham-pha-thanh-dia-trong-rung-tham-post701345.html>
38. Hồ Xuân Tịnh, *Rắn trong nghệ thuật điêu khắc Chăm*
39. Hồ Tấn Tuấn, *Những họa tiết hoa văn trong điêu khắc Chăm*
<https://chammuseum.vn/view.aspx?ID=441>
40. Lê Thành Vinh, *Nghiên cứu thực nghiệm về vật liệu và kỹ thuật xây dựng của kiến trúc Chăm tại khu di tích Mỹ Sơn*
https://www.vista.gov.vn/index.php?language=vi&com=search&q=15043&search_checkss=
41. Nguyễn Thanh Quang, *Phật giáo trong điêu khắc Chăm pa Bình Định*
<http://www.baobinhdinh.com.vn>
42. Nam Nguyễn, *Mê mẩn trước vẻ đẹp huyền bí của Thánh địa Mỹ Sơn*
<https://toquoc.vn/me-man-truoc-ve-dep-huyen-bi-cua-thanh-dia-my-son-20191230085306343.htm>
43. Đặng Anh Tuấn, *Điêu khắc cổ*
<https://www.vietnammonpaysnatal.fr/champa-sculpture-second-part-ud-dieu-khac-co/>
44. Trung tâm xúc tiến du lịch Đà Nẵng, *Đảng sinh thân Brahma*
<https://danangfantasticity.com/bao-tang-dieu-khac-cham-da-nang/ud/dan--sinh-than-brahma.html>

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

HÀ THỊ ÁNH

**ỨNG DỤNG NGHỆ THUẬT TRANG TRÍ
TRÊN KIẾN TRÚC CHAMPA TẠI THÁNH ĐẠI MỸ SƠN
VÀO DẠY MĨ THUẬT
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRẦN QUÝ CÁP,
ĐIỆN BÀN, QUẢNG NAM**

PHỤ LỤC LUẬN VĂN THẠC SĨ

Hà Nội, 2023

PHỤ LỤC

Phụ lục 1: PHÂN BỐ MẠCH NỘI DUNG GIÁO DỤC THEO CHƯƠNG TRÌNH MÔN MĨ THUẬT TRONG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018.....	100
Phụ lục 2: DANH SÁCH HỌC SINH THAM GIA THỰC NGHIỆM	103
Phụ lục 3: MỘT SỐ HÌNH ẢNH.....	110
Phụ lục 4: PHÂN PHỐI CHƯƠNG TRÌNH DẠY HỌC	123
Phụ lục 5: GIÁO ÁN THỰC NGHIỆM.....	126
Phụ lục 6: MỘT SỐ HÌNH ẢNH TRONG QUÁ TRÌNH THỰC NGHIỆM.	141

khâu, điện ảnh												
Thiết kế mỹ thuật đa phương tiện										×	×	×
Kiến trúc										×	×	×

Nguyên: Tác giả (2023)

Kí hiệu “x”: nội dung giáo dục độc lập.

Kí hiệu “+”: nội dung giáo dục được lồng ghép trong thực hành, thảo luận
mỹ thuật.

Phụ lục 2
DANH SÁCH HỌC SINH THAM GIA THỰC NGHIỆM

Danh sách học sinh lớp 6/1

STT	Lớp học	Mã số học sinh	Họ và tên	Ngày sinh	Giới tính
1	6/1	2201811664	Lê Đức Bảo An	23/09/2011	Nam
2	6/1	2201811665	Hoàng Tiến Tuấn Anh	05/11/2011	Nam
3	6/1	2201811667	Nguyễn Phú Thanh Bình	16/03/2011	Nam
4	6/1	2201811670	Lê Thị Mỹ Duyên	26/07/2011	Nữ
5	6/1	2201811669	Nguyễn Trương Thùy Dương	30/04/2011	Nữ
6	6/1	2201811668	Nguyễn Việt Định	28/08/2011	Nam
7	6/1	2201811671	Khúc Thanh Hải	15/05/2011	Nam
8	6/1	2201811672	Trần Lê Bảo Hạnh	23/01/2011	Nữ
9	6/1	2201811673	Nguyễn Lê Hoàng Huy	06/06/2011	Nam
10	6/1	2201811674	Trần Minh Huy	10/06/2011	Nam
11	6/1	2201811675	Nguyễn Thị Thu Huyền	02/02/2011	Nữ
12	6/1	2201811676	Nguyễn Lê Đăng Khoa	01/08/2011	Nam
13	6/1	2201811677	Nguyễn Văn Đăng Khoa	15/07/2011	Nam
14	6/1	2201811678	Trần Văn Khoa	29/03/2011	Nam
15	6/1	2201811679	Nguyễn Văn Tuấn Kiệt	25/10/2011	Nam
16	6/1	2201811680	Đinh Diễm Kiều	21/05/2011	Nữ
17	6/1	2201811681	Mai Thị Thùy Linh	19/02/2011	Nữ
18	6/1	2201811682	Nguyễn Hoàng Linh	27/07/2011	Nữ
19	6/1	2201812158	Nguyễn Hoàng Ngọc Linh	19/05/2011	Nữ
20	6/1	2201811683	Nguyễn Thị Thùy Linh	03/05/2011	Nữ
21	6/1	2201811684	Trần Công Bảo Lộc	05/01/2011	Nam
22	6/1	2201811685	Lê Thị Khánh Ngân	11/03/2011	Nữ

23	6/1	2201811686	Lê Bảo Ngọc	09/02/2011	Nữ
24	6/1	2201811687	Trương Thị Bích Ngọc	20/11/2011	Nữ
25	6/1	2201811688	Đinh Công Nguyên	26/11/2011	Nam
26	6/1	2201811689	Nguyễn Việt Thiện Nhân	05/11/2011	Nam
27	6/1	2201811690	Lê Tấn Nhật	12/04/2011	Nam
28	6/1	2201811691	Trần Xuân Nhi	28/05/2011	Nữ
29	6/1	2201811692	Nguyễn Ngọc Bảo Như	17/06/2011	Nữ
30	6/1	2201811693	Trần Ngọc Quỳnh Như	16/05/2011	Nữ
31	6/1	2201811694	Nguyễn Văn Hoàng Phúc	02/01/2011	Nam
32	6/1	2201811695	Nguyễn Ngọc Tiên Sơn	19/09/2011	Nam
33	6/1	2201811696	Hồ Thị Minh Thanh	27/06/2011	Nữ
34	6/1	2201811697	Đinh Công Thành	09/05/2011	Nam
35	6/1	2201811698	Phạm Trần Phương Thảo	14/08/2011	Nữ
36	6/1	2201811699	Trương Thị Thanh Thảo	06/05/2011	Nữ
37	6/1	2201811700	Võ Nguyễn Ngọc Thảo	12/03/2011	Nữ
38	6/1	2201811701	Nguyễn Thanh Thịnh	25/03/2011	Nữ
39	6/1	2201811702	Nguyễn Quỳnh Trang	30/06/2011	Nữ
40	6/1	2201811703	Nguyễn Thị Phương Trang	07/04/2011	Nữ
41	6/1	2201811704	Nguyễn Duy Tường	18/07/2011	Nam
42	6/1	2201811705	Nguyễn Phạm Tường Vy	20/09/2011	Nữ
43	6/1	2201811706	Nguyễn Thị Kiều Vy	31/08/2011	Nữ

Danh sách học sinh lớp 6/2

STT	Lớp	Mã số học sinh	Họ và tên	Ngày sinh	Giới tính
1	6/2	2201811899	Lê Quỳnh Anh	23/01/2011	Nữ
2	6/2	2201811900	Nguyễn Văn Tuấn Anh	05/06/2011	Nam
3	6/2	2201811901	Nguyễn Đức Chính	12/02/2011	Nam

4	6/2	2201811902	Trương Ánh Dương	03/02/2011	Nữ
5	6/2	2201811904	Hồ Nguyễn Bảo Hân	04/09/2011	Nữ
6	6/2	2201811905	Trần Thanh Hiệp	03/05/2011	Nam
7	6/2	2201811906	Nguyễn Đình Hiếu	18/04/2011	Nam
8	6/2	2201811907	Nguyễn Văn Huy Hoàng	14/04/2011	Nam
9	6/2	2201811908	Nguyễn Việt Hoàng	20/08/2011	Nam
10	6/2	2201811909	Nguyễn Văn Minh Huy	10/09/2010	Nam
11	6/2	2201811910	Trần Công Duy Khang	13/12/2011	Nam
12	6/2	2201811911	Trần Gia Linh	24/05/2011	Nữ
13	6/2	2201811912	Trần Thị Bảo Linh	18/02/2011	Nữ
14	6/2	2201811914	Hà Phước Luân	22/09/2011	Nam
15	6/2	2201811915	Hồ Nguyễn Kha Ly	10/04/2011	Nữ
16	6/2	2201811916	Trần Thế Nam	26/01/2011	Nam
17	6/2	2201811917	Nguyễn Thị Khánh Ngân	19/06/2011	Nữ
18	6/2	2201811918	Phạm Nguyễn Kiều Ngân	20/05/2011	Nữ
19	6/2	2201811919	Nguyễn Thiện Nhân	05/11/2011	Nam
20	6/2	2201811920	Đoàn Thị Ngọc Nhi	15/03/2011	Nữ
21	6/2	2201811921	Trần Hoài Pháp	09/01/2011	Nam
22	6/2	2201811922	Nguyễn Bảo Phương	20/06/2011	Nữ
23	6/2	2201811923	Nguyễn Phạm Ngọc Phương	06/06/2011	Nữ
24	6/2	2201811903	Nguyễn Thị Mỹ Phương	14/01/2011	Nữ
25	6/2	2201811924	Trần Minh Quân	10/05/2011	Nam
26	6/2	2201811925	Trần Như Quỳnh	12/06/2011	Nữ
27	6/2	2201811926	Mai Đức Sang	25/02/2011	Nam
28	6/2	2201811927	Trần Công Thái Sơn	25/10/2011	Nam
29	6/2	2201811928	Phạm Võ Minh Tâm	17/07/2011	Nam
30	6/2	2201811929	Trần Công Thiện	01/01/2011	Nam

31	6/2	2201811931	Trần Hữu Thuận	17/04/2011	Nam
32	6/2	2201811932	Trịnh Thị Thủy	13/12/2010	Nữ
33	6/2	2201811930	Phạm Thị Minh Thư	08/11/2011	Nữ
34	6/2	2201811934	Lê Thị Thu Trang	14/11/2011	Nữ
35	6/2	2201811933	Nguyễn Trần Bảo Trâm	08/10/2011	Nữ
36	6/2	2201811935	Phan Khắc Minh Trung	31/08/2011	Nam
37	6/2	2201811936	Hồ Quang Anh Tuấn	03/02/2011	Nam
38	6/2	2201811937	Lê Văn Anh Tuấn	15/09/2011	Nam
39	6/2	2201811938	Nguyễn Hữu Anh Tuấn	03/12/2011	Nam
40	6/2	2201811939	Trương Thị Thanh Uyên	29/01/2011	Nữ
41	6/2	2201811940	Nguyễn Thị Tường Vy	06/09/2011	Nữ
42	6/2	2201811941	Hồ Trịnh Như Ý	12/10/2011	Nữ
43	6/2	2201811942	Trần Thị Như Ý	16/12/2011	Nữ

Danh sách học sinh lớp 8/1

STT	Lớp	Mã số học sinh	Họ và tên	Ngày sinh	Giới tính
1	8/1	2004368462	Nguyễn Trần Vân Anh	02/01/2009	Nữ
2	8/1	2004368463	Nguyễn Thanh Bảo	30/09/2009	Nam
3	8/1	2004368465	Trần Đức Dương	17/01/2009	Nam
4	8/1	2004368464	Lê Ngọc Hoàng Đạt	11/03/2009	Nam
5	8/1	2004368466	Võ Chí Hải	11/02/2009	Nam
6	8/1	2004368467	Đào Thị Hiền	08/03/2009	Nữ
7	8/1	2004368468	Nguyễn Thị Minh Hiền	28/11/2009	Nữ
8	8/1	2004368469	Trần Văn Hiếu	03/03/2009	Nam
9	8/1	2004368470	Lê Việt Hoàng	21/12/2009	Nam
10	8/1	2004368471	Ngô Công Huy Hoàng	30/07/2009	Nam
11	8/1	2004368472	Thái Nhật Hoàng	09/12/2009	Nam

12	8/1	2004368473	Nguyễn Văn Mạnh Hưng	04/06/2009	Nam
13	8/1	2004368474	Lê Việt Lanh	29/03/2009	Nam
14	8/1	2004368475	Hứa Khánh Minh	28/08/2009	Nam
15	8/1	2004368522	Lê Việt Minh	27/11/2009	Nam
16	8/1	2004368476	Nguyễn Trần Bình Minh	08/08/2009	Nữ
17	8/1	2004368477	Huỳnh Bảo Nghi	22/09/2009	Nữ
18	8/1	2004368478	Trần Thị Bảo Ngọc	16/12/2009	Nữ
19	8/1	2004368479	Trần Vũ Thảo Nguyên	17/04/2009	Nữ
20	8/1	2004368480	Từ Ngọc Nguyên	21/03/2009	Nam
21	8/1	2004368482	Nguyễn Thị Quỳnh Như	01/09/2009	Nữ
22	8/1	2004368483	Võ Tấn Minh Quý	11/03/2009	Nam
23	8/1	2101994511	Mai Phạm Phú Tài	26/11/2009	Nam
24	8/1	2101994041	Lê Ngô Thành Tâm	08/08/2009	Nam
25	8/1	2004368485	Nguyễn Lê Hoàng Thiện	10/09/2009	Nam
26	8/1	2004368486	Nguyễn Minh Thư	11/01/2009	Nữ
27	8/1	2004368487	Nguyễn Thị Anh Thư	02/06/2009	Nữ
28	8/1	2004368488	Lê Ngọc Bảo Tiên	21/04/2009	Nữ
29	8/1	2004368490	Nguyễn Văn Tới	03/01/2009	Nam
30	8/1	2004368491	Lê Thị Tuệ Trí	04/01/2009	Nữ
31	8/1	2004368492	Nguyễn Văn Mạnh Trung	03/09/2009	Nam
32	8/1	2004368493	Lê Cao Minh Tú	23/11/2009	Nữ
33	8/1	2004368494	Mai Ngọc Hoàng Tuấn	01/06/2009	Nam
34	8/1	2004368495	Nguyễn Thân Thanh Tuyền	16/10/2009	Nữ
35	8/1	2004368496	Nguyễn Việt Yên Vi	15/10/2009	Nữ
36	8/1	2004368497	Lê Đăng Vũ	18/11/2009	Nam
37	8/1	2004368498	Mai Khánh Vy	15/05/2009	Nữ
38	8/1	2004368499	Nguyễn Thị Kim Yến	24/08/2009	Nữ

Danh sách học sinh lớp 8/2

STT	Lớp	Mã số học sinh	Họ và tên	Ngày sinh	Giới tính
1	8/2	2004368504	Nguyễn Văn Trường An	11/01/2009	Nam
2	8/2	2004368505	Nguyễn Văn Anh	05/10/2009	Nam
3	8/2	2004368506	Võ Thị Lê Anh	24/08/2009	Nữ
4	8/2	2101994128	Vũ Thiên Ân	14/11/2009	Nam
5	8/2	2004368507	Lê Duy Gia Bảo	19/09/2009	Nam
6	8/2	2004368508	Cao Nữ Hoàng Châu	22/01/2009	Nữ
7	8/2	2004368509	Nguyễn Văn Châu	16/01/2009	Nam
8	8/2	2004368510	Nguyễn Đình Chiêu	15/07/2009	Nam
9	8/2	2004368511	Hồ Văn Duy	01/01/2009	Nam
10	8/2	2004368512	Hồ Vũ Duy	15/03/2009	Nam
11	8/2	2004368513	Lê Minh Hiếu	31/08/2009	Nam
12	8/2	2004368514	Lê Nguyễn Hoàng	07/07/2009	Nam
13	8/2	2004368515	Lê Thị Ánh Hồng	01/09/2009	Nữ
14	8/2	2004368516	Hồ Văn Hùng	03/02/2009	Nam
15	8/2	2004368517	Thân Đức Huy	06/03/2009	Nam
16	8/2	2004368518	Nguyễn Văn Khải	26/09/2009	Nam
17	8/2	2004368519	Mai Lê Tuấn Kiệt	07/01/2009	Nam
18	8/2	2004368520	Đào Duy Mạnh	18/08/2009	Nam
19	8/2	2004368521	Lê Quý Minh	04/07/2009	Nam
20	8/2	2004368523	Trà Thị Minh Ngân	19/09/2009	Nữ
21	8/2	2004368524	Nguyễn Trương Bảo Ngọc	18/01/2009	Nữ
22	8/2	2004368525	Nguyễn Ngọc Thảo Nguyễn	20/02/2009	Nữ
23	8/2	2004368526	Lê Thị Yến Nhi	19/11/2009	Nữ

24	8/2	2101994504	Nguyễn Thị Yến Nhi	02/11/2009	Nữ
25	8/2	2004368527	Nguyễn Thị Huỳnh Như	14/09/2009	Nữ
26	8/2	2004368529	Hà Ngọc Phương	02/09/2009	Nam
27	8/2	2004368530	Nguyễn Việt Thành	11/05/2009	Nam
28	8/2	2004368531	Đào Thị Thu Thảo	20/09/2009	Nữ
29	8/2	2004368532	Nguyễn Thị Phương Thảo	05/09/2009	Nữ
30	8/2	2004368534	Nguyễn Thị Thương Thủy	17/03/2009	Nữ
31	8/2	2004368533	Đào Thị Hoài Thương	21/12/2009	Nữ
32	8/2	2004368535	Hồ Nguyễn Bảo Thy	05/06/2009	Nữ
33	8/2	2004368536	Nguyễn Đình Duy Toàn	25/06/2009	Nam
34	8/2	2004368537	Phạm Lê Thị Trâm	12/09/2009	Nữ
35	8/2	2004368538	Đào Văn Hồ Trinh	03/10/2009	Nam
36	8/2	2004368539	Đoàn Lê Thanh Trúc	02/03/2009	Nữ
37	8/2	2004368540	Nguyễn Thị Mỹ Trúc	06/01/2009	Nữ
38	8/2	2004368541	Nguyễn Văn Trung	26/06/2009	Nam
39	8/2	2004368542	Hồ Thanh Việt	07/12/2009	Nam

Nguồn: Tác giả (2023)

Phụ lục 3
MỘT SỐ HÌNH ẢNH

1. Một số hình ảnh về thánh địa Mỹ Sơn



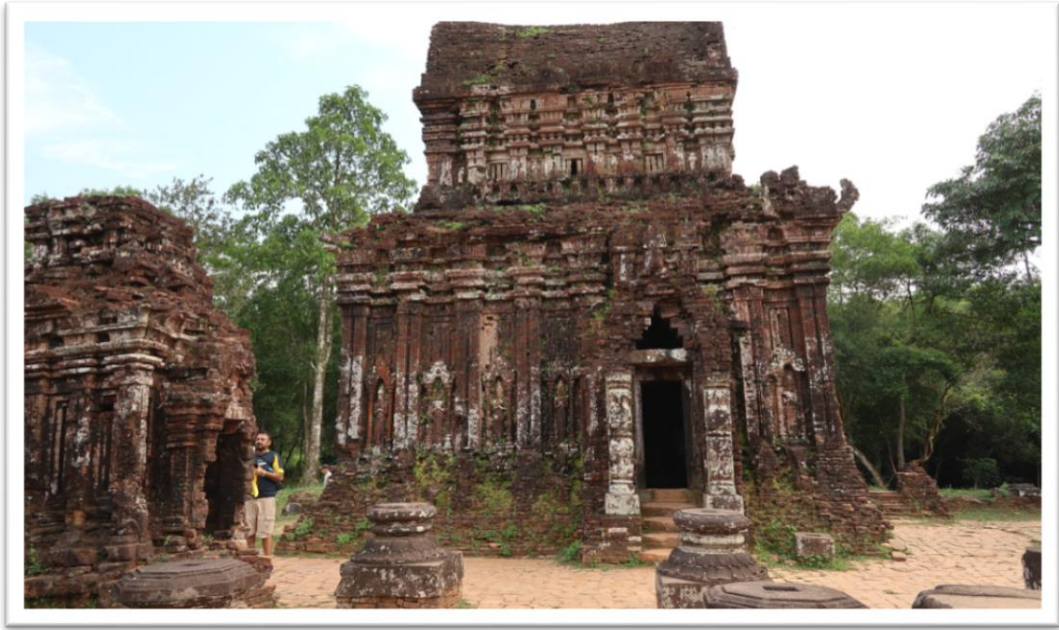
Hình 1.1 Thánh địa Mỹ Sơn chụp từ trên cao

Nguồn: [40]



Hình 1.2 Một góc Mỹ Sơn

Nguồn: [40]



Hình 1.3 Tháp A1
Nguồn: Tác giả (2022)



Hình 1.4 Sân trước Tháp A1
Nguồn: Tác giả (2022)



Hình 1.5 Tháp B1
Nguồn: Tác giả (2022)



Hình 1.6 Một góc của Mỹ Sơn
Nguồn: Tác giả (2022)

2/ Một số hình ảnh về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc



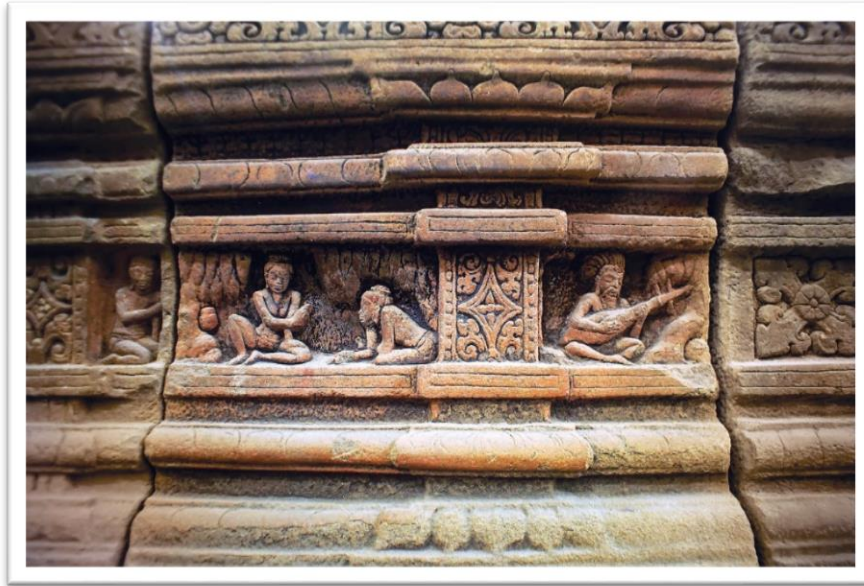
Hình 1.7 Họa tiết hoa dây

Nguồn: Tác giả (2022)



Hình 1.8 Trang trí trên thân Tháp

Nguồn: Tác giả (2022)



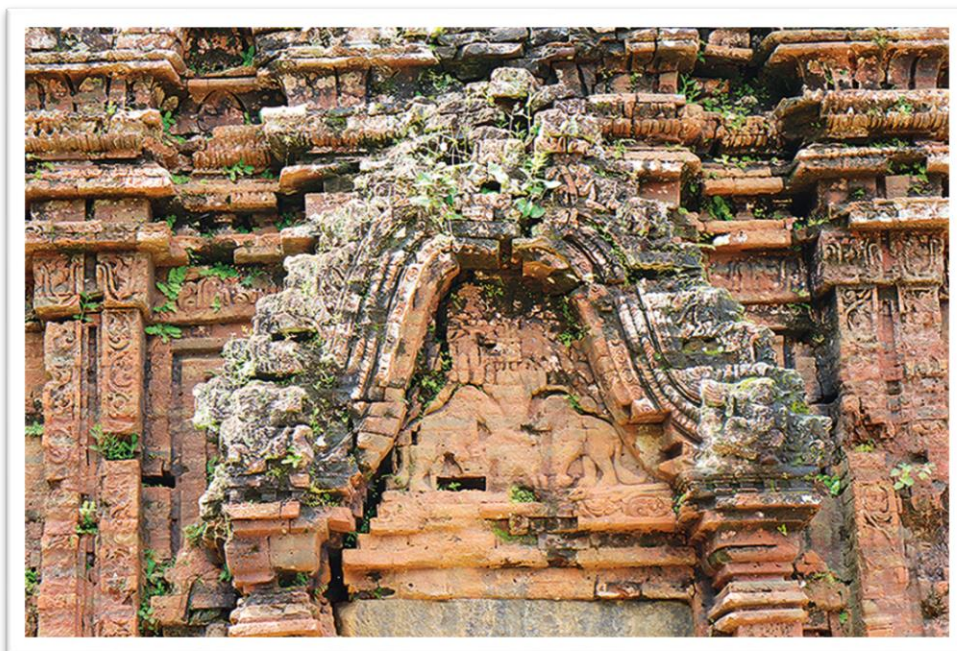
Hình 1.9 Chi tiết điêu khắc trên đài thờ Mỹ Sơn E1

Nguồn: [40]



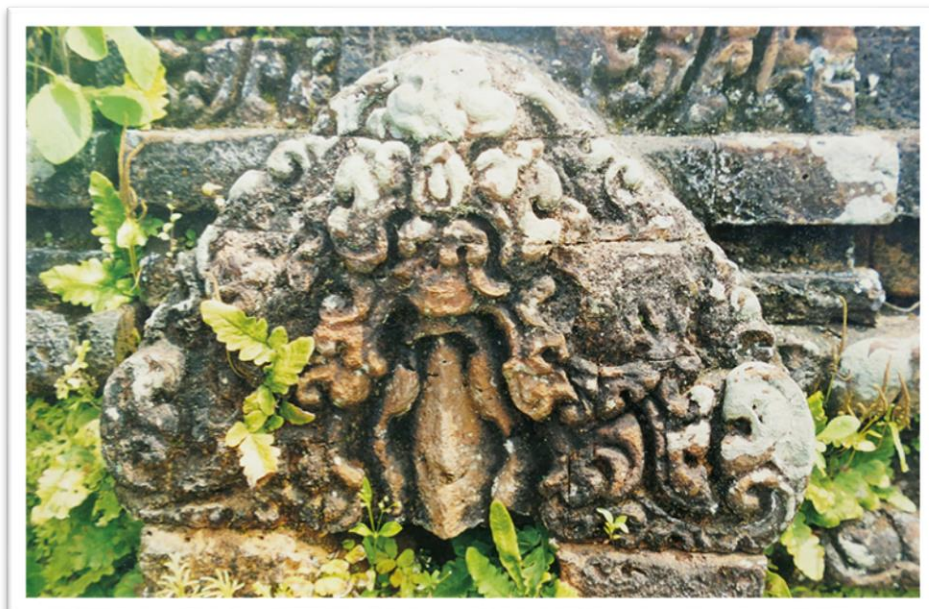
Hình 1.10 Họa tiết trang trí trên thân tháp Mỹ Sơn

Nguồn: [40]



Hình 1.11 Vòm cuốn Mỹ Sơn B5

Nguồn: [40]



Hình 1.12 Vòm cuốn tháp Mỹ Sơn B4

Nguồn: [40]



Hình 1.13 Nghệ thuật trang trí trụ cửa Mỹ Sơn E1

Nguồn: [40]



Hình 1.14 Nghệ thuật trang trí trên kiến trúc tại Mỹ Sơn

Nguồn: [40]



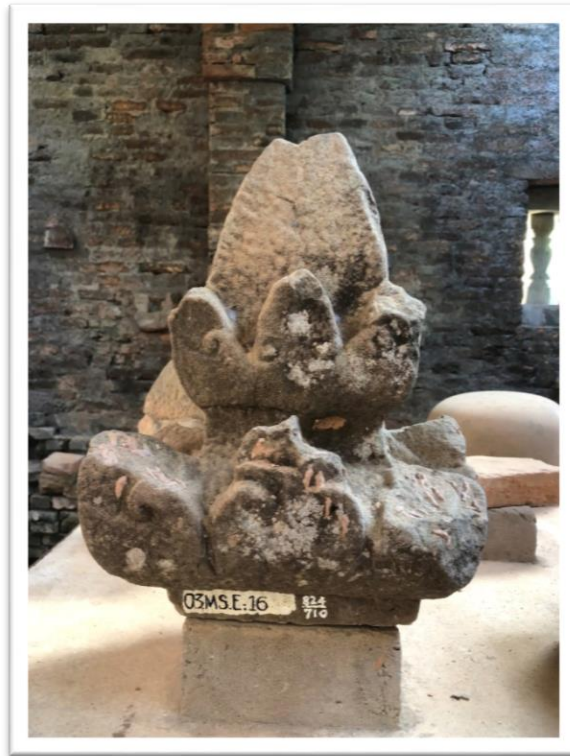
Hình 1.15 Đấng sinh thần Brahma

Nguồn: [41]



Hình 1.16 Một số bệ thờ còn sót tại Mỹ Sơn

Nguồn: [40]



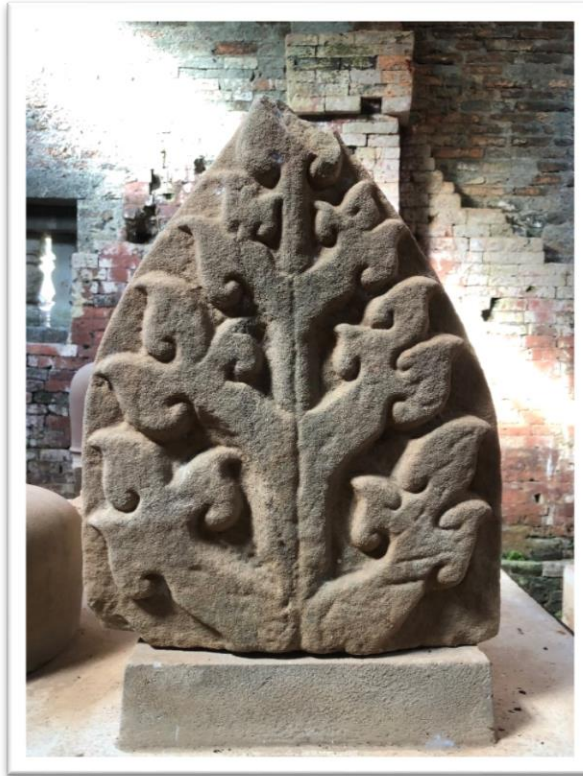
Hình 1.17 Trang trí trên đá

Nguồn: Tác giả (2022)



Hình 1.18 Họa tiết trang trí trên đá

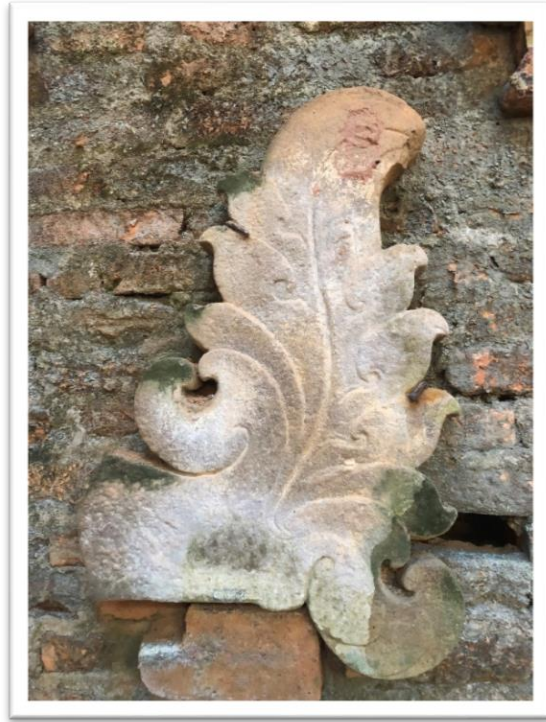
Nguồn: Tác giả (2022)



Hình 1.19 Họa tiết ngọn lửa
Nguồn: Tác giả (2022)

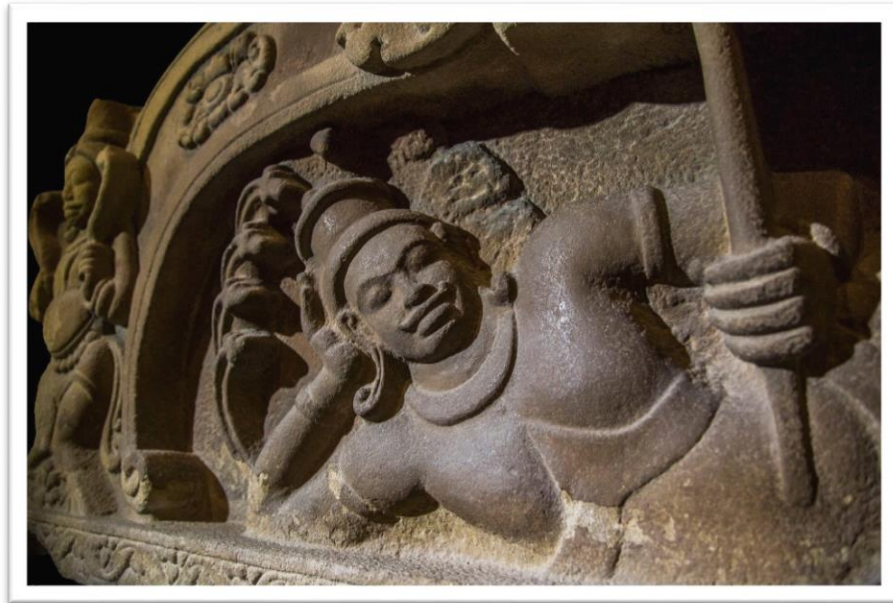


Hình 1.20 Cánh hoa cúc
Nguồn: Tác giả (2022)



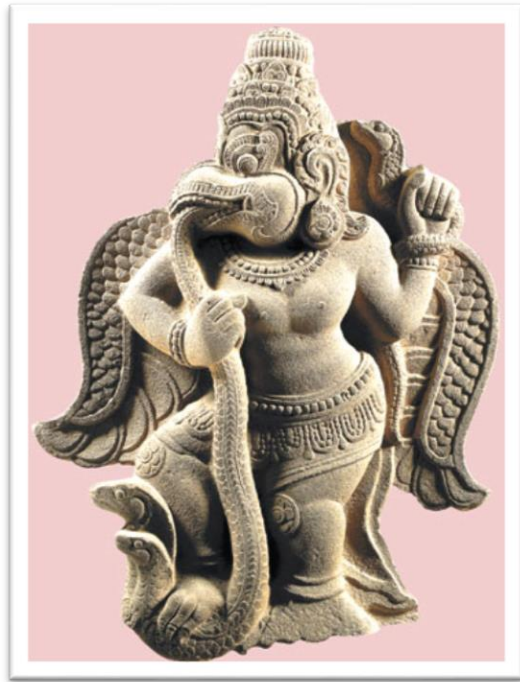
Hình 1.21 Lá nhĩ

Nguồn: Tác giả (2022)



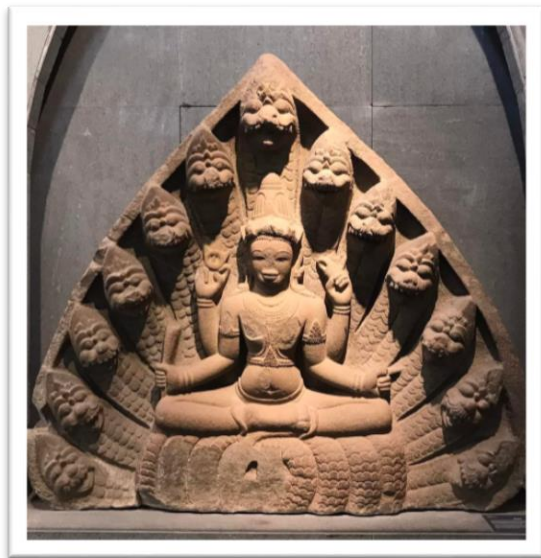
Hình 1.22 Trang trí trên đài thờ E1

Nguồn: [41]



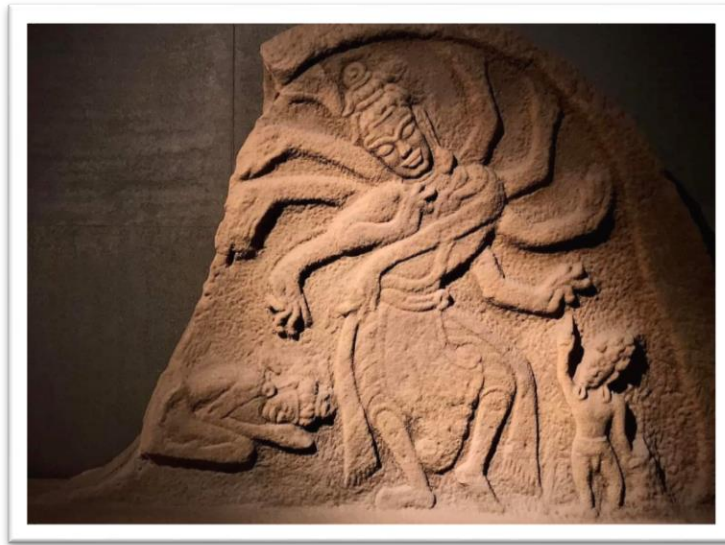
Hình 1.23 Phù điêu thần Vishnu và rắn Naga

Nguồn: [41]



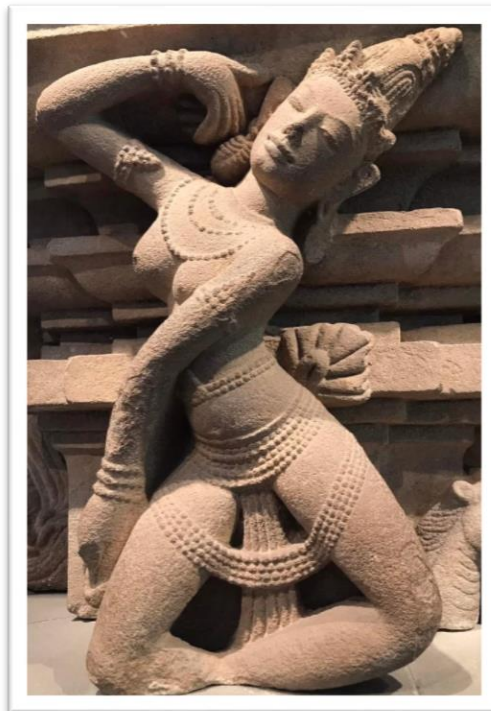
Hình 1.24 Phù điêu thần Vishnu

Nguồn: [43]



Hình 1.25 Phù điêu thần Shiva

Nguồn: [43]



Hình 1.26 Vũ nữ Apsara

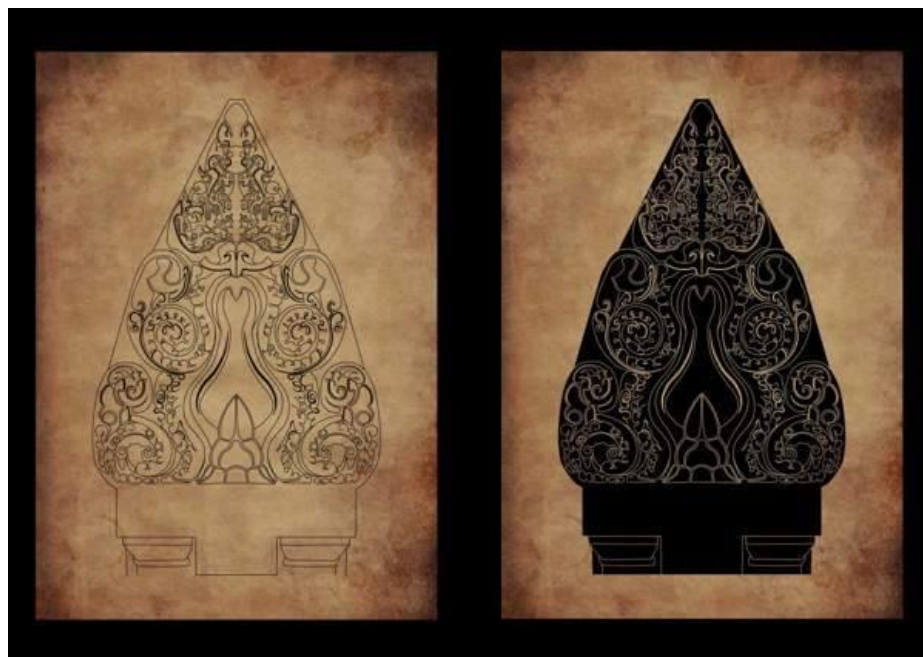
Nguồn: [42]

3/ Một số hình ảnh về họa tiết trang trí trên kiến trúc



Hình 2.1 Họa tiết được chép lại

Nguồn: [39]



Hình 2.2 Nhóm họa tiết được chép lại

Nguồn: [39]



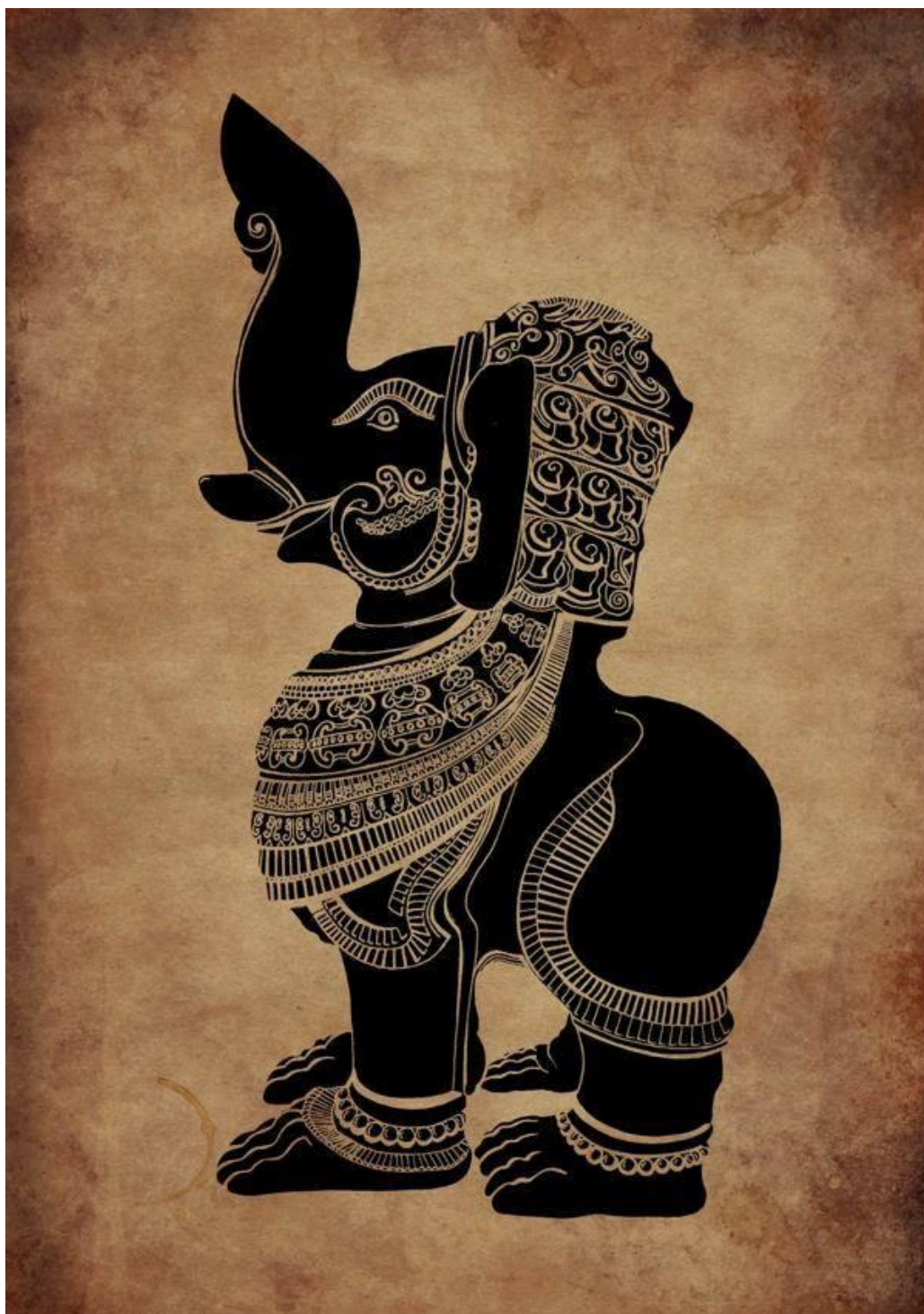
Hình 2.3 Hoa văn Chim thần Garuda

Nguồn: [39]



Hình 2.4 Nhóm họa tiết trên bia đá

Nguồn: [39]



Hình 2.5 Mô phỏng Gajasimha

Nguồn: [39]

Phụ lục 4
KẾ HOẠCH GIÁO DỤC CỦA GIÁO VIÊN
MÔN HỌC/HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC MĨ THUẬT, LỚP 6
 (Năm học 2022-2023)

HỌC KÌ I				
TUẦN	CHỦ ĐỀ	NỘI DUNG DẠY HỌC	SỐ TIẾT	GHI CHÚ
1 - 2	BIỂU CẢM CỦA SẮC MÀU	Bài 1: Tranh vẽ theo giai điệu âm nhạc	2	
3 - 4		Bài 2: Tranh tĩnh vật màu	2	
5 - 6		Bài 3: Tranh in hoa, lá	2	
7 - 8		Bài 4: Thiệp chúc mừng	2	
9 - 10	NGHỆ THUẬT TIỀN SỬ THẾ GIỚI VÀ VIỆT NAM	Bài 1: Những hình vẽ trong hang động	2	
11 - 12		Bài 2: Thời trang với hình vẽ thời tiền sử	2	
13 - 14		Bài 3: Túi giấy đựng quà tặng	2	
15 - 16	LỄ HỘI QUÊ HƯƠNG	Bài 1: Nhân vật 3D từ dây thép	2	
17 - 18		Bài 2: Trang phục trong lễ hội	2	
HỌC KÌ II				
19 - 20	LỄ HỘI QUÊ HƯƠNG	Bài 3: Hoạt cảnh trong ngày hội	2	
21 - 22		Bài 4: Hội xuân quê hương	2	
23 - 24	NGHỆ THUẬT CỔ	Bài 1: Ai Cập cổ đại trong mắt em	2	

25 - 26	ĐẠI THỂ GIỚI VÀ VIỆT NAM	Bài 2: Họa tiết trống đồng	2	
27 - 28		Bài 3: Thảm trang trí với họa tiết trống đồng	2	
29 - 30	VẬT LIỆU HỮU ÍCH	Bài 1: Sản phẩm từ vật liệu đã qua sử dụng	2	
31 - 32		Bài 2: Mô hình ngôi nhà 3D	2	
33 - 34		Bài 3: Khu nhà tương lai	2	
35		Bài tổng kết: Các hình thức mỹ thuật	1	

Nguồn: Tác giả (2023)

KẾ HOẠCH GIÁO DỤC CỦA GIÁO VIÊN
MÔN HỌC/HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC MỸ THUẬT, LỚP 8
(Năm học 2022-2023)

HỌC KÌ I				
TUẦN	CHỦ ĐỀ	NỘI DUNG DẠY HỌC	SỐ TIẾT	GHI CHÚ
1	1	Trang trí quạt giấy	1	
2 - 3		Tạo dáng và trang trí chậu cảnh	2	
4 - 5		Lọ và quả	2	
6		Sơ lược mỹ thuật thời Lê (XV đến đầu XVIII) Công trình tiêu biểu của mỹ thuật thời Lê	1	
7 - 8		Đề tài "Ngày nhà giáo Việt Nam"	2	
9 - 10		Trình bày bìa sách	2	

11 - 12		Đề tài Gia đình	2	
13 - 14		Tạo dáng và trang trí mặt nạ	2	
15 - 16		Đề tài Ước mơ của em	2	
17 - 18		Trình bày khẩu hiệu	2	
HỌC KÌ II				
19 - 20		Vẽ chân dung	2	
21 - 22		Vẽ tranh cổ động	2	
23 - 24		Trang trí lều trại	2	
25 - 26	2	Tỉ lệ người và tập vẽ dáng người	2	
27 - 28		Minh họa truyện cổ tích	2	
29 - 30		Xé dán tĩnh vật lọ hoa và quả	2	
31 - 32		Đề tài tự chọn	2	
33		Sơ lược MTVN 1954-1975 TG-TP tiêu biểu của MTVN (1954-1975)	1	
34		Sơ lược MT hiện đại phương Tây (TK XIX-XX) TG-TP tiêu biểu của trường phái Ấn tượng	1	
35		Trung bày kết quả học tập	1	

Nguồn: Tác giả (2023)

Phụ lục 5
GIÁO ÁN THỰC NGHIỆM

Lớp 6 Chủ đề: Lễ hội quê hương

BÀI 2: TRANG PHỤC TRONG LỄ HỘI (2 tiết)

I. MỤC TIÊU

1. Mức độ, yêu cầu cần đạt

- Chỉ ra được cách lựa chọn vật liệu và thiết kế trang phục cho nhân vật.
- Thiết kế được trang phục thể hiện đặc điểm của nhân vật theo ý tưởng.
- Phân tích được sự hài hoà, cân đối của hình dáng, màu sắc trên trang phục của nhân vật và nhận biết được nét đặc trưng văn hoá truyền thống trong các lễ hội.
- Sử dụng được các họa tiết trang trí trên kiến trúc Champa tại thánh địa Mỹ Sơn vào bài vẽ.
- Giúp học sinh hiểu được kiến thức về nghệ thuật trang trí trên kiến trúc Champa và các yếu tố trang phục của lễ hội.

2. Năng lực

- **Năng lực chung:** Tự học, giải quyết vấn đề, tư duy, tự quản lý, trao đổi nhóm.
- **Năng lực riêng:**
 - + Biết cách phân tích vẻ đẹp của một bức tranh và sử dụng chất liệu thực hiện được một sản phẩm mỹ thuật.
 - + Biết nhận xét, đánh giá sản phẩm mỹ thuật của cá nhân, nhóm.

3. Phẩm chất

- Có hiểu biết và yêu thích các thể loại của mỹ thuật.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Chuẩn bị của giáo viên

- Giáo án biên soạn theo định hướng phát triển năng lực, tìm hiểu mục tiêu bài học

- Một số hình ảnh, clip liên quan đến bài học
- Máy tính, máy chiếu, bảng, phấn, giấy A3, A4

2. Chuẩn bị của học sinh

- SGK, đồ dùng học tập, giấy A4
- Tranh ảnh, tư liệu sưu tầm liên quan đến bài học.
- Dụng cụ học tập theo yêu cầu của GV : giấy màu, vải vụn, băng dính hai mặt, kéo, đất nặn,...

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

A. HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: Tạo tâm thế hứng thú cho học sinh và từng bước làm quen bài học.

b. Nội dung: GV trình bày vấn đề, HS trả lời câu hỏi.

c. Sản phẩm học tập: HS lắng nghe và tiếp thu kiến thức.

d. Tổ chức thực hiện:

- GV chiếu cho HS xem video clip có thể hiện các loại trang phục trong một số lễ hội ở Việt Nam.

- Khuyến khích HS quan sát và thảo luận về kiểu dáng, màu sắc, cách trang trí trên các trang phục trong các lễ hội đó.

- Gọi ý HS hình dung về trang phục của nhân vật trong câu chuyện của nhóm :

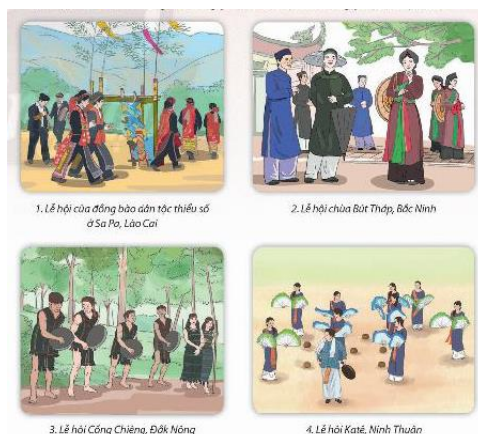
+ Em đã biết hay đã được tham gia lễ hội nào?

+ Lễ hội đó được tổ chức ở đâu?

+ Em ấn tượng với hoạt động nào trong lễ hội?

+ Trang phục của lễ hội đó như thế nào? Có những họa tiết gì ?

+ Hình dáng, màu sắc của trang phục nào trong lễ hội phù hợp với nhân vật 3D từ dây thép của em?



- HS tiếp nhận nhiệm vụ, trả lời câu hỏi :

+ Mô tả kiểu dáng, màu sắc trang phục của người phụ nữ hát quan họ trong lễ hội (tranh 2):

- Về cơ bản trang phục bao gồm các thành phần: trong cùng là một chiếc yếm có màu rực rỡ thường làm bằng lụa trụi nhuộm. Yếm thường có hai loại là yếm cổ xẻ. Loại này thường dùng cho trung niên. Riêng yếm cổ viền thì dùng cho lứa tuổi trẻ. Bên ngoài yếm là một chiếc áo cánh màu trắng, vàng, ngà. Ngoài cùng là những lượt áo dài năm thân, cách phối màu cũng tương tự như ở bộ trang phục nam nhưng màu sắc tươi hơn.
- Áo dài năm thân của nữ, có cài khuy, khác với kiểu tứ thân thắt hai vạt trước. Chất liệu để may áo đẹp nhất thời trước là the, lụa. Áo dài ngoài thường mang màu nền nã như màu nâu già, nâu non, màu đen, màu cánh gián trong khi áo dài trong thường nhuộm màu khác nhau: màu cánh sen, màu hoa hiên, màu thiên thanh, màu hồ thủy, màu vàng chanh, màu vàng cốm.

+ Chỉ ra điểm khác nhau giữa trang phục mà em chọn và trang phục lễ hội khác:

- Trang phục của em: trang phục trong cuộc sống hàng ngày
- Trang phục lễ hội: trang phục riêng biệt, độc đáo, mang sắc thái riêng

của từng lễ hội, từng vùng miền

- *GV đặt vấn đề:* Trong đời sống hàng ngày nói chung và trong ngành mỹ thuật nói riêng, các sản phẩm mỹ thuật được sáng tác và trưng bày vô cùng đa dạng và phong phú, mỗi loại sản phẩm có tính chất và mục đích ứng dụng riêng. Để nắm bắt rõ ràng và cụ thể hơn các trang phục trong lễ hội, chúng ta cùng tìm hiểu **Bài 2 : Trang phục trong lễ hội.**

B. HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

HOẠT ĐỘNG: Cách thiết kế trang phục lễ hội cho nhân vật

a. Mục tiêu: HS biết cách thiết kế trang phục lễ hội cho nhân vật

b. Nội dung: HS quan sát hình minh họa ở trang 37 SGK Mỹ thuật 6 để nhận biết các bước thiết kế trang phục cho nhân vật 3D.

c. Sản phẩm học tập: trang phục cho nhân vật 3D

d. Tổ chức thực hiện:

HOẠT ĐỘNG CỦA GV - HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
<p>Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV Hướng dẫn HS quan sát hình minh họa ở trang 37 SGK Mỹ thuật 6 để nhận biết các bước thiết kế trang phục cho nhân vật 3D. - GV gợi ý để HS chỉ ra các bước thiết kế trang phục cho nhân vật 3D, bằng cách trả lời câu hỏi: <ul style="list-style-type: none"> + Để thiết kế trang phục cho nhân vật 3D thì phải làm như thế nào? + Những hình ảnh, họa tiết gì làm toát lên được vẻ đẹp của trang phục? + Sử dụng hình nhân vật 3D ở bước nào khi thiết kế trang phục? 	<ul style="list-style-type: none"> - Trang phục có thể biểu đạt được vai trò và hoạt động của nhân vật trong lễ hội. - Các bước thiết kế trang phục cho nhân vật 3D: <ul style="list-style-type: none"> + Lựa chọn vật liệu có màu sắc phù hợp với trang phục lễ hội cần thể hiện cho nhân vật. + Vẽ và cắt hình trang phục phù hợp với tỉ lệ hình khối nhân vật. + Thêm chi tiết, hoàn thiện trang

+ Cần làm gì để trang phục vừa với cơ thể của nhân vật?



phục và tạo đặc điểm riêng cho nhân vật,

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- + HS đọc SGK và thực hiện yêu cầu.
- + GV đến các nhóm theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- + GV gọi 2 bạn đại diện của 2 nhóm trả lời.
- + GV gọi HS khác nhận xét, bổ sung.

Bước 4: Đánh giá kết quả, thực hiện nhiệm vụ học tập

- + GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức.
- + GV kết luận.

C. HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu: củng cố và khắc sâu kiến thức cho HS dựa trên kiến thức và kỹ năng đã học.

b. Nội dung:

- GV yêu cầu HS làm bài tập phần Luyện tập - sáng tạo trong SGK.

c. Sản phẩm học tập: sản phẩm mỹ thuật của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

- Khuyến khích HS lập nhóm và lựa chọn hoạt động của lễ hội yêu thích để xây dựng

hình tượng cụ thể cho các nhân vật 3D của nhóm.

- GV gợi ý để HS nhận biết đặc điểm của nhân vật để xác định hình dáng, màu sắc trang phục phù hợp với tính cách, với vai trò và hoạt động của nhân vật trong lễ hội.

- Hướng dẫn để HS có thêm kinh nghiệm và kỹ thuật cắt, khâu, trang trí nhằm hoàn thiện trang phục cho nhân vật.

+ Hoạt động của lễ hội trà nhóm em định thể hiện có mấy nhân vật?

+ Em thể hiện nhân vật nào trong hoạt động của lễ hội?

+ Nhân vật đó là nam hay nữ, già hay trẻ ?

+ Chất liệu, màu sắc nào phù hợp với vai trò và hoạt động của nhân vật trong lễ hội ?

+ Cần trang trí thêm phụ kiện nào để thể hiện rõ vai trò của nhân vật trong lễ hội ?



- HS suy nghĩ trả lời câu hỏi và thực hành luyện tập
- GV nhận xét, bổ sung.

D. HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG

Nhiệm vụ 1 : Phân tích - đánh giá : Trưng bày và chia sẻ

a. Mục tiêu: HS trưng bày sản phẩm và chia sẻ sản phẩm của mình.

b. Nội dung:

- GV yêu cầu HS trả lời câu hỏi ở hoạt động Phân tích - đánh giá trong SGK
 Mĩ thuật 6

- HS thảo luận và trả lời câu hỏi trong SGK Mĩ thuật 6

c. Sản phẩm học tập: sản phẩm mĩ thuật của HS

d. Tổ chức thực hiện:

- Hướng dẫn HS sắp xếp các nhân vật theo một hoạt động của lễ hội định thể
 biện.

- Khuyến khích HS:

+ Phân tích hình dáng, màu sắc, cách thiết kế và trang trí trang phục.

+ Chia sẻ những cảm nhận về hình khối ở tư thế, về động tác và nét biểu cảm
 trên

khuôn mặt nhân vật.

+ Chỉ ra cách điều chỉnh để trang phục thể hiện rõ hơn vai trò và hoạt động
 của nhân vật trong lễ hội,

- Em ấn tượng với trang phục của nhân vật nào?
- Chi tiết nào trên trang phục thể hiện được vai trò và hoạt động của nhân vật trong lễ hội?
- Kỹ thuật thiết kế trang phục ở nhân vật nào ấn tượng? Vì sao?

- HS tiếp nhận nhiệm vụ, trả lời câu hỏi, đưa ra đáp án.

- GV nhận xét, đánh giá, chuẩn kiến thức bài học

Nhiệm vụ 2: Vận dụng - phát triển

a. Mục tiêu: HS vận dụng kiến thức đã học vào thực tế.

b. Nội dung:

- GV yêu cầu HS trả lời câu hỏi ở hoạt động Vận dụng - phát triển trong SGK Mĩ thuật 6

- HS thảo luận và trả lời câu hỏi trong SGK Mĩ thuật 6

c. Sản phẩm học tập: sản phẩm mĩ thuật của HS

d. Tổ chức thực hiện:

- GV chiếu cho HS xem một số tác phẩm khác gỗ có hình ảnh về trang phục trong lễ hội truyền thống của Việt Nam.

- GV yêu cầu HS chia sẻ và phân tích kiểu trang phục và nét văn hoá thể hiện qua các trang phục của lễ hội trong một số tác phẩm nghệ thuật, bằng cách trả lời các câu hỏi:

+ Các nhân vật trong tranh mặc trang phục gì?

+ Trang phục đó phổ biến ở vùng miền nào?

+ Trang phục đó thường được sử dụng trong dịp nào?

- HS tiếp nhận nhiệm vụ, trả lời câu hỏi, đưa ra đáp án :

+ Trang phục của các nhân vật trong tranh thuộc vùng Bắc bộ.

+ Trang phục đó thường được sử dụng trong biểu diễn hát quan họ tại các lễ hội, đình, chùa, các sự kiện mang tính chất địa phương, truyền thống của vùng miền.

- GV nhận xét, đánh giá, chuẩn kiến thức bài học.

IV. KẾ HOẠCH ĐÁNH GIÁ

Hình thức đánh giá	Phương pháp đánh giá	Công cụ đánh giá	Ghi Chú
<ul style="list-style-type: none"> - Thu hút được sự tham gia tích cực của người học - Gắn với thực tế - Tạo cơ hội thực hành cho người học 	<ul style="list-style-type: none"> - Sự đa dạng, đáp ứng các phong cách học khác nhau của người học - Hấp dẫn, sinh động - Thu hút được sự tham gia tích cực của người học - Phù hợp với mục tiêu, nội dung 	<ul style="list-style-type: none"> - Báo cáo thực hiện công việc. - Hệ thống câu hỏi và bài tập - Trao đổi, thảo luận 	

V. HỒ SƠ DẠY HỌC (Đính kèm các phiếu học tập/bảng kiểm...)

Lớp 8 Bài 1: Vẽ trang trí

TRANG TRÍ QUẠT GIẤY (2 tiết)

I. YÊU CẦU CẦN ĐẠT:

1. Về kiến thức: Học sinh nắm bắt được đặc điểm, công dụng và phương pháp trang trí quạt giấy. Biết cách vận dụng yếu tố tạo hình trên kiến trúc Champa để trang trí trên quạt giấy.

2. Về năng lực: HS có năng lực tự học, tự giải quyết vấn đề và sáng tạo, năng lực tự quản lý, hợp tác nhóm, năng lực quan sát, khám phá, năng lực biểu đạt, năng lực thực hành, hs có phẩm chất tự tin cảm nhận thẩm mỹ tạo được thị hiếu thẩm mỹ lành mạnh và có trách nhiệm với bản thân.

3. Về phẩm chất: Học sinh nhanh nhẹn trong việc lựa chọn kiểu dáng, biết cách chọn họa tiết, màu sắc phù hợp với công dụng, mục đích sử dụng của quạt. Sắp xếp bố cục hài hòa.

Học sinh yêu thích môn học, yêu vẻ đẹp của các đồ vật trong cuộc

sống, phát huy khả năng sáng tạo và tư duy trừu tượng.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên: Đồ dùng mỹ thuật 8, 1 vài quạt giấy và 1 số loại quạt khác có hình dáng và kiểu trang trí khác nhau.

- Hình vẽ gợi ý các bước tiến hành trang trí quạt giấy. Chọn bài vẽ của học sinh năm trước (nếu có). Bài vẽ của các học sinh năm trước.

2. Học sinh: Suu tầm hình ảnh các loại quạt. Giấy, bút chì, compa, màu vẽ, tẩy.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

Hoạt động của GV-HS	Nội dung
<p>HOẠT ĐỘNG 1: Khởi động (3 phút)</p> <p>1. Mục tiêu: Tạo tâm thế cho học sinh đi vào tìm hiểu bài mới.</p> <p>2. Nội dung: GV giới thiệu bài mới.</p> <p>3. Sản phẩm: HS lắng nghe GV giới thiệu.</p> <p>3. Tổ chức thực hiện</p> <p>Giáo viên cho học sinh Hát theo bài Thăng Bờm trên video Vào bài mới.</p> <p>Quạt giấy là đồ vật thường dùng của mỗi gia đình, quạt có tác dụng quạt mát và dùng để trang trí cho đẹp. Để tạo ra một chiếc quạt giấy đẹp mỗi học sinh chúng ta hãy cùng cô tìm hiểu và trang trí một chiếc quạt giấy.</p>	<p>Học sinh thực hiện: Cả lớp cùng hát vui vẻ</p>
<p>HOẠT ĐỘNG 2: Hình thành kiến thức mới. (10 phút)</p> <p>Hướng dẫn HS quan sát và nhận xét.</p> <p>1. Mục tiêu: giúp học sinh tìm hiểu cách sắp xếp vật mẫu, đặc điểm của quạt giấy</p>	<p>I. Quan sát, nhận xét</p> <p>- Quạt có nhiều loại: Quạt giấy, quạt nan, quạt</p>

<p>2. Nội dung: Quan sát, luyện tập thực hành, vấn đáp , gợi mở , cá nhân, trực quan, DH khám phá, thảo luận nhóm</p> <p>3. Sản phẩm: HS nêu khái niệm và đặc điểm của quạt giấy</p> <p>4. Tổ chức thực hiện</p> <p>- Quan sát một số quạt có hình dáng và trang trí khác nhau, nhận xét:</p> <p><i>? Tác dụng của quạt giấy?</i></p> <p>- Quạt mát, biểu diễn nghệ thuật, trang trí.</p> <p><i>? Có những loại chất liệu dùng để làm quạt nào?</i></p> <p>- Nhiều chất liệu khác nhau.</p> <p><i>? Quạt giấy có dạng hình gì? Được làm như thế nào?</i></p> <p>- Nhiều hình dạng, làm bằng nan tre, bồi giấy 2 mặt</p> <p><i>? Cách làm quạt giấy?</i></p> <p><i>? Quạt giấy được trang trí như thế nào?</i></p> <p>- Trang trí bằng hoạ tiết hoa văn cách điệu, tranh phong cảnh, cảnh sinh hoạt của con người.</p> <p>- Ngoài ra vận dụng một số hoa văn tiêu biểu trên kiến trúc Champa để trang trí trên quạt giấy: hoa sen, hoa cúc...</p> <p><i>? Màu sắc?</i></p> <p>- Màu sắc phong phú, phù hợp với hoạ tiết</p> <p>Gv cho HS xem 1 số hoạ tiết được trang trí trên kiến trúc tại thánh địa Mỹ Sơn</p> <p>*Dự kiến tình huống phát sinh: em có thể dùng giấy màu cắt dán chiếc quạt giấy, hoặc em có thể tìm mua những nguyên liệu để làm quạt giấy rất tốt, cô sẽ hướng dẫn các em làm nếu các em thích.</p>	<p>mo...</p> <p>- Quạt giấy có dạng nửa hình tròn, làm bằng nan tre bồi giấy hai mặt</p> <p>- Quạt giấy dùng trong cuộc sống hàng ngày để quạt; dùng trong biểu diễn nghệ thuật; dùng để trang trí...</p> <p>Học sinh quan sát</p>
--	--

<p>HS thực hiện các yêu cầu của GV</p> <p>HS trình bày kết quả, HS khác nhận xét</p> <p>- Em hãy tóm lại những đặc điểm cơ bản của quạt giấy?</p> <p>Giáo viên nhận xét và chốt kiến thức</p> <p>- GV nhắc nhở HS khi vẽ cần quan sát kỹ để vẽ hình cho chính xác.</p>	
<p>Hướng dẫn cách tạo dáng và trang trí quạt giấy</p> <p>1. Mục tiêu: giúp học sinh nắm được cách tạo dáng và trang trí quạt giấy</p> <p>2. Nội dung: Quan sát, luyện tập thực hành, vấn đáp, gợi mở, cá nhân, trực quan, DH khám phá, thảo luận nhóm</p> <p>3. Sản phẩm: HS nêu trình bày sản phẩm theo từng bước</p> <p>4. Tổ chức thực hiện</p> <p>- GV hướng dẫn cách tạo dáng</p> <p>- <i>Quạt giấy có hình gì?</i></p> <p>- Hình bán nguyệt</p> <p>- <i>Có thể trang trí quạt giấy theo những thể thức nào?</i></p> <p>- <i>Sau khi xác định hình dáng ta phải làm gì?</i></p> <p>* Hướng dẫn HS tạo dáng quạt.</p> <p>- GV cho HS xem một số mẫu quạt và gợi ý để HS lựa chọn hình dáng quạt theo ý thích.</p> <p>- HS xem một số mẫu quạt và lựa chọn hình dáng quạt theo ý thích.</p> <p>- GV vẽ minh họa. Nhắc nhở HS chú ý đến tỷ lệ để quạt có hình dáng thanh mảnh, nhẹ nhàng.</p> <p>- HS quan sát GV vẽ minh họa.</p> <p>* Hướng dẫn HS trang trí quạt.</p>	<p>II. Tạo dáng và trang trí</p> <p>1. Tạo dáng</p> <p>+ Dùng com pa quay hai nửa đường tròn đồng tâm có bán kính khác nhau</p> <p>+ Dùng thước kẻ hai đường xéo lên 0,5cm</p> <p>+ Vẽ các nan quạt</p> <p>2. Trang trí</p> <p>- Hình thức: đối xứng, không đối xứng, đường diềm.</p> <p>Chọn họa tiết</p> <p>Vẽ màu phù hợp.</p> <p>GV giới thiệu cách trang trí quạt</p>

<p>+ Hướng dẫn HS vẽ mảng.</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS quan sát mẫu quạt, yêu cầu HS nêu nhận xét cụ thể về cách sắp xếp các hình mảng trên quạt. - HS quan sát mẫu quạt và nêu nhận xét cụ thể về cách sắp xếp các hình mảng trên quạt. - GV vẽ minh họa, nhắc nhở HS khi vẽ mảng cần phải có mảng to, nhỏ, mảng chính, phụ. Có thể sử dụng đường diềm để trang trí cho quạt. - Quan sát GV vẽ minh họa. <p>+ Hướng dẫn HS vẽ họa tiết.</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS quan sát và nêu nhận xét về họa tiết trên các mẫu quạt. - GV gợi mở để HS lựa chọn cách sắp xếp và họa tiết trang trí cho quạt của mình. - GV vẽ minh họa. <p>+ Hướng dẫn HS vẽ màu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS nhận xét về màu sắc ở một số mẫu quạt. Nhắc nhở HS nên lựa chọn gam màu nhẹ nhàng hay rực rỡ phải tùy thuộc vào mục đích sử dụng của quạt. - HS quan sát nhận xét về họa tiết và màu sắc ở một số mẫu quạt. <p>HS thực hiện các yêu cầu của GV. HS trình bày kết quả, HS khác nhận xét. Giáo viên nhận xét và chốt kiến thức.</p>	<p>giấy: có nhiều cách: trang trí đối xứng hoặc không đối xứng bằng các học tiết hoa lá hình mảng, bằng tranh.</p>
<p style="text-align: center;">HOẠT ĐỘNG 3: Luyện tập (20 phút)</p> <p>1. Mục tiêu: giúp học sinh thực hành vẽ.</p> <p>2. Nội dung: thực hành vẽ theo mẫu theo hướng dẫn GV.</p>	<p>III. Bài tập</p> <p>Tạo dáng và trang trí quạt giấy theo ý</p>

<p>3. Sản phẩm: HS trình bày sản phẩm.</p> <p>4. Tổ chức thực hiện:</p> <p>- GV cho HS xem bài vẽ của 1 số HS năm trước, sau đó cất đi.</p> <p>Gợi ý thêm cho HS cách tìm hoạ tiết, tìm màu theo ý thích</p> <p>GV khuyến khích học sinh vẽ hình, vẽ màu tại lớp</p> <p>Học sinh làm bài</p> <p>Gv đi bao quát lớp giúp đỡ hs yếu không làm được bài, hướng dẫn hs làm bài tốt như các bạn khá giỏi</p> <p>-Trang trí bằng hoạ tiết hoa lá, đường diềm, hoặc bằng 1 bức tranh phong cảnh, cảnh sinh hoạt.</p> <p>HS thực hiện các yêu cầu của GV</p> <p>HS trình bày kết quả, HS khác nhận xét</p> <p>Giáo viên nhận xét và chốt kiến thức.</p> <p style="text-align: center;">HOẠT ĐỘNG 4: Vận dụng (5 phút)</p> <p>1. Mục tiêu: Vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn.</p> <p>2. Nội dung: Hđ cá nhân.</p> <p>3. Sản phẩm: Trả lời của hs.</p> <p>4. Tổ chức thực hiện:</p> <p>- Giáo viên treo 1 số bài vẽ cho học sinh nhận xét về bố cục, hình vẽ, màu sắc.</p> <p>- Giáo viên nhận xét, cho điểm.</p> <p>- GV khuyến khích học sinh có bài làm tốt, xếp loại giờ học.</p> <p style="text-align: center;">HOẠT ĐỘNG 5: Tìm tòi mở rộng, sáng tạo (nếu có) (5 phút)</p> <p>* Mục tiêu: Tìm hiểu thêm để mở rộng kiến thức.</p>	thích.
--	--------

<p>* Nhiệm vụ: Về nhà tìm hiểu.</p> <p>* Phương thức hoạt động: Hđ cá nhân, trao đổi với người thân.</p> <p>* Yêu cầu sản phẩm: Câu trả lời của HS vào trong vở.</p> <p>* Cách tiến hành:</p> <p>1. GV chuyển giao nhiệm vụ cho HS:</p> <p><i>Tác dụng của quạt giấy?</i></p> <p>- Quạt mát, biểu diễn nghệ thuật, trang trí.</p> <p>2. HS tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ:</p> <p>+ Đọc yêu cầu.</p> <p>+ Về nhà suy nghĩ trả lời.</p>	
---	--

IV. Tổng kết và hướng dẫn tự học (2 phút)

1. Tổng kết

2. Hướng dẫn tự học ở nhà

- Bài tập về nhà: Học sinh về nhà hoàn thành nội dung ghi bài.
- Chuẩn bị bài mới: Đọc trước bài 2 sơ lược về mỹ thuật thời Lê.

Phụ lục 6

MỘT SỐ HÌNH ẢNH TRONG QUÁ TRÌNH THỰC NGHIỆM



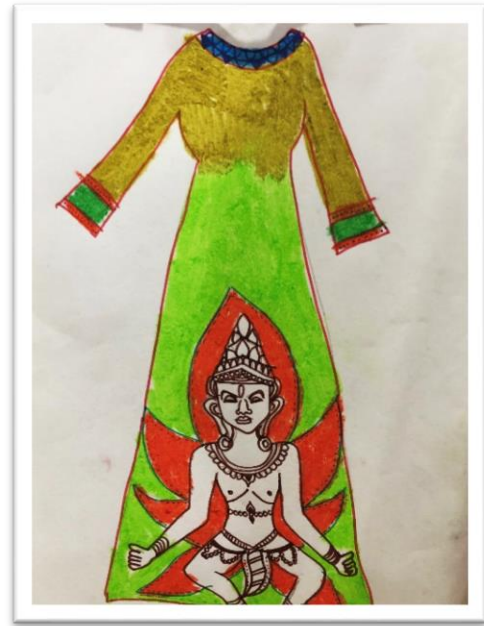
Hình 3.1 Trang phục trong lễ hội
Trần Xuân Nhi, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.2 Trang phục trong lễ hội
Nguyễn Quỳnh Trang, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.3 Trang phục trong lễ hội
Lê Thị Quý, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.4 Trang phục trong lễ hội
Thân Vĩnh Hội, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.5 Trang phục trong lễ hội
Lê Nhã Hân, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.6 Trang phục trong lễ hội
Bùi Như Diệu, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.7 Trang phục trong lễ hội

Lê Thị Khánh Ngân, lớp 6/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.8 Trang phục trong lễ hội

Nguyễn Ngọc Bảo Như, lớp 6/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



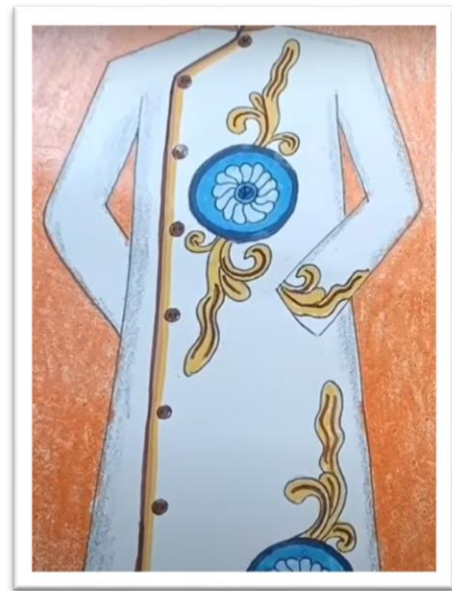
Hình 3.9 Trang phục trong lễ hội
 Trường Thị Bích Ngọc, lớp 6/1
 Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.10 Trang phục trong lễ hội
 Trần Công Bảo Lộc, lớp 6/1
 Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.11 Trang phục trong lễ hội
 Đinh Công Thành, lớp 6/1
 Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.12 Trang phục trong lễ hội
 Nguyễn Duy Tường, lớp 6/1
 Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.13 Trang phục trong lễ hội
Khúc Thanh Hải, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.14 Trang phục trong lễ hội
Trần Lê Bảo Hạnh, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.15 Trang phục trong lễ hội
Nguyễn Viết Định, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.16 Trang phục trong lễ hội
Đinh Kiều Diễm, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.17 Trang phục trong lễ hội
Mai Thị Thùy Linh, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.18 Trang phục trong lễ hội
Nguyễn Hoàng Linh, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.19 Trang phục trong lễ hội
Trần Minh Huy, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.20 Trang phục trong lễ hội
Trần Văn Khoa, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.21 Trang trí quạt giấy

Đào Thị Hiền, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.22 Trang trí quạt giấy

Võ Chí Hải, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.23 Trang trí quạt giấy

Lê Viết Minh, lớp 8/1

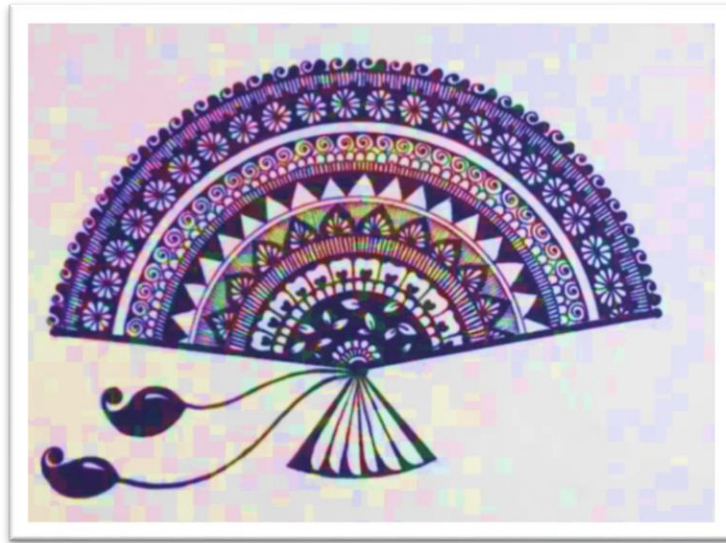
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.24 Trang trí quạt giấy

Lê Viết Lanh, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.25 Trang trí quạt giấy

Huỳnh Bảo Nghi, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.26 Trang trí quạt giấy

Trần Bảo Ngọc, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.27 Trang trí quạt giấy
Từ Ngọc Nguyên, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.28 Trang trí quạt giấy
Võ Tấn Minh Quý, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.29 Trang trí quạt giấy
Hứa Khánh Minh, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



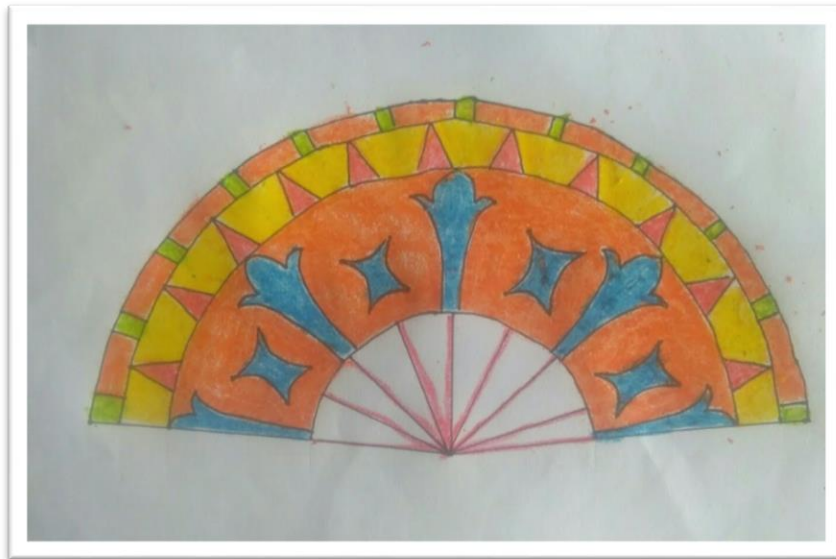
Hình 3.30 Trang trí quạt giấy
Trần Vũ Thảo Nguyên, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.31 Trang trí quạt giấy

Lê Ngô Thành Tâm, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.32 Trang trí quạt giấy

Lê Thị Tuệ Trí, lớp 8/1

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.33 Trang trí quạt giấy
Huỳnh Thị Bảo Nghi, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



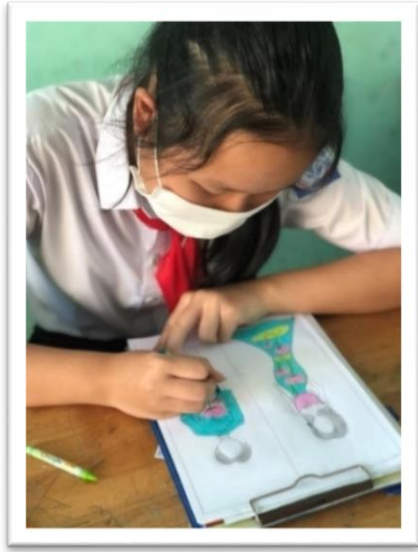
Hình 3.34 Trang trí quạt giấy
Trần Thị Bảo Ngọc, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.35 Trang trí quạt giấy
Đào Thị Hiền, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.36 Trang trí quạt giấy
Lê Ngọc Bảo Tiên, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.37 Trang phục trong lễ hội
Nguyễn Quỳnh Trang, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.38 Trang phục trong lễ hội
Lê Quỳnh Anh, lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)

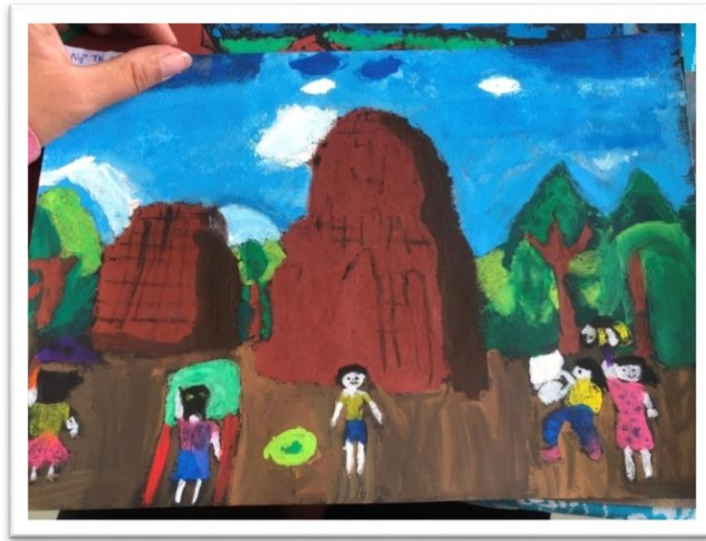


Hình 3.39 Trang phục trong lễ hội
Đào Thị Hiền, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.40 Trang trí quạt giấy
Lê Ngọc Bảo Tiên, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)

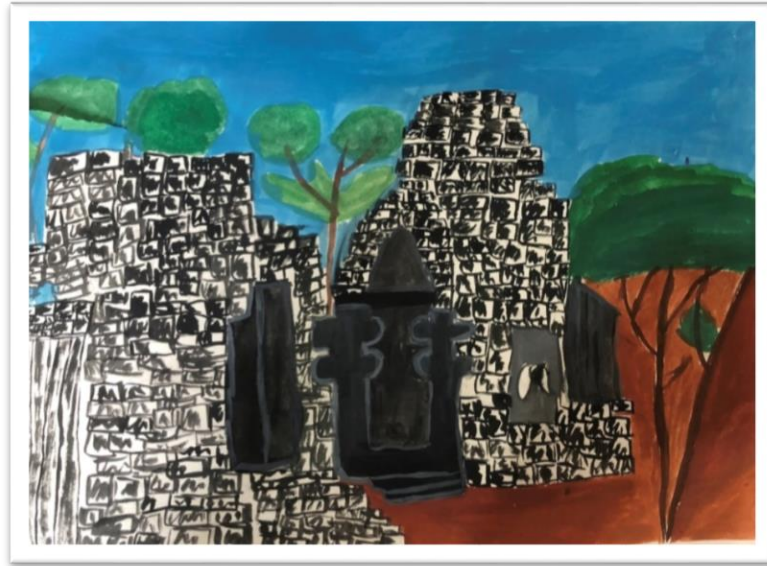
2/ Hình ảnh sản phẩm và học sinh đi vẽ trải nghiệm tại thánh địa Mỹ Sơn



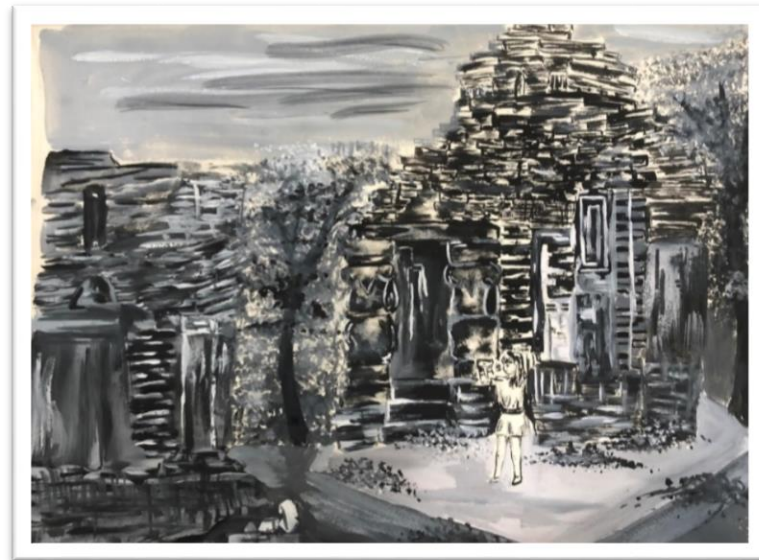
Hình 3.41 Mỹ Sơn trong em
Lê Thị Tuệ Trí, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.42 Mỹ Sơn trong em
Lê Ngô Thành Tâm, lớp 8/1.
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



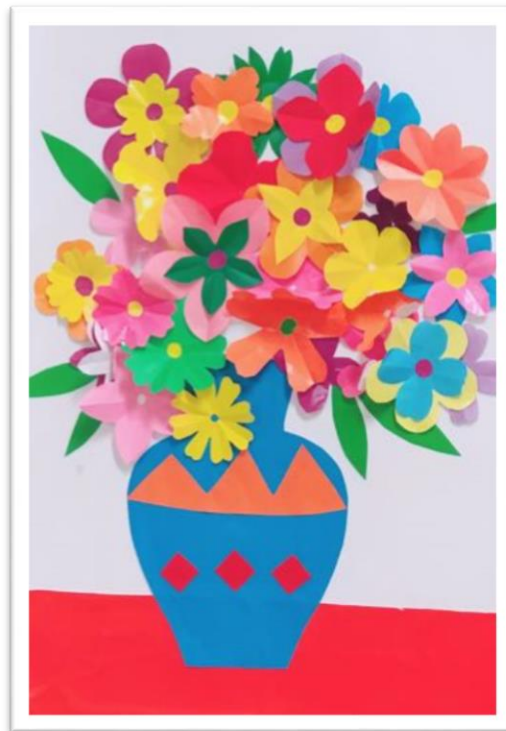
Hình 3.43 Mỹ Sơn trong em
Nguyễn Văn Tới, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.44 Mỹ Sơn trong em
Lê Đăng Vũ, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.45 Cắt dán hoa lá
Mai Ngọc Hoàng Tuấn, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.46 Cắt dán hoa lá, lọ hoa
Hô Vũ Duy, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.47 Vẽ trên đá
Nhóm học sinh lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.48 Tham gia các dự án cộng đồng
Nhóm học sinh lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.49 Tham gia vẽ trang trí lồng đèn nhân dịp xuân
Nhóm học sinh lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.50 Tham gia vẽ trang trí lồng đèn nhân dịp xuân
Nhóm học sinh lớp 6/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.51 Tham gia vẽ trang trí túi Tote

Nhóm học sinh lớp 6/1

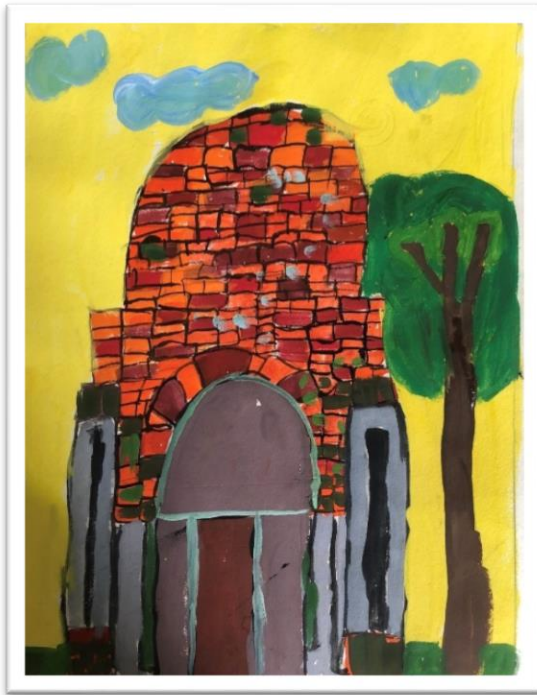
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



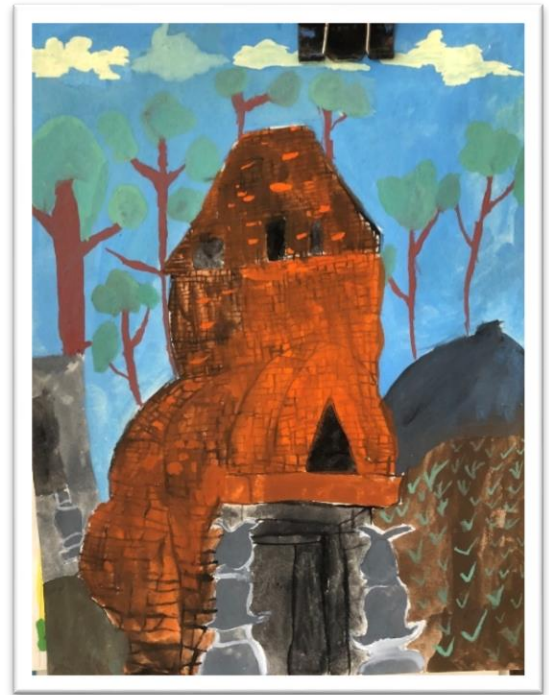
Hình 3.52 Tham gia triển lãm tranh

Câu lạc bộ Mĩ thuật

Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.53 Mỹ Sơn trong em
Lê Đăng Vũ, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.54 Mỹ Sơn trong em
Mai Khánh Vy, lớp 8/1
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.55 Tham quan Mỹ Sơn
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.56 Tham quan Mỹ Sơn
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.57 Tham quan Mỹ Sơn
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)



Hình 3.58 Tham quan Mỹ Sơn
Nguồn: Tác giả sưu tầm (2023)

